

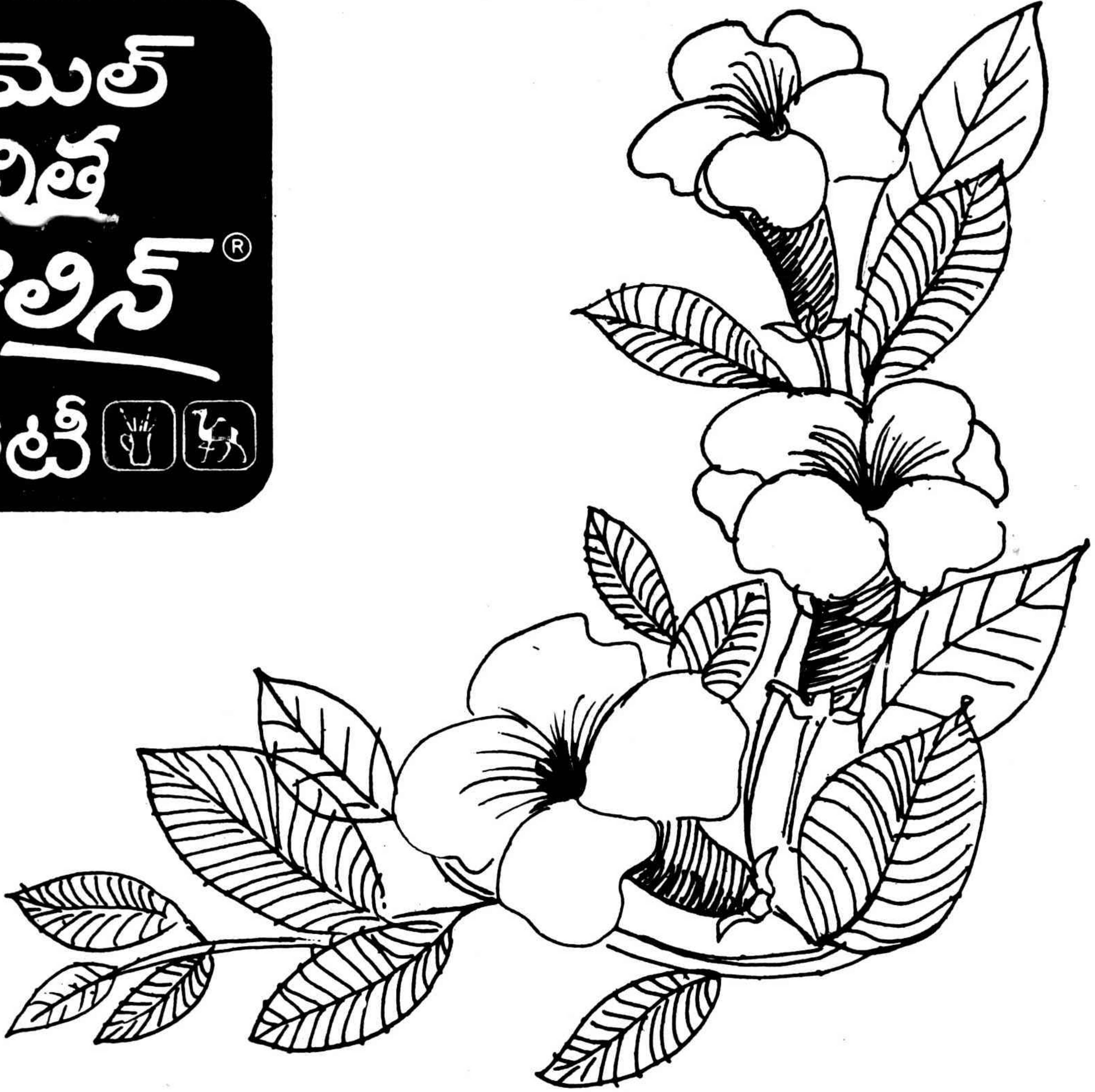
దానిత

15-2-77

ఫిబ్రవరి పదిహేను : 1977

**కేమెల్
వమిత
క్రైలిన్®
పోర్టే**

మీకు యివ్వబడిన డిజైన్ ప్రైస్ తీసి, చుట్టూ చక్కగా కుట్టబడి, నలుచదరంగా (35 సెం.మీ. x 35 సెం.మీ) వున్న గుడ్డపై కేమెల్ క్రైలిన్ రంగులతో ఆ డిజైన్ కు రంగులు వేయండి. మీరు వేసే రంగులు వీలయినంత లేతగా వుండాలి. అందుకు కేమెల్ క్రైలిన్ మీడియమ్ తో రంగులను పలుచన చేసుకోవచ్చు. పోటీ చేసే ప్రతి ఒక్కరూ 3 ఎంట్రీలకన్న ఎక్కువ పంపరాదు.

బహుమతులు : రూ. 100/-, రూ. 75/-, రూ. 50/- ఇవే గాకుండా 10 మెరిట్ సర్టిఫికేట్లు

మీరు రంగులు వేసిన ఎంట్రీలను ఈ క్రింది ఎడ్రసుకు పంపండి :

పబ్లిక్ రిలేషన్స్ ఆఫీసర్,

కేమిన్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్, ఆర్ట్ మెటీరియల్ డివిజన్, జె.బి. నగర్, బొంబాయి 400 059

పేరు, ఎడ్రసు వ్రాసిన కవర్ ను పోస్టేజితో సహా ఎంట్రీతోపాటు పంపితే పోటీ చేసే ప్రతి ఒక్కరికీ ఒక ట్రాన్స్ఫర్ పంపబడుతుంది.

మీ ఎంట్రీతో జతపరిచే 'ట్యాగ్'పై మీ పేరు, చిరునామా ఇంగ్లీషులో వ్రాయండి. మీ ఎంట్రీ తిరిగి పంపబడదు.

ఎంట్రీలు పంపవలసిన తేదీ : 15-3-1977

Vision 6

**Join Camel School of Art Correspondence Course.
Contact the above mentioned address for details.**

వివాహాలు

మ రి యు

అన్ని శుభ కార్యాలకు

మైలాపూర్

వాణి సిల్స్

పట్టు చీరెలు ధరించి ఆనందించండి

కాంచీపురం, ఆరణి, ధర్మావరం పట్టు చీరెలు ఉత్పత్తి ధరలకే లభిస్తాయి

వాణి సిల్స్ (ఏర్కండిపట్ట పో రూమ్)

132, రాయపేట హైరోడ్

'జమ్మి బిల్డింగ్ దగ్గర'

మైలాపూరు, మద్రాసు-600 004

మా ఆదాయ పొదుపు

పథకంలో చేరి లాభం

పొందండి.

ఫోన్ : 76359

వనిత

స్త్రీ జన పక్ష పత్రిక

సంపుటి: 2 సంచిక: 16

ఫిబ్రవరి పదిహేను: 1977

విడి ప్రతి: ఒక రూపాయి

సం||ర చందా: ఇరవైనాలుగు రూపాయిలు

శీలంక: రూ. 1. 15

మలేసియా: 65 సెంట్స్

చిరునామా:

చందమామ బిల్డింగ్స్

మద్రాసు-600 026

వచ్చే సంచికలో
ముఖ చిత్రం:
సుప్రసిద్ధ రచయిత్రి
మాలతీ చందూర్
(ఆమెతో ప్రత్యేక గోష్టి)

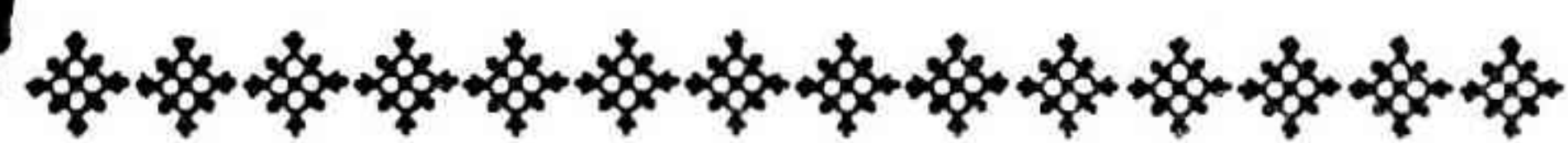
ఒక కథ:
విలువలు
(కాకాని కమల)

వ్యాసం:
వేలు పురాణం
(ఎన్. లక్ష్మీగిరిధర్)

లేదు. 'నలుగురితోబాటు నారాయణ' అను కుంటూనే యిచ్చుకోవటం తప్పని సరళోప. మాటా మాటా వచ్చినట్లయితే చేయాల్సింది బజారుకెళ్ళి మరో చెప్పుల జత కొనుక్కోవటమే.. వరకట్నం నిషేదిస్తున్నట్టే ఈ సమస్యను నిషేదిస్తే మధ్య తరగతివారు కాస్త ఊపిరి పీల్చుకోగలుగుతారు. ఏ ఒక్కరో యిద్దరో ఈ సమస్యను వ్యతిరేకిస్తే ప్రయోజనం వుండదు. నలుగురిలోనూ ఆ భావం స్ఫురించాలి. అందుకు 'వనిత' లాంటి చక్కని పత్రికలు సహకరిస్తే బావుంటుంది.

—'వికాస్', హైదరాబాద్

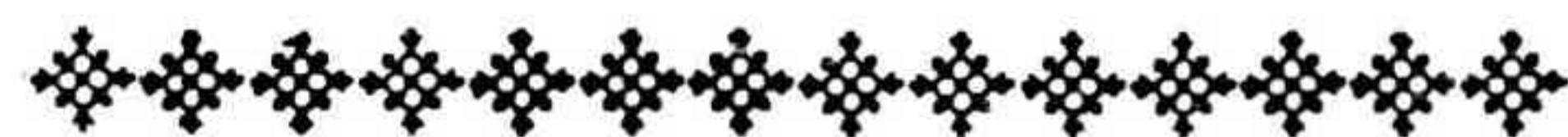
జనవరి 15 వనితలో కె. ఇందిరగారి రచన 'అనుగ్రహింపబడని మూడు వరాలు' చదివాను. ఆ కథానిక చదివిన తర్వాత యీ నా అభిప్రాయం వ్రాయలేకుండా వుండలేకపోతున్నాను. రాధ పాత్ర నా హృదయాన్ని కలచివేసింది. మినెన్ మూర్తి లాటి వాళ్ళు వున్నంత కాలం ఈ వనితలోకం ఎంత ఘోషించినా ఏమీ ప్రయోజనం లేదు.

ఈ శీర్షికలో ప్రచురింపబడే

ప్రతి లేఖకూ

ఐదు రూపాయలు పారితోషికం

కంట్రాక్టర్ విష్ణుమూర్తి లాటి వాళ్ళని అని ఏమి లాభం? మన జాతిలోనే మార్పు రావాలి. నీల లాటి అభం శుభం తెలియని అమాయకపు జీవితా రెన్నో యీ విధంగా నాశనం అయిపోవలసినదే— మనం చేయగలిగింది కేవలం నాలుగు కన్నీటిబొట్లు రాలబడే.

—జి. భారతీప్రసాద్, పిమ్మగా

ఈ మధ్య ఒక సంచికలో ఒక సోదరి పత్రికా శిరోమణుల గాథలు ప్రచురించమని కోరారు. సామాజిక, నైతిక విలువలు అతివేగంగా మారి పోతున్న నేటి అధునాతన యుగంలో కూడా ఇంకా పత్రికా శిరోమణుల గాథలా? స్త్రీ స్వాతంత్ర్యం, స్త్రీ సమానత్వం—ఇంకా, ఇంకా ఇంకా ఎన్నెన్నో నేటి వనితల సమస్యలు లేవా? నాగరికులమైనంత మాత్రాన నీతిని విడిచి పెట్టాలని కాదు నా ఉద్దేశం. నీతి, శీలం అన్నవి స్త్రీ పురుషు లిరువురికీ వుండాలిందే. పత్రికా కథలలాగా,

ఉంది. అంచేత వివాహితులైన పురుషులకు కూడా వివాహమైనట్టు పైకి కనుపించే గుర్తులు ఉండి తీరాలి:

—బులుసు రామలక్ష్మి, విజయనగరం

నేడు పత్రికల్లో అభిప్రాయాలు శీర్షికలోని లేఖలను చూస్తుంటే అసలు వాటివల్ల ప్రయోజనం ఎవరికి? అనే సందేహం వస్తుంది. 'మీ (మా) పత్రిక ముఖచిత్రం ఆకర్షణీయం' అనేగానీ సరియైన విమర్శ లెక్కా కనిపించటం లేదు.... అటువంటి ఈ తరుణంలో అభిప్రాయమంటే కేవలం పత్రిక మీదే కాకుండా ప్రజా సమస్యలు అని కూడా తెలియ జెప్పటం మెచ్చుకోదగ్గ విషయం... ఇళ్ల అద్దె అనేది మధ్య తరగతివారి గుండెల్లో గునపంలా తయారైన సమస్య. అద్దె ఏ వందో అని మునిసిపల్ వారికి చెప్పటం, ఏ రెండోందలో పుచ్చుకోవటం జరిగి పోతుంది. దీనివల్ల దేశాని కలు ఆదాయం, ఇటు మధ్య తరగతివారి కంటికి జీతమూ కనబడటం

శ్రీమతి పి. ఎల్. రుక్మిణీదేవిగారు (విశాఖ పట్నం) రాసిన (జనవరి 1 వనితలో) లేఖలో 'ఇక్కడ చైల్డు కేర్ సెంటర్ ఉండాలి—అవసరం' అని రాశారు. ఇక్కడ మా యూనివర్సిటీ లేడీస్ కొందరు కలిసి, యూనివర్సిటీ ఆవరణలో ఒకటి స్థాపించాము. ఇందులో అందరికీ ప్రవేశం వున్నది. కేవలం వర్కింగ్ విమెన్ సదుపాయంకోసమే ఇది నిర్వహిస్తున్నాం. ఇది ఉదయం 9 గం||ల నుంచి సాయంత్రం 5 గం||ల వరకు పనిచేస్తుంది. ఒక కేర్ టేకర్, ఒక ఆయా ఉన్నారు. ఈ విషయం రుక్మిణీదేవిగారు, పాత కులు గమనించగలరు.

—డాక్టర్ విమల, (రీడర్, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయం) విశాఖపట్నం

వివాహితలైన వనితలకు మెడలో నల్లపూసలు, మంగళసూత్రాలు, కాళ్ళకి మచ్చెలు వివాహమైనట్టు గుర్తులు. అటువంటి ఏ ఒక్క చిహ్నమైనా వివాహితులైన పురుషులకు లేకపోవడం వల్ల— పురుషులు తమకింకా వివాహమే కాలేదని, వనిత లను అనేక విధాల వంచించే అవకాశం అధికంగా

34వ పేజీలోని కథ 'ఓడిపోయాను' రచయిత్రి. కుమారి చింతపల్లి సునీత. ఆమె హైదరాబాదులో బి. ఎ. చదువుతున్నారు; కర్ణాటక గాత్ర సంగీతం కూడా నేర్చుకుంటున్నారు. లోగడ ఒక పత్రికలో 'జీవనవీణ' అన్న పెద్ద కథ రాశారు - 'ఓడి పోయాను' ఆమె రెండవ కథ.

మంచి రచనలు, వైవిధ్యంతో కూడిన రచనలూ చెయ్యాలన్నది - తన అభిలాషగా తెలియ జేస్తున్నారు-సునీత.

సతీవ్రతుల కథలు లేవేం మన పురాణాల్లో? - ఏకపత్నీవ్రతుడైన రామచంద్రుడు తప్ప! కావాలని ఏ శ్రీ నైతికంగా పతనం కాదు. పూర్వకాలపు పతివ్రతాశిరోమణుల గాథలు బట్టి పెట్టి, వారిని పూజించే కంటే బలవత్తరమైన పరిస్థితులలో పతితగా మారిన పడతికి కనీస సానుభూతి చూపించడం ఎంతో పుణ్యం. నా దృష్టిలో. నేటి కాలంలో పతివ్రతగా-తనకు తన భార్య పాద పూజ చేయాలని ఏ పురుషుడూ కోరడంలేదు. అన్నింటా చేదోడు వాదోడుగా తన కష్టసుఖాల్లో భాగం పంచుకొనే భార్యనే కోరుకుంటున్నాడు. భార్య భర్తల మధ్య వుండాలింది పరస్పర విశ్వాసం. ప్రేమ. అనురాగం - అంతేగాని మూఢభక్తి కాదు.

—ఎ. జి. ఛాయ, తిరువతి

'వనిత'లో ప్రతిసారి వంటలు, అందం, అలంకరణ, కుట్టు వీటికే ఎక్కువ భాగం వినియోగిస్తారనే విషయంపై ఎందరో సోదరీ మణులు తమ అభిప్రాయాలను వెల్లడిస్తూనే ఉన్నారు. అందంగా, అకర్షణీయంగా ఉండ వలసిందే కాని, అంతకు మించినవి, ఆలోచించ తగినవే లేవా? ఎంద కన్నెరుగక ఉన్న వారికే యివి ఎక్కువగా ఉపయోగపడతాయేమో! వనితల

పురోభివృద్ధి, శ్రీల అంతర్జాతీయ దశాబ్దమూ గడుస్తూ ఉన్నా ఒంటికి, వంటకూ, వంటింటికి పరిమితం కావలసిందేనా? ఈ ఆధునిక సమాజంలో కులమతాలు, కట్నం వంటి వ్యవస్థల మూలంగా శ్రీ లెమర్కంటున్న సమస్యలెన్నో ఉన్నాయి. ప్రస్తుతం శ్రీలలో చదువుకుని, ఉద్యోగం చేస్తున్న వారు కూడా అటు ఆధునిక తత్వాన్ని జీర్ణించుకోలేక, ఇటు సామాన్యంగా ఉండలేక సతమతమవుతూ ఉన్నారు. సమస్యలయితే మనకు ఎన్నో కథా రూపాల్లో గోచరిస్తాయి కాని వాటికి ఆచరణ యోగ్యమైన పరిష్కార మార్గాలను సూచించడమే అవసరం. వీటికి సూటిగా ఆలోచించగల యువతుల నుండి అభిప్రాయాలను సేకరించి, ప్రచురిస్తే ఆ విధంగా శ్రీలకు మనోరైర్యాన్ని కలుగచేసి నిజంగా 'ఎడ్యుకేట్' చెయ్యడానికి వీలవుతుంది. ఈ మధ్యనే 'వనిత'లో ప్రచురిస్తున్న అంతర్జాతీయ రాజకీయాల శీర్షిక వంటివి, వనితల ఆలోచనా పరిధిని పెంపొందించడాని కుపయోగపడేవి. ఇలాంటివే ఇంకా ప్రవేశపెడితే 'వనిత' చిరకాలం మా హృదయాల్లో నిలిచిపోతుందనడం తథ్యం.

—యమ్. ఆర్. వాణి, అనంతపురం

భౌరక రివల్జ్ 28వ వార్షికోత్సవం సందర్భంగా జనవరి 26వతేదీన విశాఖపట్నం నగరం అంతటా, అన్ని మహిళా సమాజాలలో వేడుకలూ, ఉత్సవాలూ జరిగాయి. వతాకావిష్కరణానంతరం, వతాక వందన సమర్పణ, ప్రతిజ్ఞా వనశ్చరణలతో పాటు అహూతులకు, బాలబాలికలకు మిఠాయిలు పంచి పెట్టారు.

సిరిపురంలోని ఆంధ్రా యూనివర్సిటీ లేడీస్ క్లబ్ వారు ఏర్పాటుచేసిన కార్యక్రమంలో - ఉదయం శ్రీమతి పార్థసారధి వతాకావిష్కరణ గావించగా, బాలబాలికలకు వ్యాసరచన, చిత్రలేఖనం మొదలైన అంశాలలో పోటీలు జరిగాయి. సభ్యులు వరుగు వందాలు, రింగుబెస్సీను, షటిలు మున్నగు ఆటలలో పాల్గొన్నారు. లలిత సంగీతంలో కూడా పోటీలు జరిగాయి. సాయంత్రం జరిగిన కార్యక్రమంలో విజేతలకు రిజిస్ట్రారు సతీమణి శ్రీమతి చంద్రారెడ్డి బహుమతులు పంచి పెట్టారు. రాక్షసు శ్రీ శివరామ కృష్ణారావు "శ్రీలలో 40 సంవత్సరాల వయస్సు అనంతరం శరీర తత్వంలో కలిగే మార్పులు - తీసుకోవలసిన జాగ్రత్తలు, సలహాలు" అనే అంశంపై ప్రసంగించారు. బాలికలు నృత్యం చేశారు. కార్యక్రమం రాత్రి ఎందుకో ముగిసింది.

ద్వారకా నగర్లోని బా-బాపూ సేవా సంఘం ఏర్పాటు చేసిన కార్యక్రమంలో 'గాంధీ పీస్ ఫౌండేషన్' సభ్యులు శ్రీ బి. ఎస్. మల్లిఖార్జున రావు, వతాకా విష్కరణ చేశారు. ఈ మహిళా సమాజం నడుపుతున్న "బాల్వాడి" (పిల్లల క్రీడావని) వార్షికోత్సవాలు కూడా రివల్జ్ డినోత్సవ సందర్భంగానే జరిపారు. 'కస్తూరి బా బాలవిహార్' బాలబాలికలకు ఆటలలో పోటీలు, గీతావతనం, గాంధీజీని గురించిన కథల పోటీలు జరిపించారు. కార్యదర్శి కుమారి పి. జగన్మోహిని - మిఠాయిలు, బహుమతులు పంచిపెట్టారు.

రాబా గార్డెన్స్కు చెందిన విమెన్స్ ఇండియన్ అసోసియేషన్లో శ్రీమతి రామాదేవి భానోజీరావు, విశాఖ సేవాసదస్లో - జిల్లా కలెక్టరు సతీమణి రాక్షర్ (శ్రీమతి) సాల్మా అహమద్ - వతాకా విష్కరణలు చేశారు. వారేరు సేక్రెడ్ హార్టు బాలికాన్నత పాఠశాల వారు వార్షిక క్రీడలకోపాటు రివల్జ్ డినోత్సవాలు జరుపుకున్నారు. ఆ కార్యక్రమంలో జిల్లా విద్యాధికారిణి కుమారి నన్నీబాయి ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొన్నారు. కుమారి పి. జగన్మోహిని బహుమతులు పంచిపెట్టారు. —విలేఖరి

గుజరాతీ వివాహాలు

స్త్రీ పురుషుల జీవితాల గురించి మార్పుగలది - వివాహం. కథలయితే చాలా వరకు పెళ్ళిలో ముగిసిపోవచ్చు. నిత్యజీవితంలో ఆసలు కథే పెళ్ళిలో ప్రారంభమవుతుంది. అగ్ని సాక్షిగా పెళ్ళాడే పద్ధతి కొందరిదయితే. దేవాలయంలో దండలు మార్చుకుని పెళ్ళి చేసుకునే పద్ధతిని కొందరు పాటిస్తుంటారు. మరికొందరు రిజిస్ట్రారు ఆఫీసుకు పెళ్ళి సంతకాలు పెట్టి జీవితపు ఒప్పందం కుదుర్చుకుంటూ ఉంటారు.

అగ్ని సాక్షిగా అయినా, మరేరకంగా అయినా కాస్తోక్తంగా జరిగే పెళ్ళిళ్ళే మన దేశంలో ఎక్కువగా జరుగుతూ ఉంటాయి. అయితే ఈ పెళ్ళిళ్ళు కూడా దేశంలో ఒక్కో ప్రాంతంలో ఒక్కోక్కో తీరులో ఉంటాయి. ఉదాహరణకు - తమిళనాడుకు చెందిన బ్రాహ్మణులలో (అయ్యర్ తెగవారు) వధువు తండ్రి - ఆమెను తన ఒక్కో కూచోపెట్టుకుని కన్యాదానం జరిపే పద్ధతి ఉంది. ఆంధ్ర ప్రాంతంలో వధువును బుట్టలో కూచోపెట్టి తెచ్చి పెళ్ళి జరిపే విధానం ఉంది. కాలం తోబాటు ఈ రకమైన విధానాలలో మార్పులు వచ్చినా, ఆయా ప్రాంతాల వివాహాల ప్రత్యేకత మాత్రం అలాగే ఉంది.

ఈ సంచిక నుంచి అప్పుడప్పుడు వివిధ ప్రాంతాలవారి వివాహ విధానాల గురించి, అక్కడి స్త్రీల కుటుంబజీవన విధానాల గురించి ప్రచురించ గలము. ఈ సంచికలో గుజరాతీల వివాహ విధానాల గురించి, గుజరాతీ స్త్రీల గురించి సంగ్రహంగా తెలియజేస్తున్నాము.

గుజరాత్ లో మూడు ప్రత్యేక ప్రాంతాలు ఉన్నాయి. అవి - కచ్, సౌరాష్ట్ర, దక్షిణ గుజరాత్.

కచ్, సౌరాష్ట్ర ప్రాంతాలలోని స్త్రీలు వెనుకబడి ఉన్నారనే చెప్పవచ్చు. దక్షిణ గుజరాత్ లో స్త్రీలు విద్యా, పారిశ్రామిక రంగాలలో ముందంజ వేసినవారు. ఈ స్థితిగతులనుబట్టి ఈ ప్రాంతాలలో జరిగే పెళ్ళిళ్ళలో కూడా కొద్దిపాటి తేడాలు కనిపిస్తాయి. ఈ తేడాలు - వివిధ కులాలవారి పెళ్ళిళ్ళలో మరింత ఎక్కువగా కనిపిస్తాయి. ఉదాహరణకు లావా పఠేయలు, ఆనవిల్ బ్రాహ్మణులు - మొదలైన తెగలలో వరకట్నం తీసుకునే పద్ధతి ఉంది. అందువల్ల ఆ తెగలవారు వివాహాలకు దాగా ఖర్చు పెడతారు.

కొన్ని తెగలలో వధువుకు తెల్లచీర కట్టి బెడతారు. ఆ తెల్లచీరకు ఎరుపురంగు అంచు ఉంటుంది. మరి కొన్ని తెగల వధువులు 'ఘట్టి' లేదా 'ఘర్చోలా' అనే తరహాకు చెందిన 'బై అండ్ బై' చీరలు ధరిస్తారు. కుటుంబం ఆర్థిక పరిస్థితిని బట్టి వధువుకు ఆసాదమస్తకం రకరకాల నగలు అలంకరిస్తారు. వధువు కట్టు కున్న చీర కొంగు ఆమె ముఖం మీద ముసుగులా పడేలా ఉంచుతారు. వధువు మణికట్టుకు వక్క కట్టి ఉంచిన ఎరుపురంగు తోరం కడతారు. వధువుల అరిచేతులను గోరింటతో గానీ, తక్కిన రంగులతోగానీ అలంకరిస్తారు.

కొన్ని కులాలలో అత్తగారు - కాబోయే అల్లుణ్ణి పెండ్లిపందిరికి తీసుకువచ్చే ఆలవాటు ఉంది. ఆమె అల్లుడి నుదుట తిలకం దిద్ది ఆహ్వానిస్తుంది. పెళ్ళిముగిశాక వధువు, వధుడు, పరస్పరం 'లడ్డు' తినిపించుకుంటారు. పెళ్ళితంతు పూర్తి అయ్యాక వధువు పోదరుడు - వధూవరులకు వీడ్కోలు చెప్పే పద్ధతి కూడా ఉంది.

కొన్ని తెగల వివాహాలు మొదట 'ఓంపూజ'లో ఆరంభమవుతాయి. ఈ పూజను వధువు తల్లి దండ్రులు చేస్తారు. ఈ పూజ చెయ్యడం వల్ల - వివాహం ఎటువంటి అటంకమూ లేకుండా నిర్విఘ్నంగా కొనసాగగలదని వారి విశ్వాసం.

గుజరాత్ లోని 'నగర్' తెగకు చెందిన బ్రాహ్మణులలో కన్యాకుల్యం తీసుకునే పద్ధతి ఉంది. వారు దాన్ని కట్నంగా పరిగణించరు. ఆ వధువుకు మున్ముందు ఏవన్నా ఇబ్బందులు వస్తే ఆడుకునే భీమా డబ్బులా అది ఉపయోగ పడగలదని వారి అభిప్రాయం.

దాదాపు అన్ని తెగలవారి వివాహాలలోనూ సంప్రదాయసిద్ధంగా వచ్చే పాటలు పాడే ఆలవాటు కూడా ఉంది.

పెళ్ళికాని ఆడ పిల్లలు - మంచి భర్త లభించాలంటూ గోరిదేవిని, శివుణ్ణి పూజించే ఆలవాటు కొన్ని తెగలలో కనిపిస్తుంది. హోలీ పండగ ముగిశాక ఒక పక్షం రోజులబాటు సాగే ఈ పూజను 'గణగోరీ' అని పిలుస్తారు. ఈ పూజ జరిపే రోజులలో రకరకాల రంగవల్లులు తీర్చిదిద్దడం, దేవతా విగ్రహాలను అందంగా అలంకరించడం - చేస్తూ ఉంటారు.

వరుడి పక్షం వారు వధువుకు నగలు, దుస్తులు ఇచ్చే ఆనవాయితీ కూడా చాలా తెగలలో కనిపిస్తుంది. పెళ్ళి ముగిశాక వధూవరులు - తమ కులదైవాన్ని పూజిస్తారు.

ఇటీవల కొంత కాలంగా గుజరాత్ లో పెళ్ళి తంతుకు ప్రాధాన్యం తగ్గి 'పెళ్ళి రినెషన్' కు ప్రాధాన్యం హెచ్చుతున్నది. ఇదివరలో పెళ్ళి సందర్భంగా విందులు ఘనంగా సాగేవి. ఇటీవల ఈ విందుల సంఖ్య కూడా తగ్గిపోతున్నది. కాని

వరుడి పక్షం వారికి ప్రత్యేకింగ 'జన్' అనే విందు చేసే అలవాటు మాత్రం ఇంకా ఉంది.

ధనవంతులు జరిపే వివాహాలు ఆదంబరంగా సాగడం వల్ల, ఆయా కులాలకు చెందిన బీదసాదలు తమ కుమార్తెల పెళ్ళిళ్ళు జరపడం సమస్య అవుతున్నది.

కచ్, సౌరాష్ట్ర ప్రాంతాలకు చెందిన గుజరాతీ స్త్రీలు హస్త కళలలో నిపుణులు. వారు ఎంబ్రాయిడరీ, అతుకుల కుట్లు, అద్దాలతో గుడ్డలను అలంకరించడం-మొదలైన వాటిలో ఆరితేరినవారు. వారు రూపొందించే వస్తువులు కొన్ని విదేశాలకు కూడా ఎగుమతి అవుతుంటాయి. కనుక, ఇటువంటి కళలలో నైపుణ్యంగల అమ్మాయిలకు 'పెళ్ళిళ్ళ సంత'లో 'గిరాకీ' ఎక్కువ. ఈ ప్రాంతాలకు చెందిన స్త్రీలు రంగు రంగుల దుస్తులు ధరించడానికి ఆసక్తి చూపుతారు. స్త్రీలు, పురుషులూ కూడా 'కోలాటం' ఆడుతుంటారు. పండగలూ, పబ్బాలూ వచ్చినప్పుడు 'కోలాటం ఆటలు' విధిగా సాగుతాయి. స్త్రీ పురుషులు కలిసి ఆడే కోలాటం ఆటను 'రాన్' అంటారు. స్త్రీలు మాత్రం పాల్గొనే కోలాటం ఆటను 'గర్బ' అని పిలుస్తారు.

కచ్, సౌరాష్ట్రలలో కన్నా దక్షిణ గుజరాత్ ప్రాంతంలో వరకట్నం బాధ ఎక్కువ. కనుక అక్కడ పెళ్ళిళ్ళయ్యాక, కట్నం సమస్యవల్ల ఆత్మహత్యలు చేసుకునే అమ్మాయిల సంఖ్యకూడా ఎక్కువేనంటారు. కోరినంత కట్నం తీసుకు రాలేదన్న నెపంమీద హత్య చెయ్యబడ్డ అభాగ్య వతులు కూడా లేకపోలేదు.

గుజరాతీ స్త్రీలు ఇప్పటికీ ముఖం మీద 'ము సు గు' (ముంఘట్) వేసుకుంటూ ఉంటారు. వారు 'అంబా మాత'ను పూజిస్తారు. నవరాత్రి సందర్భంగా ఆమెకు పూజలు చేస్తారు. రాన్, గర్బ కోలాటాలు ఆడుతారు.

దేశం మొత్తంమీద-బాల్య వివాహాలు చెయ్య రాదన్న చట్టం ఉన్నా కచ్, సౌరాష్ట్ర ప్రాంతాలలో బాల్య వివాహాలు చెయ్యడం ఇప్పటికీ సాగుతునే ఉంది. ఆ ప్రాంతాలలోని స్త్రీల అజ్ఞానం కూడా ఇందుకు దోహదం చేస్తున్నది.

ఈ పరిస్థితులు మారుతాయనీ, పెళ్ళి చేసుకునే స్త్రీల జీవితాలు సుఖమయం కాగలవనీ-గుజరాతీ స్త్రీలు నమ్ముతున్నారు. అందుకు కావలసిన కృషిని వారు ప్రారంభించారు. □

ఉగాదికి విద్యార్థినుల కథా రచనల పోటీ

ఉగాది సందర్భంగా, ఈసారి - కాలేజీ, హైస్కూళ్ళలో చదివే విద్యార్థినులకు, కథానికా రచనల పోటీని నిర్వహిస్తున్నాము. కాలేజీ, హైస్కూళ్ళలో చదివే విద్యార్థినులందరూ ఈ పోటీలో పాల్గొనవచ్చును. కథానికా రచనలో వారి అనర్హతని పెంపొందించడమే ఈ పోటీ ముఖ్యద్దేశం.

ప్రథమ స్థానం పొందిన కథకు రూ. 100 లు; ద్వితీయ స్థానం పొందిన కథకు రూ. 75 లు; తృతీయ స్థానానికి రూ. 50 లు-బహుమతులుగా పంపబడతాయి.

విజయవాడ:

- * కథలోని ఇతివృత్తం సాంఘికపరమైనదిగా వుండాలి. తావు నైజా (ఫుల్ స్కేప్) లో కథ ఏ పరిస్థితులలోనూ ఆరు పేజీలకు మించకూడదు.
- * కథతోపాటు "ఈ కథ నేను సొంతంగా రాసినది. ఇదివరలో ఎక్కడా, ప్రచురింపబడలేదు" అన్న హామీ పత్రం రాసి, పంపాలి.
- * అలాగే, తాము ఏ కాలేజీ, హైస్కూల్లో చదువుతున్నారో-అక్కడి ప్రిన్సిపాల్, లేదా హెడ్మిస్ట్రీస్ సంతకంతో-ఒక కాగితం పంపాలి. అందులో "ఫలానా కథ రాసిన విద్యార్థిని, మా కాలేజీ లేదా హైస్కూల్లో ఫలానా తరగతి చదువుతున్నది" అన్నట్లుగా వుండాలి.
- * కథలు మార్చి 31వ తేదీలోగా మాకు అందేలా పంపాలి. ప్రథమ బహుమతి పొందిన కథ మార్చి 15వ తేదీ 'ఉగాది సంచిక'లో ప్రచురింపబడుతుంది; తక్కిన రెండు కథలూ తర్వాత రెండు సంచికలలోనూ ప్రచురింపబడతాయి.
- * పోటీకి నిలవని కథలను తిరిగి కావాలనుకుంటే, స్థాంపులు అతికించిన సొంత చిరునామా గల కవర్లను, కథతో పాటు పంపాలి.
- * కథలు పంపవలసిన చిరునామా: "విద్యార్థినుల కథా రచనల పోటీ" వనిత-చందమామ బిల్డింగ్స్, మద్రాసు 600 026.

ఉత్సాహం గల విద్యార్థినులందరూ మాతో సహకరించి, పోటీని జయప్రదం చెయ్యగలరని ఆశిస్తున్నాము.

చర్చ:

భార్యలు గ్రహాళకడుచుకొవలసిన విధానం ఎటువంటిది?

“వనిత” ఒక చర్చను నిర్వహించింది.

ఆ చర్చలో ఆరుగురు గృహిణులు పాల్గొన్నారు. వారు - మద్రాసులోని సాంస్కృతిక సంస్థ ‘కళాసాగర్’ సభ్యులు. వారు చర్చించిన అంశం:

“పురాణ కాలంలోని పతివ్రతలు చరిత్రలో మనత తెక్కినవారు. వారి మనత ఎన్నటికీ అలాగే వుంటుంది. పతివ్రతలు భర్తనే దైవంగా నమ్ముకున్నారు; భర్త ఆజ్ఞను శిరసావహించారు; భర్త దూషించినా హింసించినా, సహించి, అతనికి ఎదురుచెప్పకుండా నడుచుకున్నారు. అందుకనే వారు పతివ్రతలుగా కీర్తింపబడుతున్నారు. అయితే, అటువంటి పతివ్రత లక్షణాలు నేటి కాలపు వనితలకు కూడా అవసరమేనా? కాదా? భర్త దురలవాట్లకు లోనై తప్పుడు తిరుగుళ్ళు తిరుగుతూవుంటే, భార్య పతివ్రతలలాగా సహించాలా? అతన్ని ఎదుర్కొని ఆ మార్గం నుంచి మళ్ళించాలా? భర్త ఆజ్ఞను తిరస్కరిస్తే-మన సంప్రదాయాన్ని నిర్లక్ష్యించినట్టు కాదా? తిరస్కరించకుండా అతని చేష్టలను అమోదిస్తే-అతన్ని తప్పుదారిని పెడుతున్నట్టు కాదా? పై రెండు విధానాల్లోనూ ఏ విధానం నేటి కాలానికి అనుకూలమైనది?”

ఈ చర్చలో పాల్గొన్న శ్రీమతులు: అన్నపూర్ణ, రాధాగోవర్ధన్, సుధ, సుందరీ శంకర్, చంద్రా వెంకటేశ్వర్లు, వసంతా చంద్రశేఖర్.

“అసలు పతివ్రత అంటే మీ నిర్వచనం ఏమిటి?” అని అడిగిన ప్రశ్నకు....

“భర్తని నమ్ముకొని, అతను చెప్పినట్లు విని, అతని అడుగుజాడల్లో నడుచుకోవటమే పతివ్రత లక్షణం. అంతేగదా!” అన్నారు రాధా గోవర్ధన్.

“మంచి చెడు ఆలోచించకుండా భర్త చెప్పిన దల్లా విని, చెయ్యమన్నదల్లా చేస్తే ఆ భార్యకి, గంగిరెద్దుకి అచ్చే తేడా వుండదేమో!” వసంతా చంద్రశేఖర్ నవ్వుతూ అన్నారు.

“నాటికాలంలో భర్త అడుగుజాడల్లో నడిచిన వాళ్ళందరినీ పతివ్రతలన్నారు. అలాగే నేటి కాలంలో కూడా భర్తకు ఇష్టమైన రీతిలో నడుచు కొని, అతన్ని సంతోషపర్చటం ప్రతి భార్య

బాధ్యత. అదే-భారత పతివ్రతా ధర్మం కూడా” వసంత మాటలకు అడ్డువస్తూ సుందరీ శంకర్ అన్నారు.

“భర్త ఎన్ని తప్పులు చేసినా మారు మాట్లాడక పడివుండటమే పతివ్రతా లక్షణమయితే, ఈ ఇరవయ్యో శతాబ్దంలో అన్ని కష్టాలు పడటానికి ఎవరూ ఇష్టపడరు. ఏ భార్య ఆ కాలం పతివ్రతలా పేరు తెచ్చుకోదు” చంద్రా వెంకటేశ్వర్లు గొంతులో కొద్దిగా కోపం కూడా తొంగి చూసింది.

“పతివ్రత కనుక కష్టాలు పడిందా? కష్టాలు పడింది కాబట్టి పతివ్రత అయిందా?” అని సుధ అనుమానంగా అన్నదానికి-

“కష్టాలు పడితేనే పతివ్రతలవుతారు” అని కచ్చితంగా చెప్పారు అన్నపూర్ణ.

“ఏ విషయంలో పతివ్రతను ఆదర్శంగా తీసుకోవాలి?” అన్న సందేహానికి సమాధానంగా “కష్టాలు పడిన వాళ్ళందరూ పతివ్రతలు కాలేరు. కాని....మనకు తెలిసిన పతివ్రతలందరూ కష్టాలే పడ్డారు. ఉదాహరణకు సావిత్రినే తీసుకుంటే.... యముడితో పోట్లాడి, వాదించి భర్తని బ్రతికించు కుంది. తననీ, భర్తనీ ఎవరూ విడదీయలేదు... ఆఖరికి మృత్యువు కూడా-అనే ఆత్మ విశ్వాసంతో ఆవిడ యముడ్ని ఎదిరించింది. అంటే పతివ్రతల దగ్గర్నుంచి మనం ఆత్మ విశ్వాసాన్ని, సహనాన్ని ఆదర్శంగా తీసుకోవాలి” అన్నారు కాస్త ఆవేశంగా సుందరీ.

“అదది కష్టపడటానికే పుట్టినట్టు ఆ బాధ లన్నీ శ్రీ నొసటే ఎందుకు వ్రాయాలి? అసలు ఒక మనిషి ఇంకో మనిషిని బాధ పెట్టటానికి ఏం హక్కుంది?” అన్నారు రాధ తను కూడా కాస్త ఆవేశంగానే.

“ఒక శ్రీ సుఖపడటంలో ఇంకో శ్రీకి బాధ్యత వున్నా లేకపోయినా కష్టాలు పడటానికి సగం కారణం మటుకు ఆడదే....కాదంటారా?” మగవాళ్ళని, మొగుళ్ళని తప్పు పట్టకుండా అక్కడున్న వనితల్ని ఉద్దేశించి అడిగారు వసంత.

“పురుషుడే శ్రీని బాధపెట్టడన్న మాట పూర్తి నిజం కాదు. భర్తని పేరుపెట్టి పిలుస్తూ, అతని లోపాలను ఎత్తి చూపిస్తూ సాదించే భార్యలు ఎంతమంది ఈ దేశంలో లేరు? తమ అనుమానాలతో మొగుళ్ళను వేదించుకు తినే ఆడవాళ్లు ఈ పవిత్ర భారతదేశంలోని వారు కారా?” చంద్ర-అందరినీ కలియ చూస్తూ అడిగారు.

“అర్థాంగిగా మారిన ఆడది తన అనవసరపు అనుమానాలతో మొగుడ్ని సాదించటం అన్యాయమే కాని....భర్తని పేరుపెట్టి విలవటంలో తప్పేం లేదు; అది దోషమూ కాదు. అలా విలిచి నంత మాత్రాన అవిడ పతివ్రత కాకుండాపోదు!” అని అన్నపూర్ణ తన అభిప్రాయం వెలిబుచ్చారు.

“ఉదాహరణగా సీతాదేవిని తీసుకుంటే.... ఆమెలోని ఓర్పును, సహనాన్ని మనం గుర్తించాలి. ఆ ఓర్పు, సహనాలనే మనం మన ఆయుధాలుగా, ఒంటి మీద ఆభరణాలుగా మార్చుకుంటే మొగుడు తాగుబోతైనా....అతను మారుతాడు. మంచి భర్తగా పేరు తెచ్చుకుంటాడు. అప్పుడు అతనికి ఆ ఇల్లు స్వర్గంగా, ఆ ఇల్లాలు దేవతగా

“భర్త పాడవుతుంటే చూస్తూ కూర్చోమని ఎవరూ అనరు. అతనిలో ఎన్ని లోపాలున్నా, సరిదిద్దటానికి, సర్దుకుపోవటానికే ప్రయత్నించాలి గాని....భర్త నుంచి విడిపోవటానికో, విడాకుల కోసమో నిద్దపడకూడదు. భర్తని ఎదిరించిన రోజు ఈ సంఘమే మనకు శత్రువువుతుంది. ఇంట్లో ఒక రకం, బయట మరో రకం నరకంతో ఆ స్త్రీ మనశ్శాంతి లేకుండా కుళ్ళిపోతుంది.” హెచ్చరికగా అన్నారు సుందరి.

“ఈ సంఘంలో మీరూ, నేనూ కూడా సభ్యులమే. కళకళలాడుతూ కాపురం చేసుకోవాలని కలలుకనే మహిళ ఎంతో బలవత్తరమైన కారణమంటేగాని అడుగు బయట పెట్టదు.

రాధ అన్నపూర్ణ సుధ సుందరి వసంత చంద్ర

కన్పిస్తుంది.” అన్నపూర్ణ అభిప్రాయానికి తన సమాధానంగా అన్నారు సుందరి.

“తన వ్యసనాలతో ఇల్లు గుల్ల చేస్తున్న భర్తని చూస్తూ ‘నేను పవిత్ర భారతదేశంలో పుట్టిన పతివ్రతను. నాకు చాలా ఓర్పుంది. సహనముంది. అతన్ని నేను ఎదిరించను’ అని ఆత్మస్తుతి చేసుకుంటూ కూర్చుంటే లాభం లేదు. అతన్ని సంస్కరించాలి; మంచి మార్గంలోకి మళ్ళించాలి. ఆ వ్యసనాల వూబికి దూరంగా అతన్ని పూలబాట వేపు నడిపించాలి. ఇది ఆ గృహిణి బాధ్యత. కర్తవ్యం కూడా” అన్నారు వసంత.

ఆ సమయంలో మనకు చేతనైతే వాళ్ళిద్దరీ కలవటానికి ప్రయత్నించాలి.... లేదంటే.... ఆ తోటి స్త్రీని అర్థం చేసుకొని సానుభూతి చూపించాలి. ఏదీ చెయ్యలేక పోతే వూర్కొవటం ఉత్తమం గాని—మనమూ ఓ రాయి విసరాలని చూడకూడదు. ఆ ఇల్లాలి కన్నీటికి మనం కారణం కాకూడదు” అన్న రాధ మాటల్లో బాధ ధ్వనించింది.

“తప్పు....అంటే...మొగుడికోసం తాగుతున్న వాళ్ళు వున్నారు; వ్యభిచరిస్తున్నవాళ్ళు వున్నారు. ‘ఇందులో మా తప్పేమీ లేదు. మావాళ్ళు చెయ్యమంటేనే ఈ పన్నన్నీ చేస్తున్నాము’ అనే ఆడ

వాళ్ళు కూడా వున్నారు. భర్త చెప్పింది అక్షరాలా పాటించటమే పతివ్రత యొక్క మొదటి ధర్మమైతే ఆ వ్యభిచారిణులందరూ కూడా పతివ్రతలన్నమాటేనా?” అని సుధ, సుందరిని అడిగారు.

ఆ ప్రశ్నకు జవాబేం వస్తుందోనని కుతూహలంగా అందరూ ఆమె వంక చూడారు. నిశ్శబ్దంగా కొన్ని క్షణాలు గడిచాక, సుందరీశంకర్ స్పష్టంగా, గట్టిగా చెప్పారు:

“అవును! మొగుడికి తెలియకుండా సరాయి మగవాళ్ళతో సంబంధం పెట్టుకోవటం తప్పుగాని. భర్తకిష్టమైనప్పుడు, అతను చెయ్యమన్న పనల్లా చెయ్యటం చాలా ఉత్తమం. భర్త తాగమంటే తాగాలి, వ్యభిచరించమంటే వ్యభిచరించాలి. అఖరికి అతను చచ్చిపోమ్మంటే అందుకు కూడా నిద్దపడాలి.”

“ఏమిటి!” రాధ, సుధ, చంద్ర, వసంత, అన్నపూర్ణ—అంతా ఒక్కసారిగా ఉలిక్కిపడ్డారు! మాటలు రానట్లు, మాట్లాడలేనట్లు అందరూ మౌనంగా కూర్చున్నారు....

ముందుగా తేరుకున్న చంద్ర....“అలాంటి వ్యక్తిని భర్త అనుకుంటే....లోకంలోని భర్తలందరూ సిగ్గుపడాలి. అటువంటి అతన్ని ఏం చేసినా పాపం రాదు; దానికి కేసూ వుండకూడదు” అన్నారు సుందర్ని కోపంగా చూస్తూ.

“స్త్రీ మనసుని చంపుకుని మరబొమ్మగా మారి....ఆ యముడనే మొగుడికి భయపడుతూ, వణికిపోతూ వుండాలని మీ ఉద్దేశ్యమా?” అడిగారు రాధ.

“భర్త భార్యకు ఇష్టంలేని పన్ను చేస్తూ, తన పట్ల భయభక్తులతో ఆమె నడుచుకోవాలి అంటే వారిది ఎలాంటి సంబంధమవుతుంది? అది యజమాని నేవకుల బాంధవ్యం లాంటిది కాదా?”

“చక్కటి జంట మధ్య అంటే అందం ఒక్కటే కాదు అనురాగంగా వుండాలి. దంపతుల మధ్య చల్లటి స్నేహం వుండాలి. ఆ స్నేహంలో హెచ్చు తగ్గులుండవు. ఆ అనురాగంలో అధికారానికి చోటు వుండదు. అపూర్వమైన ఆ బాంధవ్యాన్నే ఏ ఆలుమగలైనా కోరుకుంటారు. కోరుకోవాలి. కాని....అనుక్షణమూ అధికారానికి తలవంచుతూ, అతని మాట వినగానే చలిజ్వరం వచ్చినట్లు వణికిపోతూ, అతని నీడ చూడగానే భయంతో బిగుసుకుపోతూ చేసే

“నీ పెళ్ళికి కావలసిన నగలు కొనుక్కుంటావా? అవి వద్దనుకుంటే పై చదువులు చదువుకుంటావా!” అని ఆ అమ్మాయిని ఆమె తల్లిదండ్రులు అడిగారు. ఆ అమ్మాయి ఏ మాత్రమూ తటపటాయించకుండా పై చదువులు చదవడానికే మొగ్గు చూపింది. అలా ఆమె ఇంగ్లండుకు వెళ్ళి అక్కడ పత్రికారచన (జర్నలిజం) గురించి ప్రత్యేక శిక్షణ పొందింది. శ్రీల కోసం పత్రికలను ఎలా నిర్వహించాలో అనుభవపూర్వకంగా ఇంగ్లండులో శిక్షణ పొందిన తొలి భారతీయ వనిత-ఆమె కావచ్చు.

ఆమె - గడచిన పద్దెనిమిదేళ్ళుగా భారతీయ పత్రికా సంపాదకులలో తనదంటూ ఒక ప్రత్యేకస్థానాన్ని రూపొందించుకున్న శ్రీమతి విమలా పాటిల్. ‘ఫెమీనా’ పత్రికా సంపాదకురాలిగా ఆమె పాఠకులకు చిరపరిచితురాలు.

1959లో ‘ఫెమీనా’ ప్రారంభింపబడినప్పుడు - శ్రీమతి విమల ఆ పత్రిక సంపాదకవర్గంలో సహాయ సంపాదకురాలిగా చేరారు. ఆ తర్వాత

కుటుంబ వ్యవహారాలు చూసుకుంటూ మరో పక్క తన ఉద్యోగ వ్యవహారాలు చూసుకుంటూ ఉంటారు ఆమె.

“మా పిల్లల బళ్ళలో జరిగే కార్యక్రమాలలో పాల్గొనలేకపోవడం, స్నేహితులను కలుసుకోలేకపోవడం, ఇదివరకటిలా ఎక్కువ రాయలేక పోవడం, అట్టే పుస్తకాలు చదవలేకపోవడం నా ఇబ్బందులు” అన్నారు శ్రీమతి విమలా పాటిల్.

‘పిల్లలకు దుస్తులు కుట్టడం కోసం రాత్రుళ్ళు మేలుకుంటూ ఉంటాను’ అంటారు ఆమె.

‘ఎంత పని చేసినా నాకు ఆలసట ఉండదు. ఒక పని పూర్తయితే విశ్రాంతి కూడా తీసుకోక మరో పని ప్రారంభిస్తాను’ అన్నట్టుగా ఉంటుంది ఆమె రోజు!

‘ఫెమీనా’ సంపాదకురాలుగా శ్రీమతి విమల ఆ పత్రికను తీర్చి దిద్దారు. వినియోగదార్ల సమస్యలనూ, చట్టం గురించిన అనుమానాలనూ

విమలా పాటిల్

ఆమె ఉపసంపాదకురాలయ్యారు. మధ్యలో ఐదేళ్ళు ‘ఫెమీనా’కు దూరంగా ఉన్నా మళ్ళీ 1966లో ‘ఫెమీనా’కు తిరిగివచ్చారు. ఆ తర్వాత ఆమె ఆ పత్రిక సంపాదకురాలిగా బాధ్యత స్వీకరించారు.

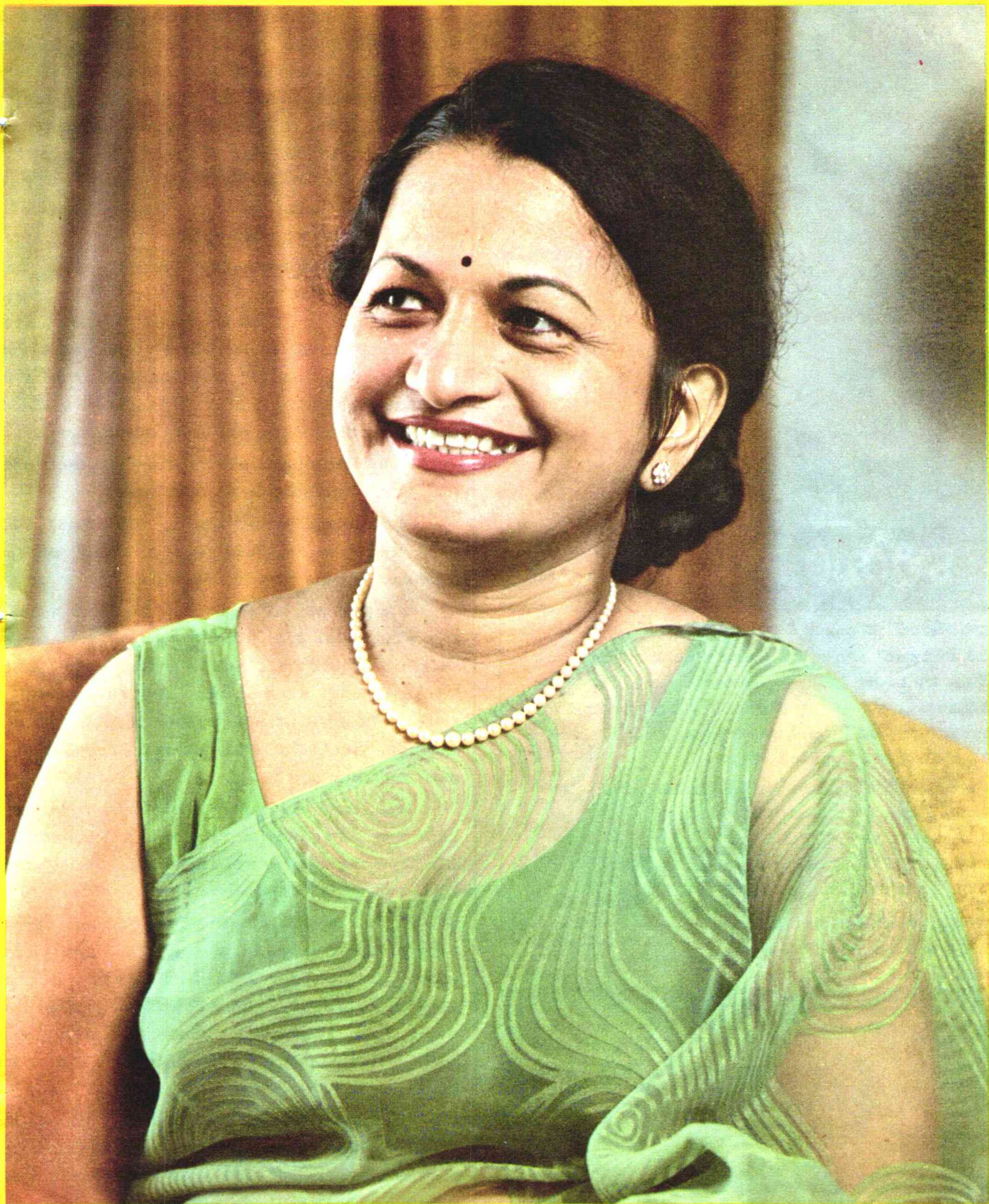
పత్రికా సంపాదకురాలిగా ఆమె ఉద్యోగం ఎలా ఉంటుంది? పత్రికలలో ఉద్యోగాలకు వేళాపాళా ఉండదు. ఎంతచేసినా పనికి తరుగుదల ఉన్నట్టు కనిపించదు. ఒక సంచిక పూర్తయితే మరో సంచిక రూపకల్పనకు వెంటనే పూనుకోవాలి. రెండు సంచికల మధ్య వ్యవధి ఉండదు. మరి అలాంటప్పుడు ఎన్నో బాధ్యతలతో కూడిన పత్రికా సంపాదకత్వాన్ని ఆమె ఎలా నిర్వహిస్తున్నారు?

“నా నిత్య జీవితం ఉదయం 8 గంటలకు ప్రారంభమై రాత్రి దాదాపు 11 గంటలదాకా సాగుతూ ఉంటుంది. అయితే ఈ నిర్వరామమైన జీవితాన్ని నేను విడనాడుకోదలచలేదు” అంటారు ఆమె.

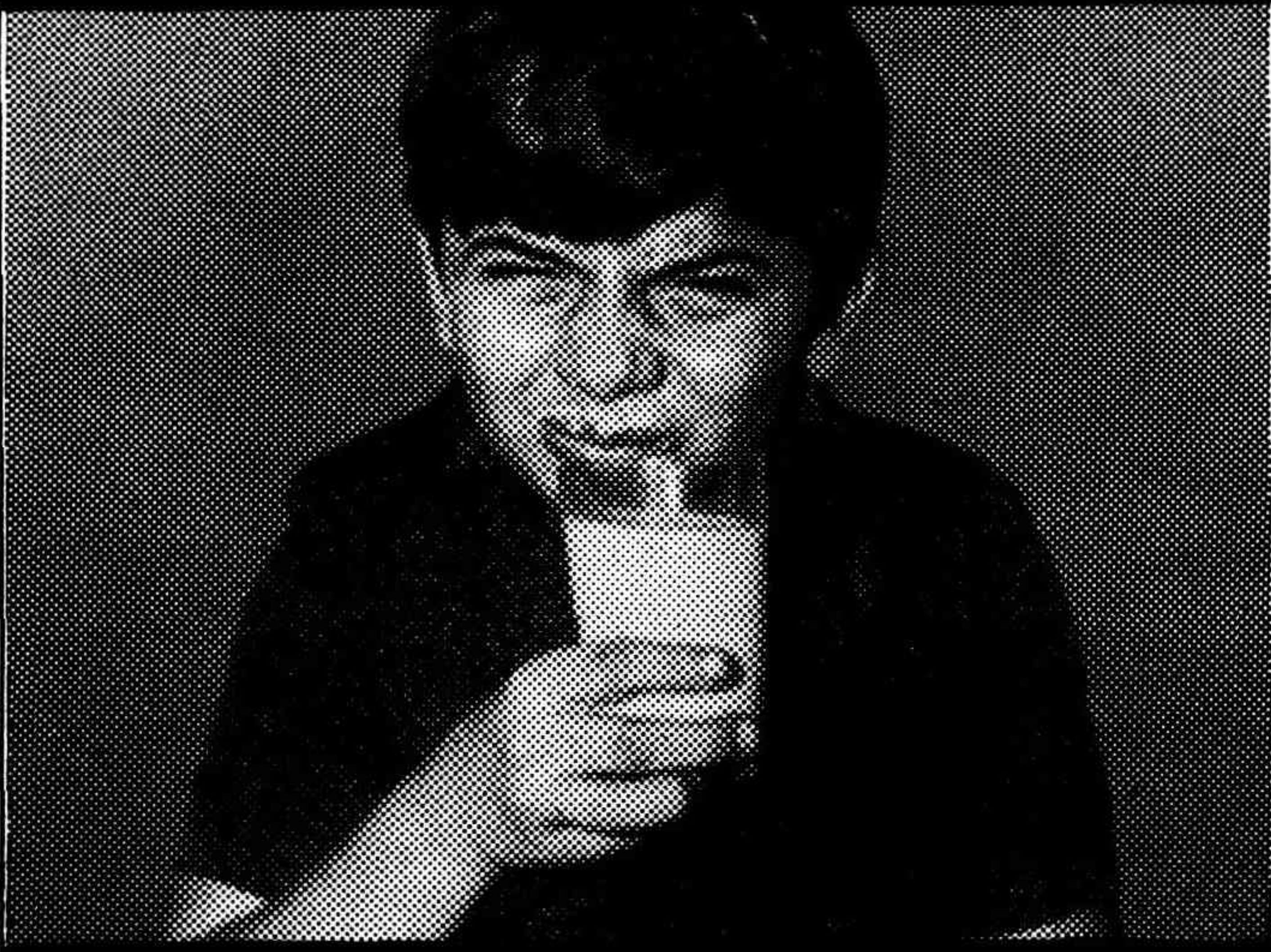
శ్రీమతి విమలకు ఒక అబ్బాయి, ఒక అమ్మాయి. ఒక పక్కన

ఇతర వ్యక్తిగత సమస్యలనూ తీర్చడం కోసం - రకరకాల శీర్షికలు ప్రవేశపెట్టారు.

ఒకసారి ఒక అడపిల్లతండ్రి ఆమె దగ్గరికివచ్చి తన సమస్య పరిష్కరించమని కోరాడు. ఆయనకు పెళ్ళిచూపుకొచ్చిన అడపిల్ల ఉంది. ఆ పిల్లకు బిడియం ఎక్కువ. ఆధునిక నాగరికతకు అంతుపట్టనంత దూరాన ఉన్న ఆ అమ్మాయిని పెళ్ళి చూపులు చూడడానికి ఒక అబ్బాయి వస్తానన్నాడట. బాగా చదువుకున్న ఆ అబ్బాయి ఒక చురుకైన పిల్ల తన భార్య కావాలని కోరుకుంటున్నాడట. మరి అతనిముందు ఈ పిల్ల పాఠశాలం నాటి ఛాందసురాలిలా కనిపిస్తే, పెళ్ళి చెడిపోతుందేమోనన్నదే ఆయన సమస్య. శ్రీమతి విమల ఆ అమ్మాయికి ‘ఫెమీనా’ ప్రాంగణంలో తర్ఫీదు ఇచ్చి ఆ అమ్మాయిలో పరివర్తన తెచ్చారు. ఆ అమ్మాయి ఆ అబ్బాయిని పెళ్ళి చేసుకుని ఇల్లాలైంది! ఇలా వ్యక్తిగతమైన ఎన్నో సమస్యలకు శ్రీమతి విమల తమ పత్రిక ద్వారా పరిష్కారం చూపే ప్రయత్నాలు చేశారు.

పిల్లలలో చాలమంది అవసరమైనన్ని పాలు తాగరు

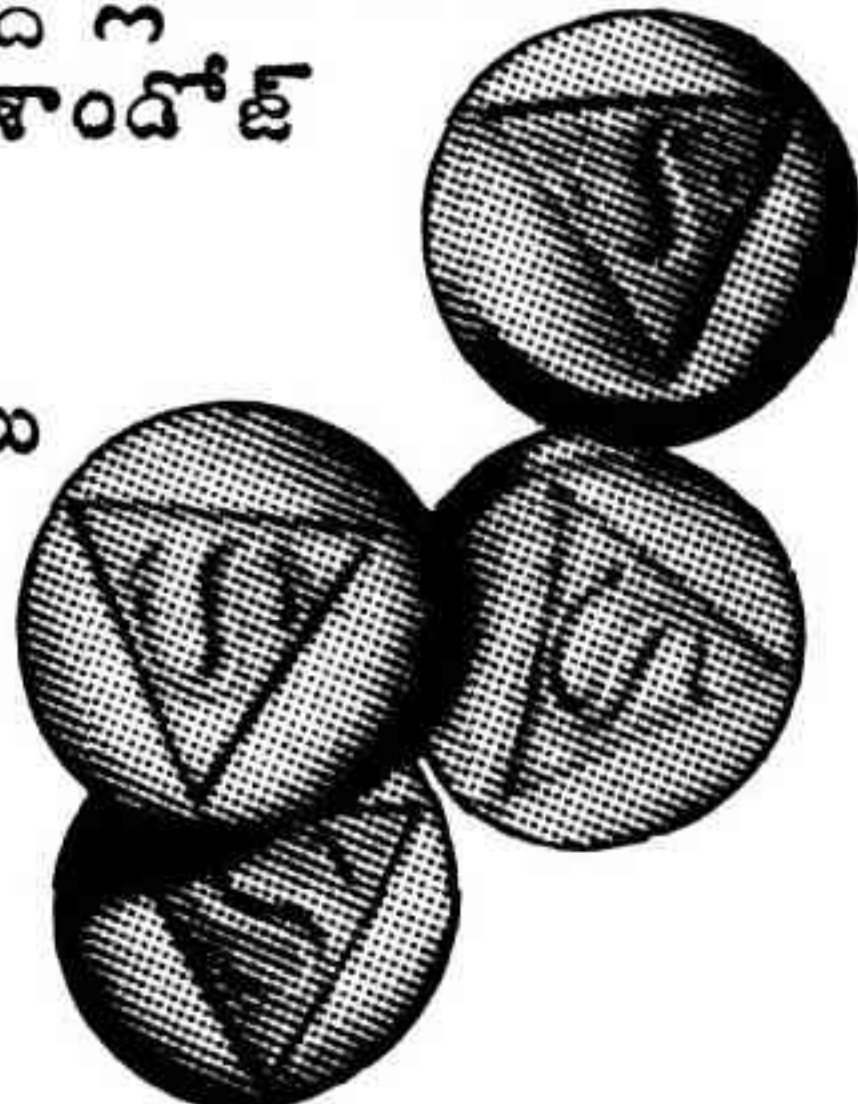

అందుకే వారికి కావాలి కాల్షియం-శాండోజ్ బిళ్ళలు

భారతదేశంలో చాలమంది పిల్లలలో కాల్షియం కొరత ఉంది మరి మీ పిల్లలలో కూడానా? మీ పిల్లలకు కావలసిన కాల్షియం పోషణ వారి పళ్ళకూ, ఎముకలకూ లభిస్తోందా అన్నది మీరే చూసి చెప్పగలరు. వారిలో అందరూ రోజుకు చెరో 3 పెద్ద గ్లాసుల పాలు తాగుతున్నారా? లేదు! అయితే వారికి కాల్షియం-శాండోజ్ బిళ్ళలు తప్పని సరిగా కావలసిందే.

కాల్షియం-శాండోజ్ గట్టిపళ్ళు, దృఢమైన ఎముకలు పెంపొందించుకు తోడ్పడుతుంది. విటమిన్ సి, డి, బి12తో బలపరచవడి, రాస్పబెర్రీ రుచిగల కాల్షియం శాండోజ్ బిళ్ళలు బలే రుచికరమైనవి. పిల్లలు అవంటే ముచ్చట పడతారు.

కాల్షియం-శాండోజ్ — ప్రపంచంలో మేలైన కాల్షియం స్విట్టర్లెండ్ లోని శాండోజ్ వారు రూపొందించినది.

మీ పిల్లలకు రోజూ కనీసం 4 కాల్షియం-శాండోజ్ బిళ్ళలు కావాలి. 2 బిళ్ళలు ప్రతిసారి తోంచేసే ముందు

కాల్షియం-శాండోజ్
గట్టి పళ్ళు, పటిష్టమైన ఎముకలకోసం

daCunha/CS/19 K TEL

ఆమె సంపాదక బాధ్యత ఇక్కడితో ఆగిపోలేదు. భారత ప్రభుత్వం వారి వాణిజ్యశాఖకు సంబంధించి ప్రదర్శనలు జరిపే విభాగం ఒకటి ఉంది. ఆ విభాగం కోరిక ప్రకారం శ్రీమతి విమల-తాయ్ లండ్, మలేషియా, సింగపూర్, యుగోస్లేవియా, ఫిజీ వంటి వివిధ దేశాలలో భారతీయ వస్త్రప్రదర్శనలు జరిపారు. ఆ మధ్య బెల్ గ్రేడ్ లో జరిగిన వస్త్రప్రదర్శనకు ఆమెను ఆహ్వానించడం విశేషం! ఆమె కృషివల్ల భారతీయ వస్త్రాలకు విదేశాలలో గిరాకీ పెరగడంతోబాటు, పారిశ్రామిక దేశంగా భారతదేశానికి గుర్తింపు కూడా లభించింది. మన దేశంలో కూడా ఆమె వివిధ ప్రదేశాలలో వస్త్రప్రదర్శనలు ఏర్పాటుచేసి, వాటి ద్వారా వచ్చిన డబ్బుతో సంఘసంక్షేమ కార్యక్రమాలకు ప్రోత్సాహం కలిగిస్తున్నారు.

ఈ కార్యక్రమాలు నిర్వహించడంతోబాటు ఆమె సంఘ సేవకు రాలిగా కూడా చెప్పుకోదగ్గ సేవ చేస్తున్నారు. బొంబాయిలోని కామా ఆండ్ ఆర్ట్స్ లెన్ హాస్పిటల్ ఫార్ విమెన్ నిర్వాహకులలో ఆమె కూడా ఒకరు. కేన్సర్ రోగుల సహాయ సంఘానికి ఆమె పోషకురాలు. శ్రీమతి యశో కరణ్ సింగ్ అధ్యక్షాధిన పనిచేసే 'ప్రాజెక్ట్ ఏసిఇ'కి ఆమె గౌరవ కోశాధి కారిణి. రాజికా ఎడ్యుకేషన్ ట్రస్ట్ ధర్మకర్తగానూ, బొంబాయి హాండ్ లూమ్ హవుస్ సలహా సంఘ సభ్యురాలుగానూ కూడా ఆమె పనిచేస్తున్నారు.

'ఇన్ని బాధ్యతలనూ ఆమె సక్రమంగా నిర్వహించగలగడం గొప్ప విషయం' అంటారు ఆమె గురించి తెలిసినవారు.

శ్రీమతి విమల బహు భాషాకోవిదురాలు, ఆమె ఆంగ్లం, హిందీ, మరాఠీ, గుజరాతీ, కన్నడం, కొంకిణి మొదలైన భాషలలో అనర్గళంగా రాయగలరు. ఆ భాషలు ధారాళంగా మాట్లాడగలరు.

ఆమె ప్రతిభ ఇక్కడితో ఆఖరుకాలేదు. హిందూస్థానీ సంగీతంలో కూడా ఆమెకు ప్రవేశం ఉంది. ఆమె శాస్త్రోక్తంగా సంగీతం నేర్చుకున్నారు. 'టైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియా' పత్రికలో ఆమె సంగీత విమర్శలు రాస్తూ ఉంటారు. "కాల్షియం సంగీత రచనల ద్వారా 12 వ శతాబ్దం నుంచి 18 వ శతాబ్దం దేశంలో ఉన్న మత సంప్రదాయాల గురించి తెలుసుకోవాలను కుంటున్నాను. అలా పరిశోధన కొనసాగించి డాక్టరేట్ సంపాదించాలన్నదే నా ఆశయం" అంటారు ఆమె.

హిందీ, మరాఠీ, ఆంగ్ల భాషలలో ఆమె రాసిన వ్యాసాలు ఎన్నో రేడియోద్వారా ప్రసారం అయ్యాయి. 'దురదర్శిని' కార్యక్రమాలలో కూడా ఆమె విరివిగా పాల్గొన్నారు. ఆ కార్యక్రమాలలో ఆమె సంఘంలో మార్పు రావడం ఎంత అవసరమో స్పష్టం చేశారు.

"కాలం మారుతున్నది. కాలంతోబాటు మనుషులు మారాలి. సంఘంలో మార్పు రావాలంటే ప్రతి యింట్లోనూ మార్పు రావాలి. ఆ మార్పు-సాంఘికచైతన్యం వస్తేనేగానీ సాధ్యం కాదు. అలా ప్రతి యింట్లోనూ సాంఘికచైతన్యం కలిగేలా చెయ్యడమే మా పత్రిక ఆశయం" అంటారు ఆమె. కుటుంబంలోని పెద్దలను ఉత్తేజపరచడం ద్వారా, వారిచేత సాంఘికమైన మార్పును అంగీకరించేలాచేసి, ప్రగతి సాధించ వచ్చునంటారు ఆమె.

ఈ దృక్పథంతోనే ఆమె సాంఘికచైతన్యాన్ని గురించిన వివిధ చర్చలలో పాల్గొంటూ ఉంటారు. వివిధ దేశాలు పర్యటించడం వల్ల ఏర్పడిన పరిజ్ఞానం ఆమెను మరంత మంచి పత్రికా సంపాదకురాలిని చేశాయి అంటారు ఆమె పరిచితులు. □

“ఏమండీ విజయగారూ!”

ఏదో పుస్తకం తిరగేస్తూ హాల్లో కుర్చీలో కూర్చున్న విజయ తలెత్తి చూసింది. గుమ్మంలో పక్కింటి మేష్టారుగారి భార్య పార్వతి చేతిలో చిన్న కప్పుతో నిలబడి ఉంది. ఆమెను చూడగానే ముఖం చిల్లింది విజయ. ‘మళ్ళీ ఏదో అప్పు కోసం కాబోలు!’ అనుకొంటూ లేచి గుమ్మం దగ్గరికి వెళ్ళి “ఏమిటండీ?” అని అడిగింది. పార్వతి ఆమెవైపు చూసింది. ఆమె ముఖం సీరియస్ గా ఉంది. ఆడగాలా వద్దా అని సంశయిస్తూనే “ఈరోజు అనుకోకుండా బంధువులు వచ్చారు. కాఫీపొడి పొద్దున్నే అయిపోయింది. ఈ చిన్న కప్పుతో ఇస్తారా? మళ్ళీ తేగానే ఇచ్చేస్తాను” అంది బిడియపడుతూ. “సారీ! లేదండీ. మా యింట్లో కూడా అయిపోయింది. తెప్పించాలి” అంది విజయ ఉన్నా కూడా లేదని అబద్ధం చెబుతూ. ఉస్సూరనుకొని వెళ్ళిపోయింది పార్వతి. “నెలాఖరనగానే అప్పుకు బయలుదేరుతుందీవిడ! ఇక్కడ నేనేదో స్టాకు పెట్టినట్లు! కాస్త పొదుపుగా వాడుకో కూడదూ” అని విసుక్కుంటూ లోపలకు వెళ్ళింది విజయ.

విజయకి గుమస్తా. టీచర్లలాంటి చిన్న ఉద్యోగస్థుల భార్యలతో మాట్లాడటమంటే నామోషీ. ఆ చుట్టు ప్రక్కల నివసించే వారంతా దాదాపు మధ్య తరగతి కుటుంబీకులే. పక్కింటి పార్వతిగాని, ఎదురింటి రేవతిగాని బయట నిర్బొని ఉన్నప్పుడు నవ్వితే తను నవ్వుడు. ఎవరో ఎరగ నట్లే ప్రవర్తిస్తుంది. పలకరిస్తే ఏవో రెండు ముక్కలు మాట్లాడి వెంటనే వెళ్ళిపోతుంది. లేదా ఇష్టం లేనట్లు ముఖం తిప్పేసుకొంటుంది. ఒక వేళ ఏదైనా పని ఉండి వాళ్ళవస్తే లోపలికి రమ్మని కూడా పిలవదు. వరండాలోనే మాట్లాడి పంపేస్తుంది. అంత భేషజం విజయకి. పోనీ తనేమైనా పెద్ద అవీసరు భార్యనా-అంటే అదీకాదు. ఒక పెద్ద గుమస్తా భార్య! ఆయినా తను గుమస్తా భార్య కానట్లే ప్రవర్తిస్తుంది. ఎంతసేపు పెద్దవారి స్నేహం కోసం పాకులాడుతుందామె. వాళ్ళతో ఎలా స్నేహం సంపాదించాలా అనే ఆలోచిస్తుంది. అంతేగాని, తన అంతస్తులో ఉండేవారితో కలిసి ఉండటం ఇష్టపడదు. అక్కడున్న వారిలో చాలా మందికి ఆమె బుద్ధి తెలిసిపోయింది. అందుకే ఆమె ఇంటికి సామాన్యంగా రాదు. పక్కింటి పార్వతిది గంపెడు సంసారం. దానికి తగినట్లు భర్తకు జీతం వచ్చి ఆరు నెలలైంది. అతను

భేషజం

పైవేట్లు చెప్పగా వచ్చే డబ్బుతో ఎలాగో గడుపుకొని వస్తున్నారు. నెలాఖరు రోజులలో ఆమె అప్పుకోసం వెళ్ళక తప్పదు. విజయకు ఆమె సంగతి తెలుసు. ఆయినా జాలిపడి సహాయం చేయదు. కారణం! ఆమె అంటే విపరీతమైన చులకన.

‘మహిళా మండలిలో చేరితే బాగుంటుంది- అందులో అందరూ అవీసర్ల భార్యలే మెంబర్లు ఉంటారు. ఎంచక్కా అందరితో పరిచయం సంపాదించుకోవచ్చు అనుకుంది విజయ. ఇంతలో మామగారికి జబ్బుచేసి మంచం మీద నుండి లేవలేని పరిస్థితి అయ్యేటప్పటికి చేనేది లేక ఊరుకొంది. విజయకి ఇద్దరు పిల్లలు. భర్త ప్రసాద్ గుమస్తా ఆయినా సంసారం చిన్నది కావడంతో నెలాఖరు రోజులలో ఇబ్బంది పడేవారు కాదు. నెల నెలా డబ్బు పొదుపుచేసి గాస్, కుక్కరూ కొన్నది. అవి ఆ చుట్టు ప్రక్కల ఇండ్లలో ఎవరికీ లేక పోవడం వలన ఆమెకు గర్వం మరింత హెచ్చింది.

ఎదురింటి రేవతి వాళ్ళకి గుంటూరు ట్రాన్స్ఫర్ అయి, వెళ్ళిపోయారు. వెళ్ళేముందు రేవతి విజయకు అసలు చెప్పలేదు. విజయ అందుకు ఏమీ బాధపడలేదు. రేవతి వాళ్ళు వెళ్ళిన నాలుగు రోజులకు దివాకర్ అనే డాక్టర్ ఆ ఇంట్లో దిగాడు. ఆరోజు ఉదయం విజయ వంటపనంతా ముగించుకొని వరండాలో నిలబడి ఉంది. ఇంతలో ఎదురింటి దగ్గర ఒక కారు. దాని వెనుకనే ఒక లారీ వచ్చి ఆగాయి. కారులోంచి ఒక యువకుడు, ఒక యువతి, ముగ్గురు పిల్లలు దిగి లోపలకు వెళ్ళారు. అందరూ మంచి ఖరీదైన దుస్తులలో మెరిసి పోతున్నారు. లారీలోంచి సామానులన్నీ దింపి లోనికి తీసుకెళ్తున్నారు కూరీలు. “అబ్బా! మంచి మంచి ఖరీదైన సామాన్లే ఉన్నాయే! ఆరే! ఫ్రీజ్ కూడా ఉంది! ఈయన తప్పకుండా అవీసరే అయ్యుంటాడు” అనుకుంది విజయ. ఆమెకు చాలా సంతోషం వేసింది. ఇన్నాళ్ళకు తనకు సరియైన వాళ్ళు వచ్చారు అనుకొంది. రెండో రోజున భర్త ద్వారా ఎదురింటి అతను డాక్టర్ అని తెలుసుకొంది. ఆమెకు మరింత సంతోషం కలిగింది. డాక్టర్ గారి భార్య బాగుంటుంది నాజుగ్గా. ఆమెతో ఎలాగైనా స్నేహం చేయాలి. అందులో వాళ్ళకి కారు కూడా ఉంది. కారంటే విపరీతమైన విచ్చి విజయకు. ఆరోజు రాత్రి ఆమెకు డాక్టర్ భార్యతో కలిసి

కారులో కూర్చుని నినిమాలకు, షికార్లకు తిరిగి నట్లు కల కూడా వచ్చింది.

మరుసటి రోజు భర్త ఆఫీసుకి వెళ్ళగానే ఇంటి పనంతా ముగించుకొని వరండాలో నిలబడింది విజయ—ఎదురింటివైపు చూస్తూ. పిల్లలు ముగ్గురూ వరండాలో ఆడుకొంటున్నారు. ఎంతో సేపు చూసింది. ఆవిడ బయటికి వస్తుండేమో పలకరిద్దామని. కాని రాలేదు. విసుగేసి లోపలికి వెళ్ళిపోయింది. మధ్యాహ్నం రెండు మూడు సార్లు బయటకు వెళ్ళిచూసింది. కాని ఆవిడ జాడలేదు. “ఇదేమిటి? ఒక్కసారి కూడా బయటకు రాలేమిటి? ఒక వేళ సామాన్లన్నీ సర్దుకొనే హడావిడిలో ఉండేమో” అని సరిపెట్టుకొంది. సాయంత్రం భర్త రాకకోసం ఎదురుచూస్తూ వరండాలోకి వచ్చిన విజయకి అల్లరి చేయక ఆడుకోందని పిల్లల్ని కేకలువేస్తూ ఆమె కనిపించింది. ఆమెను చూడగానే విజయ ముఖం చాటంత అయ్యింది. వరండామెట్ల దగ్గరికి వచ్చి నిలబడింది—తనను ఆవిడ చూడాలనే ఉద్దేశంతో. కాని ఆవిడ అసలు విజయవైపు చూడకుండానే లోపలికి వెళ్ళిపోయింది. విజయ నిరాశపడిపోయింది. నాలుగు రోజులు గడిచినా ఆవిడ పరిచయ భాగ్యం కలిగే అవకాశం రాలేదు విజయకు. ఒకసారి ఆవిడ బయట గేటు దగ్గర నిల్చుని ఉన్నప్పుడు విజయ చూసి నవ్వింది పలకరింపుగా. కాని ఆవిడ చూసి చూడనట్టు చూసి అవతలకు వెళ్ళిపోయింది. చివుక్కుమనిపించింది విజయకు. ఒకవేళ ఆవిడ తనని సరిగ్గా గమనించలేదేమోనని సరిపెట్టుకొంది మనసుని. ఆవిడ సామాన్యంగా బయటికి రాదు—ఎప్పుడో తప్ప. అందుకే ఇలా లాభం లేదు. తనే వెళ్ళి పరిచయం చేసుకోవాలి అనుకొంది.

ఆ రోజు సాయంత్రం కొత్తగా కొన్న నిట్టెడ్ చీర కట్టుకొని, బాగా ముస్తాబై బయటకు వచ్చింది విజయ. పక్కంటి సార్వతి, దాక్టరింటి పక్కన ఉండే వనజ బయటనే నిలబడి ఉన్నారు. వాళ్ళవైపు ఓసారి గర్వంగా చూసి దాక్టరింటి కేసి నడిచింది. బయట ఎవరూలేరు. అక్కడే ఒక నిమిషం నిలబడి “ఏమండీ” అని పిలిచింది. సమాధానం రాలేదు. మళ్ళీ రెండు మూడు సార్లు పిలిచింది. కానేపటికి చిన్నపాప బయటికి వచ్చి “ఎవరు కావాలి?” అని అడిగింది. “మీ అమ్మగారు ఉన్నారా పాపా?” అంది విజయ. “ఉన్నారు”

అని తుద్రుమంటూ లోపలికి పరిగెత్తింది. రెండు నిమిషాలకు దాక్టర్ గారి భార్య బయటకువచ్చింది. “ఎవరండీ?” అంది విజయవైపు ప్రశ్నార్థకంగా చూస్తూ. “నేను మీ ఎదురింట్లో ఉంటున్నానండీ” అంది విజయ. “ఓహో!” అంది ఆమె. తనని లోపలికి రమ్మంటుండేమోననుకొంది విజయ. కాని ఆమె అలా రమ్మనలేదు సరికదా కూర్చోమని కూడా చెప్పలేదు.

“ఏమిటిలా వచ్చారు?”

“ఆ ఏమీలేదు ఊరికే తోచక.”

కాస్తేపు నిశ్శబ్దం రాజ్యమేలింది ఇద్దరిమధ్య.

“మీరు ఇంతకు ముందు ఎక్కడ ఉండేవారు?” అంది విజయ ఆ నిశ్శబ్దాన్ని భరించలేక.

“రాజమండ్రిలో.”

“మేమూ ఇంతకుముందు రాజమండ్రిలోనే ఉండేవాళ్ళం!”

“ఓహో అలాగా!” అందామె నిర్లిప్తంగా.

“ముగ్గురేనా పిల్లలు?”

అవునన్నట్లు తల ఊపింది. “ఏం చదువుతున్నారు?”

వాళ్ళ చదువులగురించి చెప్పి “కాన్వెంటులో చదువుతున్నారు” అంది. ఆమె సమాధానంలో గర్వం తోచింది విజయకు.

“మీ పేరేమిటో తెలుసుకో వచ్చా?”

“సునీత” అందామె.

“మీ పేరేమిటి? మీకు పిల్లలు ఎంత మంది?” అని తనను అడుగుతుండేమోనని ఎదురు చూసింది విజయ. కాని ఆమె ఏమీ అడగలేదు. విజయే

చీరాలలో యార్లగడ్డ అన్నపూర్ణమ్మ ప్రభుత్వ శ్రీల కళాశాలలో బి. ఎ. (మూడవ సంవత్సరం) చదువుతున్న—ఊటుకూరి ఉషారాణి ఇటీవల ప్రకాశం జిల్లా కళాశాల విద్యార్థుల వక్రత్వ పోటీలో పాల్గొని ప్రథమ బహుమతి పొందింది. అలాగే బచ్చి వెంకటేశ్వర్లు మెమోరియల్ కాలేజీ విద్యార్థి మల వక్రత్వపోటీలోనూ, ఆంధ్రప్రదేశ్ అవతరణ దినోత్సవంగా జరపబడ్డ అంతర్ కళాశాల వక్రత్వ పోటీలోనూ కూడా పాల్గొని, ప్రథమ బహుమతులు గెల్చుకున్నది!

తన పేరు చెప్పుకొంది. తరువాత వాళ్ళిద్దరి మధ్య మాటలు సాగలేదు. విజయకు బలే విసుగేసింది. ఎంతసేపూ తనే మాట్లాడుతోంది. ఆమె అంటి ముట్టనట్లు సమాధానం చెబుతోందే కాని, తన గురించి తెలుసుకోవాలనే ఉత్సాహం చూపడం లేదు. “ఏమిటో కలుపుగోరు మనిషిలా లేదు” అనుకొంది నిరుత్సాహంతో. కాస్తేపు అలాగే మాటా మంతి లేకుండా నిలబడి “వస్తానండీ కొంచెం ఐనుంది” అని లోపలికి వెళ్ళిపోయిందావిడ. విజయ ఆశ్చర్యంగా నిలబడిపోయింది. సునీత ప్రవర్తన ఆమెకు చాలా బాధకలిగించింది. “ఈమెకు కనీసం మర్యాద కూడా తెలిసినట్లు లేదు” అనుకొంటూ చిన్నబోయిన ముఖంతో వెనుదిరిగింది. ఎదురుగా గేటు దగ్గర నిలబడి సార్వతి తననే చూస్తోంది. ఆమెను చూడగానే విజయ తల అవమానంతో వంగిపోయింది. గబ గబా నడుచుకుంటూ ఇంట్లోకి వెళ్ళిపోయింది విజయ. అన్నం కూడా సయించలేదు. అలాగే మంచంపై పడుకుండిపోయింది.

“ఏమిటిది విజయా? గుమ్మం తలుపులు అలా తెరిచేసి ఉంచి గదిలో పడుకుంటే ఎలా? ఎవరైనా ఇల్లు దోచుకుపోయినా దిక్కులేదు” అంటూ గదిలోకి వచ్చాడు అప్పుడే ఆఫీసు నుండి భోజనానికి వచ్చిన ప్రసాద్. “అయ్యో! మరిచే పోయాను నా మతి మండా” అని నొచ్చుకొంటూ లేచి వంటింట్లోకి నడిచింది. ప్రసాద్ భోజనం చేశాక విశ్రాంతిగా పడకకుర్చీలో కూర్చున్నాడు. విజయ కూడా ప్రక్కనే వచ్చి కూర్చోంది.

“ఏమిటివా ఆలా ఉన్నావు?” అని అడిగాడు ప్రసాద్.

ఉత్సాహవంతురాలైన ఒక అమ్మాయి—తన అభిమాన రచయిత్రిని కలుసుకుని అవీ, ఇవీ మాట్లాడింది. మాటల సందర్భంలో “మీ వయస్సెంతండీ?” అని కూడా అడిగేసింది—అమాయకంగా. ఆ మాట అడగగానే రచయిత్రికి కోపం లాంటిది వచ్చినా, తగ్గించుకుని—ప్రసన్నంగా “చూడమ్మాయ్! ఆడవాళ్ళని వయస్సు, మగవాళ్ళని జీతం అడక్కుడదని నీకు తెలీదా!” అంది. “సారీ అండీ....తెలుసుననుకోండి....క్షమించండి. అయినా ఏదో ధోరణిలో....” అని నవ్వేసింది. మరి కొంత సేపు వాళ్ళిద్దరూ మాట్లాడుకున్నాక—“మీకు ఎన్నో ఏట వివాహమైందండీ?” అని అడిగింది అమ్మాయి. “పందొమ్మిదో ఏట. రచనలు చెయ్యడం తగ్గిపోతుందేమోనని భయపడ్డాననుకో. కాని, అప్పట్నుంచే రాయడం అధికమైంది” అన్నది రచయిత్రి. అమ్మాయి చిన్నగా నవ్వేసి—“అయితే మరి, పెళ్ళయి ఎన్నేళ్ళవుతుందండీ?” అని ఇంకో ప్రశ్న వేసింది. “ఎక్కడమ్మాయ్!—ఇరవైనాలుగేళ్ళవుతుంది” అన్నది రచయిత్రి గొప్పగా. “అయితే మీ వయసు నలభైమూడేళ్ళన్నమాట!” అని చట్టుక్కున తేల్చేసి—ఆమె కేపి ఆదోలా చూపింది అమ్మాయి.

“చూడండి. ఎదురింటికెళ్ళాను పరిచయం చేసుకొందామని. కాని అవిడ సరిగ్గా పరికరించనే లే”దని తమ సంభాషణ గురించి చెప్పింది.

“ఎంతైనా డాక్టర్ భార్య కదూ! గర్వం ఉండనే ఉంటుంది. అందుకే అవిడ గుమాస్తా భార్యలతో మాట్లాడానికి నామోషీ పడుతోందేమో నీలాగ” అని ఒక్కచురక అంటించాడు. విజయకు తన ప్రవర్తన గుర్తుకువచ్చి చుర్రు మంది. అయినా ఈ గుమాస్తా భార్యలకి, తనకి సామ్యం ఏమిటని వెంటనే సరిపెట్టేసుకుంది. “పెద్దవాళ్ళెప్పుడూ వాళ్ళ అంతస్తుకు సరితూగే వాళ్ళతోనే స్నేహం కలుపుతారు. తమ కంటే ఒక్క అంతస్తు తక్కువ ఉన్నా కేర్ చేయరని తెలుసుకో విజయా” అని అంటున్న భర్తని చురచుర చూస్తూ గదిలోకి వెళ్ళిపోయింది.

ఓ వారం రోజులు గడిచాక ఒక రోజు ఉదయం డాక్టర్ కూతురు వచ్చింది విజయ యింటికి. విజయ అనందంగా ఆహ్వానించింది. “అంటీ! మా అన్నయ్య పుట్టిన రోజు, మిమ్మల్ని సాయంత్రం పేరంటానికి రమ్మని అమ్మచెప్పింది” అంది బొట్టుపెడుతూ. “అలాగేనమ్మా—తప్పకుండా వస్తాను” అంది నవ్వుతూ. ఆ అమ్మాయి వెళ్ళిపోయింది. మధ్యాహ్నం భర్త వచ్చి భోంచేసి వెళ్ళిపోయిన తరువాత తాను తయారై ప్రక్కనున్న బజారుకి వెళ్ళి చిన్న స్టీలుగ్లాసొకటి కొని తెచ్చింది బహుమతిగా ఇవ్వడానికి. సాయంత్రం ఐదు గంటలవగానే పట్టచీర కట్టుకొని బాగా ముస్తాబై, పిల్లల్ని భర్తకి అప్పజెప్పి డాక్టరింటికి బయలుదేరింది. బయట రెండు కార్లు నిలబడి

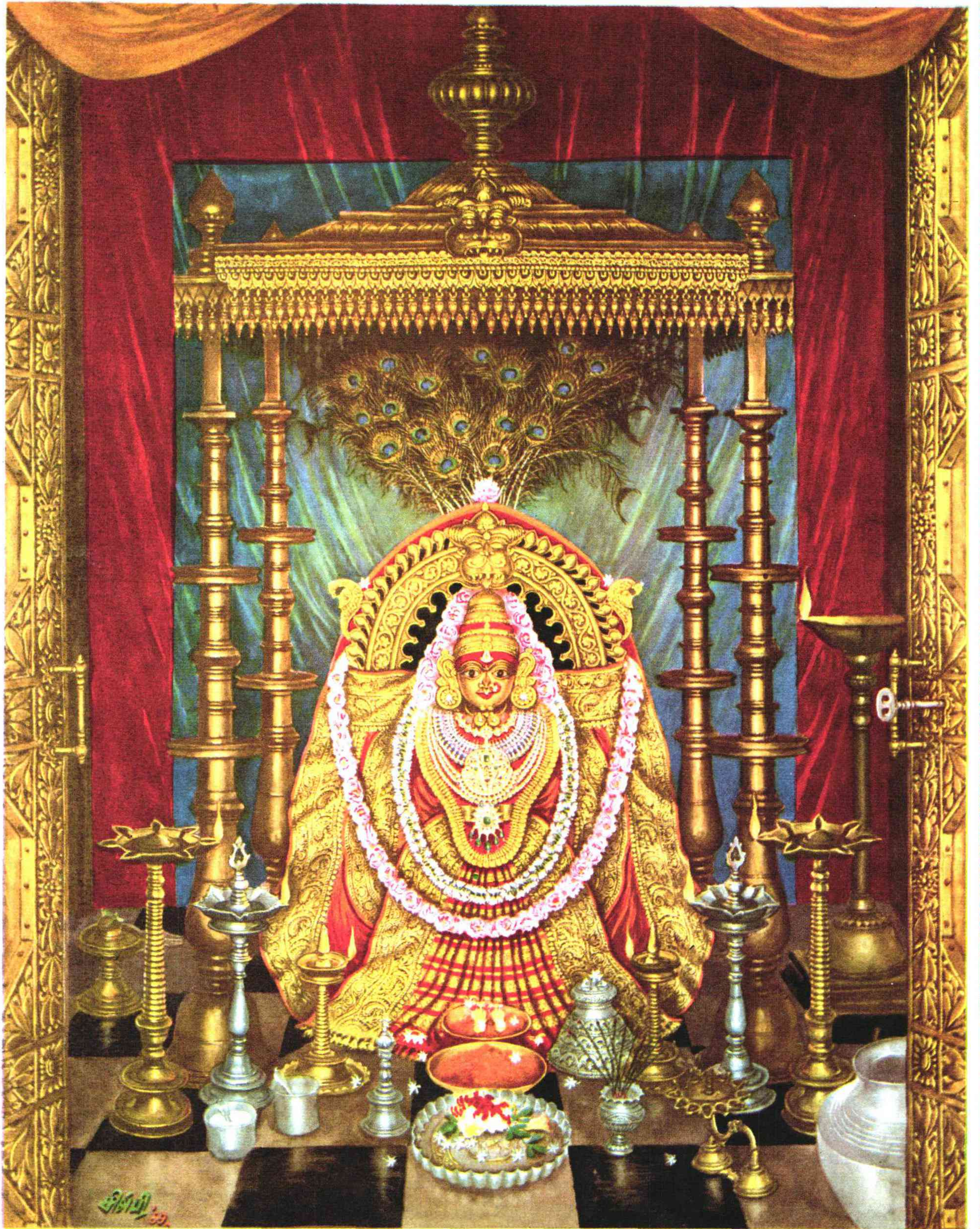
ఉన్నాయి. విజయ రోపరికి వెళ్ళింది. హాల్లో జంబ ఖానాలు పరచి ఉన్నాయి. మధ్యగా డేబుల్ ఉంది. దానిపైన బర్టడే కేక్, కొవ్వొత్తులు అమర్చి ఉన్నాయి. ఒక ప్రక్క పార్వతి, వనజ ఇంకా ఆ చుట్టుప్రక్కల నివసించే మరో ఐదారుగురు గృహిణులు కూర్చోని ఉన్నారు. మరో ప్రక్క ముగ్గురు ఆడవాళ్ళు కూర్చోని ఉన్నారు—వీళ్ళతో మాకు సంబంధం లేదన్నట్లుగా. డాక్టర్ గారి భార్య సునీత వాళ్ళ దగ్గర కూర్చోని కబుర్లాడుతోంది.

రోపరికి వచ్చిన విజయను చూసి “రండి కూర్చోండి” అని తిరిగి వాళ్ళతో మాటల్లో పడి పోయింది. విజయ, వనజ వాళ్ళవైపు నిర్లక్ష్యంగా చూసి ఈ నలుగురి దగ్గరకు వచ్చి కూర్చోంది. ఆ ముగ్గురినీ చూడగానే గ్రహించేసింది విజయ పెద్ద ఉద్యోగస్థుల భార్యలని. ఇంతలో ఇంకొకావిడ వచ్చింది. ఆమెను చూడగానే సునీత చిరునవ్వుతో లేచి ఎదురు వెళ్ళి “రండి రండి. ఇంత లేట్ చేశారేమిటి?” అంటూ ఎంతో అప్యాయంగా పరికరించి, అవిడను తమ దగ్గర కూర్చో బెట్టింది. “ఈవిడ ఇంజనీరుగారి భార్య కమలాదేవిగారు” అని మిగిలిన ముగ్గురికి పరిచయం చేసింది. ఆ ముగ్గురినీ ఈవిడకి పరిచయం చేసింది. తనను కూడ పరిచయం చేస్తుందేమోనని ఎదురుచూసిన విజయ వంక ఆమె చూడనే లేదు! విజయ ఎంతో అవమానంగా వీలైంది. అసలు పక్కన ఒక మనిషి ఉన్నదనే ద్యాస కూడా లేకుండా వాళ్ళు మాట్లాడుకోవడం చూస్తే చాలా బాధ వేసింది. “అందరూ వచ్చేసి నల్లే కదా!” అని సునీత లేచి ప్రక్క గదిలోకి వెళ్ళి తన కొడుకును పిలుచుకుని

వచ్చింది. అతనితోపాటు అతని స్నేహితులు ఓ పది మంది దాకా వెంట వచ్చారు. వాళ్ళు “హావీ బర్టడే టూ యూ” అని పాడుతుంటే కొవ్వొత్తులను ఆర్చి, కేక్ కట్ చేశారు. సునీత ఆ కేక్ అందరికీ పంచింది. తరువాత పసుపు కుంకుమ ఇచ్చి, తాంబూలాలు అందించింది. వచ్చిన వారంతా ఆ అబ్బాయికి తాము తెచ్చిన బహుమతులను అందజేశారు.

తాంబూలాలు పుచ్చేసుకొన్న వెంటనే పార్వతి వాళ్ళ సునీతకు చెప్పి వెళ్ళిపోయారు. విజయ, తక్కిన నలుగురూ ఉండిపోయారు. సునీత పిల్లలందరికీ బిస్కెట్లు, చాక్లెట్లు పంచి వీళ్ళదగ్గరికి వచ్చింది. “ఇక వెళ్ళొస్తాం” అంటూ లేచింది కమలాదేవి. ఇంకొకామెతోసహా. “అదిగో అప్పుడేనా? ఇప్పుడేగా వచ్చింది. ఇంకాసేపు కూర్చోండి” అని బలవంతంగా వాళ్ళను కూర్చో బెట్టింది. వాళ్ళు తిరిగి తమ ఉద్యోగాల గురించి, హోదా గురించి మాట్లాడుకోవడంలో మునిగి పోయారు. కాసేపు అలాగే వింటూ కూర్చోన్న విజయకు బలే విసుగేసింది. అక్కడ ఒక్క షణం కూడా కూర్చోలేకపోయింది. “ఏమండీ! నేను ఇంక వెళ్ళొస్తానండీ!” అంది లేస్తూ. “అలాగే” అంది సునీత. వెంటనే బయట పడింది విజయ. “ఓ! ఓ ఏం మనిషి? మర్యాదకు కూడా నన్ను కూర్చోమనలేదు” అనుకొని జరిగిన అవమానానికి కన్నీళ్ళు వస్తుంటే బలవంతంగా అవుకుంటూ ఇల్లు చేరుకుంది. అప్పుడుగాని తెలిసిరాలేదు విజయకు—తాము నిర్లక్ష్యంగా, చురుకైనగా చూస్తే ఎదుటివారు ఎంత బాధ పడతారో!

శ్రీశైలం భ్రమరాంబ

శ్రీశైల శ్రేత్రం—అతి పురాతన శ్రేత్రం. యుగ యుగాంతరాల నాటిదని కూడా పెద్దలు చెబుతారు. కృతయుగంలో హిరణ్యకశిపుడు, త్రేతాయుగంలో శ్రీరామచంద్రుడు, ద్వాపరయుగంలో పాండవులు—వీరందరూ శ్రీశైల మల్లికార్జునుని సేవించారని అంటారు. మనదేశంలో వున్న ద్వాదశ జ్యోతిర్లింగాలలో ఒకటి—శ్రీశైలంలోని మల్లికార్జునస్వామి లింగం. అది ఇంకో గొప్ప విశేషం.

సాధారణంగా పుణ్యక్షేత్రాలలో ఏ ఒక్క దేవతకో ప్రాధాన్యత వుంటుంది. ఇక్కడ మాత్రం—మల్లికార్జునస్వామికి వున్నంత ప్రాధాన్యం—భ్రమరాంబాదేవికి వున్నది. 'శ్రీశైల శిఖరే దృష్టే పునర్జన్మ న విద్యతే' అన్నారు. ఇక్కడ కేవలం శిఖరదర్శనం చేస్తే చాలు—పునర్జన్మ అంటూ ఉండదు. 'కాశీ శ్రేత్రంలో మరణిస్తేగాని ముక్తి కలగదు; అరుణాచలంలో స్మరిస్తేగాని మోక్షం కలగదు; శ్రీశైలంలో మాత్రం—శిఖర దర్శనం చేసుకుంటేనే చాలు—ముక్తి లభిస్తుంది' అని పెద్దలు చెప్పారు.

శ్రీశైలక్షేత్రానికి సంబంధించిన స్థల పురాణంలో ఇలా వున్నది :

అదికాలంలో శిలాదుడు అనే మహర్షి వుండేవాడు. అతనికి సంతానం లేదు. సంతాన ప్రసాదం కోసం శివ తపస్సు చేశాడు. శివుడు ఇద్దరు పుత్రులు కలిగేటట్టుగా వరం ఇచ్చాడు. ఆ పుత్రులు—నందీశ్వరుడు, పర్వతుడు. వాళ్ళిద్దరూ శివభక్తులే. ఇద్దరూ శివునికోసం మోర తపస్సు చేశారు. శివుడు నందీశ్వరునికి ప్రత్యక్షమై వరం కోరుకోమన్నాడు. 'సదా నీవు నాపై వుండేటట్టుగా నన్ను నీ వాహనంగా చేసుకోమని' నందీశ్వరుడు కోరుకున్నాడు. అతన్ని ఒక కొండగా మార్చి శివుడు అక్కడ వెలిశాడు. శ్రీశైలానికి యాభై మైళ్ళ దూరంలో ఈ కొండ వున్నది.

శివుడు పర్వతుడికి ప్రత్యక్షమై—వరం కోరుకోమన్నాడు. తాను పర్వత రూపంలో వుంటానని, తనపై శివుడు స్థిరనివాసం చెయ్యాలని అతను కోరుకున్నాడు. అది లోకోపకారమైన కోరిక కాబట్టి ఇంకోటి కూడా కోరుకోమన్నాడు శివుడు. భూలోకంలో వున్న సమస్త తీర్థాలూ అక్కడ సన్నిధానం పొంది, సర్వదేవతలతో కూడి వుండేటట్టుగా వుండాలని మరో వరం కోరాడు. అదీ లోకోపకారమైనదే గనక, ఇంకోటి కూడా కోరుకోమన్నాడు శివుడు. అప్పుడు పర్వతుడు, శివుడు వెలిసే ఆ పర్వతపు శిఖరాన్ని చూస్తేనే, మోక్షం కలిగేటట్టుగా చెయ్యమని మూడో వరం కోరాడు. మూడు వరాలూ

ఇచ్చి శంకరుడు అంతర్ధానమయ్యాడు. పర్వతుడే తర్వాత, శ్రీశైలంగా మారాడు. శంకరుడు 'పర్వత లింగం' పేరుతో అక్కడ వెలిశాడు.

ఐతే, పర్వత లింగానికి మల్లికార్జునుడనే పేరు ఎలా వచ్చింది :-

చంద్రగుప్తుడనే రాజుకు చంద్రవతి అనే కుమార్తె వుండేది. ఆమె, శివ భక్తురాలు. ఆమె ప్రతి దినం శంకరుడికి మల్లెపూలతో పూజలు చేస్తూ వుండేది. ఆమె భక్తికి సంతోషించి, శివుడు ఆమెను వరం కోరుకోమన్నాడు. ఆమె తనను పరిగ్రహించమని కోరింది. పరమేశ్వరుడు అనుగ్రహించాడు. 'తెల్లని మల్లెలతో నన్ను పూజించావు కాబట్టి, నాకు మల్లికార్జునుడన్న పేరు వచ్చింది. నువ్వు భ్రమరకీట న్యాయంతో భక్తుల్ని చూడడం వల్ల 'భ్రమరాంబ' అనే పేరు నీకు వచ్చింది' అన్నాడు శివుడు. 'అర్జున' అంటే 'తెల్లని' అని అర్థం. తెల్లని మల్లెపూలతో పూజింపబడ్డవాడు కాబట్టి—ఆ పేరు వచ్చింది. తుమ్మెద ఏదో ఒక పురుగును తెచ్చి, తన గూట్లో వుంచి, జమ్మని శబ్దం చేస్తూ, గూటి చుట్టూ తిరుగుతూ వుంటే—కొంతకాలానికి ఆ గూటిలో వున్న పురుగు కూడా 'భ్రమరం' అవుతుంది. భ్రమరకీట న్యాయం అంటే—అదే. అలాగే, భ్రమరాంబ తనతోపాటే, తక్కిన భక్తుల్ని కూడా శివుని మీద మరింత భక్తిగలవాళ్ళుగా చేస్తుందనీ, అందుకని ఆమెకు ఆ పేరు వచ్చిందనీ అంటారు.

భ్రమరాంబ గురించి ఇంకో కథ కూడా పురాణాల్లో వుంది.

అరుణుడు అనే రాక్షసుడు రెండు కాళ్ళు, నాలుగు కాళ్ళు గల వారిచేత తనకు చావు రాకుండా బ్రహ్మచేత వరాలు పొంది, అందర్నీ హింసిస్తూ వుండేవాడు. అప్పుడు, అతన్ని సంహరించడానికి శక్తి పూనుకుని, కోట్ల కొద్దీ తుమ్మెదలుగల, పుష్పమాలలతో పుట్టి ఆ భ్రమరాల ద్వారా రాక్షసులను తరిమివేసింది. అందుకని ఆమెకు 'భ్రమరాంబ' అన్న పేరు వచ్చింది.

శ్రీశైలం వెళ్ళే భక్తులందరూ విధిగా భ్రమరాంబకు కుంకుమార్చనలు చేయించి, ప్రసాదాలు పుచ్చుకుంటారు.

శ్రీశైలం—కర్నూలుజిల్లాలోని మార్కాపురం తాలూకాలో, సముద్రపు మట్టానికి 1500 అడుగుల ఎత్తున వున్నది. వాహనాల మీదా, నడిచి భక్తులు దేవాలయం చేరుకుంటారు.

[వర్ణచిత్రం 'అనంద వికటప్' సౌజన్యంతో]

శివరాత్రి పర్వదిన (16-2-77) సందర్భంగా శ్రీశైలంలోని భ్రమరాంబ వర్ణ చిత్రాన్ని, వ్యాసాన్ని ప్రచురిస్తున్నాము

సమస్యలూ-సలహాలూ

ఈ సంచిక నుంచి ఆరంభమవుతున్న కొత్త శీర్షిక - 'సమస్యలూ-సలహాలూ'ను శ్రీమతి కమలా వసంతకుమార్ నిర్వహిస్తున్నారు. శ్రీమతి కుమార్ 1955 లో మైసూరు విశ్వవిద్యాలయం నుంచి - మానసిక, రాజకీయ, ఆర్థిక శాస్త్రాలతో బి.ఎ. పట్టా పుచ్చుకున్నారు. అధ్యాపకురాలిగా, ఫీల్డ్ వర్క్ సూపర్ వైజర్ గా - మంగుళూరు, బొంబాయి కాలేజీలలో పని చేశారు. న్యూఢిల్లీ ఫామిలీలైఫ్ ఇన్ స్టిట్యూట్ లో 'మారేజ్ కౌన్సిలర్'గా కొంతకాలం, హైదరాబాద్ ఇన్ స్టిట్యూట్ ఆఫ్ సోషల్ వర్క్ లో లెక్చరర్ గా కొంత కాలం పనిచేశారు. అలాగే మద్రాసు సేవాసమాజం హోమ్స్ లో కౌన్సిలర్ గా; డెల్లా మేరీస్ కాలేజీలో సోషల్ వర్క్ ఇన్ డి పోస్ట్ గ్రాడ్యుయేట్ శాఖలో పార్ట్ టైమ్ లెక్చరర్ గా; ఇన్ స్టిట్యూట్ ఆఫ్ సోషల్ వర్క్ ఫర్ చైల్డ్ కేర్ వర్కర్స్ (మద్రాసు)లో పార్ట్ టైమ్ లెక్చరర్ గా; మద్రాస్ 'స్కూల్ ఆఫ్ సోషల్ వర్క్'లో 'గెస్ట్ లెక్చరర్'గా - కూడా పని చేశారు. అనేక సమావేశాల్లో, సభలలో పాల్గొని వివిధ సమస్యల మీద "అభిప్రాయాలు" రాసి ఇచ్చారు. పత్రికా రచయిత్రిగా, మానసిక, ఆర్థిక, సాంఘిక విషయాల మీద అనేక పత్రికలలో వ్యాసాలు రాశారు.

ఎమ్. ఎ.

నేను మధ్యతరగతి కుటుంబంలో పుట్టాను. బి. ఎ. చదువుకున్నాను. నా వయసు 35 సంవత్సరాలు. కాని.... వివాహం కాలేదు! నేను ఇదివరకు బాగా నల్లగా వుండేదాన్ని. అందరూ నన్ను హేళన చేసేవారు. దాంతో నాకు కోపం, చిరుకు ఎక్కువైనాయి. ఒక్కతైనూ పున్నప్పుడు ఏడుస్తూ కూచునేదాన్ని. నా తర్వాతి చెల్లెలు అందంగా, సౌమ్యంగా ఉంటుంది. అందరూ ఆమెను అభిమానించేసరికి, ఆమె పైన నాకు ఈర్ష్య కలగడం ఆరంభించింది. అలాగే, తలి

దండ్రుల మీద కూడా నాకు అభిమానాలు, ప్రేమలూ నశించాయి! నా స్థితి తలచుకున్నప్పుడల్లా నాకు బాధ కలిగి, ఎంతో బాధ పడుతూ వుంటాను. ఉద్యోగమూ లేక, వివాహమూ లేక నేనేం చెయ్యాలని - నా మథన. నా మీద నాకే అసహ్యం; కోపం! ఆ మధ్య, ఒక మానసిక వైద్యుని సలహాతో కొన్ని మందులు తీసుకున్నాను. అవి వేసుకున్నంతకాలం ప్రశాంతంగా వున్నట్టు అనిపించినా, తర్వాత మామూలే అయ్యేది. అందుకని ఆ మందులు మానేశాను. పైగా, వాటివల్ల మెదడు మొద్దుబారిపోతున్నట్టు అనుమానం కూడా కలిగింది. ఏ పని చేసినా మానసికంగానూ, శారీర

కంగానూ అలసిపోతూ వుంటాను. ఎప్పుడూ ఒక్కటే ఆలోచన - తొందరగా చచ్చిపోవాలని! కాని, దానికి తెగింపు కావాలి. ఈ పరిస్థితిలో నేను ఏం చెయ్యగలను? స్థిరమైన బ్రతుకుకు నాకు అస్కారం వున్నదా?

మీ సమస్యను మీరు బాగా విపులీకరించారు. మీ సమస్యను మీరే అర్థం చేసుకున్నారు. మీలో వున్న గుణాలను మీరే చెప్పగలిగారు! అంటే - మిమ్మల్ని మీరే బాగుచేసుకోగలరనడానికి ఇవన్నీ చక్కని నిదర్శనాలు! మీ శరీరచాయ, వయసులను బట్టి - మీ మానసికావస్థను నేను అర్థం చేసుకోగలను.

అయితే, 'మనసు వుంటే మార్గం వుంటుంది' అన్నట్లు-ఆ రెండింటినీ మీరు వట్టింతుకోకుండా గనక వున్నట్లుయితే - మీరు మీ అవస్థల నుంచి సులభంగా బయటపడగలరు! మీ వయసు 35 సంవత్సరాలనీ, మీరు నల్లగా వుంటారనీ-కాస్పేపు మరిచిపోయి చూడండి!....మన దేశంలో నల్లనివారు ఎంతమంది లేరు? అలాగే, వయసు గురించి కూడా మీరు దిగులుపడకండి.

మీరు ఆ మందులు మానేసి, మంచిపనే చేశారు. డాక్టరు మీకు ఏం మందులు ఇచ్చి వుంటారో నేను పూహించగలను. అవి, మానసిక వస్థను ఏ మాత్రం మార్చలేవు. అలా కొంతకాలం వేసుకుంటూ వుంటే, అవి లేకపోతే వుండలేని స్థితి వచ్చేస్తుంది. అంచేత, అలాటివి మానేసి, మంచి పనే చేశారు! ఆ మానసికవైద్యుడు, మీ మనోభావాలను మార్చడానికి ప్రయత్నించకుండా, అలాటి మందులు ఇవ్వడం నిజంగా బాధాకరమైన విషయమే!

మీరు - ఎప్పుడూ ఏదో ఒక పని కల్పించుకుని, చేస్తూ వుండండి-ఏదైనా ఉద్యోగం దొరికేవరకూ, చేతివనులో, సంగీతమో, చిత్రలేఖనమో వేర్చుకోడం ఆరంభించండి. వివాహ విషయం అంటారా-అది పెద్దల ద్వారా నిర్ణయం కావలసింది కాబట్టి, ఓపిగ్గా నిరీక్షించడమే!

మీ తలిదండ్రుల్ని, సోదరులనీ, చెల్లెల్ని ఎవర్నీ అసహ్యించుకోకండి. మీ సమస్య మీకే తెలుసు కాబట్టి, కాస్త ఓపికపట్టి వుంటే, మీలో కలిగిన మార్పును మీరే గుర్తించగలుగుతారు! వేసు చెప్పినట్లుగా, కొంతకాలం పాటు ఆచరించి చూడండి. నాకు మీరు ఎప్పటికప్పుడు ఉత్తరాలు రాస్తూ వుండండి.

ఆర్. వి. ఆర్.

నేను ఐదవతరగతి చదువుతున్నప్పుడు - ఓ సాయంకాలం వేళ మా పిన్నిగారింటికి వెళ్ళి పూలు కోసుకున్నాను. ఇంటికి వచ్చి అన్నం తింటుంటే, కళ్ళు బైర్లు కమ్మి 'స్పృహ' తప్పి పోయాను. ఆనాటి నుంచి నాకు 'ఫిట్స్'లా వస్తున్నవి. అయితే ఎప్పుడూ రావు. 5, 6 నెలలకో, 7, 8 నెలలకో ఒకసారి వస్తున్నాయి. ఇప్పుడు నాకు ఇరవైఏళ్ళు. ఇప్పటికీ అన్నం దగ్గర కూర్చుంటే, సరిగ్గా, నిర్భయంగా తినలేను. డాక్టర్లను చూడడం, మందులు వాడడం జరిగాయి. అయితే, ఆవి తగ్గలేదు. ఏదో కొంత కాలానికి

తిరిగి వస్తూనే వున్నాయి. పెళ్ళి చేసుకోవాలన్నా కూడా, దీనివల్ల భయపడుతున్నాను. పెళ్ళయితే ఈ 'ఫిట్స్' ఇంకా ఎక్కువవుతాయా? ఈ ఆలోచనలవల్ల నేను మానసికంగా కుంగి పోతున్నాను. నాకు సలహా ఏమిటి?

'ఫిట్స్'లో రకాలున్నాయి. అందులో మీది ఏ రకమైనదో గ్రహించడానికి పీలుగా మీరు చెప్పలేదు. అప్పుడు కళ్ళు బైర్లు కమ్మి, స్పృహ తప్పి పోయానన్నారు. ఎప్పుడూ అలాగే వస్తుందా? - అయితే అవి తరచు రాకపోవడం (7, 8 నెలలకు రావడం) అన్నది-కొంత సుగుణమే.

మీరు చింతపడవలసిన అవసరమేమీ లేదు. చాలా ఆసుపత్రులలో 'సీజర్ క్లినిక్స్' అని

'సమస్యలూ, సలహాలూ' శీర్షికకు పాఠకులు తమ తమ సమస్యలను పంపవచ్చును. ఇవి ఆతి రహస్యంగా వుంచబడతాయి. ఏ పరిస్థితులలోనూ వారి పేర్లు ఏ విధంగానూ తెలియజేయబడవు. వారి వారి సమస్యలను క్లుప్తంగా రాస్తూ కవర్లో పెట్టి, పైన 'సమస్యలూ, సలహాలూ' అని రాసి 'వనిత' చిరునామాకు పోస్ట్ చేస్తే చాలు.

వుంటాయి. అక్కడ మూర్చరోగాలను (ఎపిలెప్సీ) జయప్రదంగా నయం చేస్తున్నారు. అయితే, అది ఏ రకమైన 'మూర్చ' అన్నది తెలుసుకోగలగాలి. అందుకు కొంత టైమ్ పట్టవచ్చు. వాళ్ళు మందులు గనక రాసి ఇస్తే, క్రమం తప్పకుండా అవి వాడాలి! విశ్రాంతి చాలా అవసరం. శారీరకంగా ఎక్కువ శ్రమపడితే 'మూర్చలు' రావడానికి అవకాశం వుంది. ఈసారి అలాంటిది వచ్చినప్పుడు, మీరే గమనించండి.

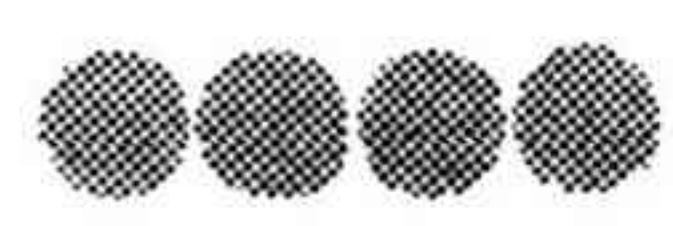
మీరు వివాహం చేసుకోవాలనుకుంటున్నారు గనక, ఆ విషయాన్ని ముందుగానే మీ జీవిత భాగస్వామికి చెప్పండి. వ్యాధి నయం అయిపోతే, హాయిగా కాపురం చెయ్యొచ్చు. ఏమీ భయపడనవసరం లేదు. వివాహం అయితే అవి ఎక్కువ

అవుతాయన్నది - కేవలం మీ భయం! మనసులో దేనికి భయం పెట్టుకోకుండా, మీ పూళ్ళో వుండే (మీ పూళ్ళో తప్పకుండా వుంటుంది) 'సీజర్ క్లినిక్'కు వెళ్ళి మీ కేసు వివరించండి. సులభంగా నయం చేస్తారు. దీనివల్ల మానసికంగా బాధ పడవలసినదేమీలేదు!

నాకిప్పుడు 17 సంవత్సరాలు. నా 14వ ఏటనే నాకు వివాహమైంది. కాపురానికొచ్చి రెండేళ్ళయింది. మాకు ఒక పాప. మా ఆర్థిక పరిస్థితుల వల్ల నేను వివాహం చేసుకోవాల్సి వచ్చిందిగాని, నాకు మాత్రం చదువుకోవాలని వుంది. నాకు మేనరికమే చేశారు. కాని నా బావ నాతో బాగా వుండరు. బాగా అంటే నా తోడిదే లోకం అని కాకపోయినా, భార్యగా నాకొక విలువ ఇస్తే బాగుంటుందిగదా! నాపట్ల ముఖావంగా, ముక్త సరిగా వుంటారు. నాకు 'నెక్స్' పట్ల పెద్ద వ్యామోహమేమీలేదు. పాపంటే బావకు చాలా ఇష్టం. నేను చాలా 'నెన్సిటివ్'గా ఉంటాను. ఎవరైనా ఏమైనా అంటే, పైకి వాళ్ళను ఏమీ అనలేక పోయినా, లోలోపల మాత్రం చాలా బాధ పడతాను. మా బావను నేను మార్చగలనా? నా మానసిక బాధలకు పరిష్కారం ఏమిటి?

మీ భర్త మిమ్మల్ని ఎలా చూస్తారన్న విషయాన్ని మీరు విఫలంగా రాయలేదు. మీకూ ఆయనకూ మధ్య వయోభేదం ఎక్కువగా వున్నదా? ఉంటే-నా భార్యగా, కొన్ని చికాకులు కలుగుతూ వుంటాయి.

మీరు, మీకు 'నెక్స్' మీద అంత వ్యామోహం లేదన్నారు. కాని వివాహాంతర్యంలో 'నెక్స్' ముఖ్యమైనది. మీవారి అవసరాన్నిబట్టి, ఆయన్ని అర్థం చేసుకుని మీరు నడుచుకోవాలి. దాంపత్య జీవితంలో కలిగే అనర్థాలకు 'నెక్స్' చాలావరకూ మూలకారణం అవుతున్నది. చదువుకోవాలని మీరు అనుకోడం మంచిదే. ఇంటి దగ్గరే వుంటూ 'ప్రైవేట్'గా మీరు చదువుకోవచ్చుకదా! అది మీవారికి నెమ్మదిగా నచ్చ చెప్పండి. ఎవరే మన్నానరే, అనవసరంగా బాధ పడిపోకండి. ఏ సమస్యనైనా సరే, మనం పరిష్కరించుకోవచ్చు. దానికి ఓరిమికావాలి; అవగాహనకావాలి - అంతే!

సికింద్రాబాదు కీస్ హైస్కూల్ ఫర్ గర్ల్స్ లో చదివి అటు తర్వాత సెకెండ్రీగ్రేడ్ టీచర్ ట్రైనింగ్ పొంది పదిమాసాలపాటు టీచరుగా పని చేసిన శ్రీమతి డి. కృష్ణవేణి సంజీవయ్య- గత సంవత్సరం ఆగస్ట్ మాసం 16వ తేదీ నుంచి ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ శ్రీ. శిశు సంక్షేమ శాఖా మంత్రిణి అయ్యారు. 1935లో శ్రీమతి నారాయణమ్మ, శ్రీ సి. ఆర్. బుచ్చయ్యగారలకు సికింద్రాబాదులో జన్మించిన కృష్ణవేణి-1954 లో శ్రీ దామోదరం సంజీవయ్యను వివాహం చేసుకున్నారు. శ్రీ సంజీవయ్య మంత్రిగా, ముఖ్య మంత్రిగా, అఖిలభారత కాంగ్రెస్ అధ్యక్షులుగా అనేక పదవులు అలంకరించిన సమయంలో జీవిత భాగస్వామిగా ఆయనకు అండగా నిలిచిన వ్యక్తి శ్రీమతి కృష్ణవేణి. విద్యార్థిని దశనుంచే అనేక సాంఘిక సంక్షేమ కార్యక్రమాలలో పాల్గొన్న శ్రీమతి కృష్ణవేణి అనేక సంస్థల కార్యవర్గాలలో సభ్యురాలిగా పని చేశారు; చేస్తున్నారు. వాటిలో ముఖ్యమైనవి - ఆంధ్రప్రదేశ్ షెడ్యూల్డ్ కేస్ - షెడ్యూల్డ్ సంక్షేమ సంఘం, అఖిల భారత తెలుగు రచయితల సమావేశం, ఆంధ్రప్రదేశ్ రెజిస్ట్రేటివ్ షెడ్యూల్డ్ కేస్ కమిటీ, నెల్సోన్ పెరా హాస్పిటల్ అడ్వయజరీ కమిటీ, ఆంధ్ర యువతీ మండలి, ఆంధ్ర వనితా మండలి (న్యూఢిల్లీ) - మొదలైనవి. 1972లో ఆంధ్రప్రదేశ్ రెజిస్ట్రేటివ్ కౌన్సిల్ లో సభ్యురాలిగా నియమితురాలైన శ్రీమతి కృష్ణవేణి సంజీవయ్య నిరాడంబరజీవి. భర్త అడుగు జాడలలో నడుస్తూ ఆయన ఆశయాలను ఆచరణలో పెడుతూ ప్రజాసేవ చేస్తూన్న వనిత. శ్రీ సంజీవయ్య మరణానంతరం ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం తనకు ఇస్తానన్న నెలసరి భత్యం వెయ్యిరూపాయలను ఆమె నిరాకరించారు. మంత్రిపదవి వచ్చినా సికింద్రాబాదులోని న్యూజోయిగుడాలో ఉన్న తమ యింట్లోనే నివసిస్తూ ఆదర్శమహిళగా భాద్య

మంత్రి కృష్ణవేణి సంజీవయ్య తా

తలు నిర్వహిస్తూన్న శ్రీ ఆమె. ఆమెతో 'వనిత' జరిపిన ప్రత్యేక గోప్య ఇక్కడ ప్రచురిస్తున్నాము.

మారురాజకీయాలలో ఎలా ప్రవేశించారు ?

శ్రీ సంజీవయ్యగారి ఆర్థాంగిగా నాకు రాజకీయాలలో పరోక్ష సంబంధం కలిగింది. అయితే 1972 లో నన్ను మన నాయకులు ఎం. ఎల్ సి. గా వుండవలసిందిగా కోరడంతో నాకు రాజకీయాలలో ప్రత్యక్ష సంబంధం ఏర్పడింది.

మంత్రిగా, మారు మూలగా తీసుకు రాదలచిన మార్పులు, ప్రత్యేక కార్యక్రమాలు ఏమిటో తెలుపుతారా ?

నేను ఆ పదవిని స్వీకరించింది ఇటీవలే. ప్రస్తుతం నేను నా శాఖలోని విషయాలు అవగాహన చేసుకుంటున్నాను. శ్రీలకు, శిశువులకు తద్వారా అందరు వనితలకూ సహాయ సహకారాలు అందించటానికి సరైన మార్గాల గురించి నేను ఆలోచిస్తున్నాను.

ప్రభుత్వం ఎన్నో శ్రీ సంక్షేమ పథకాలు అమలు పరిచినా శ్రీ స్థానం-సమాజంలో గతంలో ఎలా వుందో ఇప్పుడూ అలానే వుంటున్నారని మారేమంటారు ?

గతంలో కన్న ఈనాడు శ్రీ పరిస్థితి ఎంతగానో

మెరుగయింది. శ్రీకి స్వతస్సిద్ధంగా వుండే సహనంవల్ల ఆమె కొన్ని దురన్యాయాలను భరిస్తూ కూడా బైట పడకుండా వుంటున్నది. మన సమాజంలోని మగవారిలో కొందరు శ్రీలపట్ల క్రూరంగా

ప్రవర్తించటానికి యిదే కారణం. మగా ఆదా కూడా మానసికంగా ఎదిగే తరుణం రావాలి. అందుకు ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. అప్పుడు సమాజంలో శ్రీకి సమమైన స్థానమే వస్తుంది. మన దేశంలోని జనాభాలో సగంకన్న ఎక్కువ శ్రీలుకదా! వారు ఒక రాజకీయ పక్షం స్థాపించి, పురుషుడితో సరి సమానత్వం కావాలంటూ పోరాడితే ఎలా వుంటుందంటారు ?

అది అంత సాధ్యమైన విషయం కాదు! శ్రీల హక్కులకై పురుషులు కూడా సహకరించాలి.

గతంలోనూ, ఇప్పుడూ కూడా శ్రీ హక్కులకై పోరాడే పురుషులు ఎందరో వున్నారు.

శ్రీకి ఆస్తిపై సమానహక్కులు యివ్వడంవల్ల లాభం వుంటుందంటారా ?

ఉంటుంది. ఇప్పటికే వున్నాయెక్కడా! ఏ హక్కులైనా వాటిని వినియోగంలో పెట్టుకోవటంలో వుంటుంది. వరకట్న నిషేధం వంటి చట్టాలు వచ్చాయి కాబట్టి శ్రీకి ఆస్తి హక్కులు వుండటం అవసరమే. అప్పుడు కట్నాల ప్రసక్తి అసలు ఉండదు.

మన విద్యావిధానం-శ్రీ విద్యలపై మీ అభిప్రాయం?

మన దేశంలో విద్యావంతులైన శ్రీల సంఖ్య తక్కువ. ముందు శ్రీలలో విద్య పెంచాలి. విద్య అంటే డిగ్రీలని కాదు నా అభిప్రాయం. వారిలో విజ్ఞానం, విజ్ఞత, అర్థం చేసుకునే శక్తి పెరగాలి. అందుకు ఎంతయినా కృషి చేయవలసి వుంది. మన విద్యావిధానంలో కంఠస్థం చెయ్యటమే ప్రాతిపదికగా వుంది. బాల్యంలో అది అవసరమే. ఆలోచనాశక్తి వచ్చిన తర్వాత స్వశక్తి, వ్యక్తిత్వం పెరిగేటట్టు మన విద్యా విధానం దోహదం చెయ్యాలి.

వనితలకు సరైన రిక్రియేషన్ సౌకర్యాలు ప్రత్యేకంగా ఇవ్వబడలేవు. అందుకు మీ గాఖ ఏదయినా తలపెట్టదలచిందా ?

ఇప్పుడు మహిళా మండలాల ద్వారా అందుకు కృషి జరుగుతుంది. వనితలు ఆ అవకాశాలను వినియోగించుకోవాలి. ఈ మండలాలద్వారా రిక్రియేషన్ మాత్రమేగాక, కుటుంబని, ఎంట్రైడరీ వంటి పనులు కూడా నేర్పటం జరుగుతుంది. అటువంటివి నేర్చుకోవటం ద్వారా వనితలు తమ విరామ సమయాన్ని సద్వినియోగం చేసుకోవచ్చును.

కుటుంబ నియంత్రణ సరిగ్గా అమలు జరగాలంటే ఏం చెయ్యాలంటారు?

ప్రజల దృక్పథంలో మార్పు తేవటం ద్వారా, ప్రభుత్వ చర్యలవల్ల కుటుంబ నియంత్రణ విజయవంతం అయి తీరుతుంది.

స్త్రీలపై అత్యాచారాలు ఎక్కువైనట్టు వార్తల వల్ల తెలుస్తున్నది. మన రాజధానిలోనే ఈ మధ్య కొన్ని కేసులు జరిగాయి. వాటిని సమాజ పరంగా అరికట్టాలంటే ఏం చెయ్యాలంటారు?

ప్రభుత్వం, పోలీసు బలగం తీసుకునే చర్యలే గాక ప్రజలలో కూడా మార్పు రావాలి. మనిషిలో మానవత్వం తక్కువ కావటం వల్లా, లోపించటం వల్లా ఈ అత్యాచారాలు జరుగుతాయి. అందువల్ల మనుష్యుల్లో మానవత్వపు విలువలు పెరగాలి. అందుకు అందరం ప్రయత్నించాలి.

ఆర్థిక పరిస్థితుల వల్ల పతితలుగా మారిన స్త్రీల పునరావాసానికి మీ గాఖ ఏం సహాయం చేస్తుంది ?

వాళ్ళకై హైదరాబాదులోనూ విజయవాడలోనూ రెస్కూ హోమ్స్ వున్నాయి. వృత్తివిద్యలు నేర్పి వాళ్ళు గౌరవంగా బ్రతికే అవకాశం ఈ హోమ్స్ కలిగిస్తాయి. ఇంకా అనేక స్థలాల్లో ఇలాంటి 'హోమ్స్' స్థాపనకు ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి.

విక్రాంతి సమయంలో మీరేం చేస్తూ వుంటారు ?

ఇంగ్లీషు, తెలుగు పుస్తకాలు చదువుతాను. మన స్తత్వశాస్త్రమంటే నాకు యిష్టం. తోటివారికి సహాయం చెయ్యటానికి, తోడ్పడటానికి ప్రయత్నిస్తాను. ముఖ్యంగా బీదసాదలకి నా సహాయ సహకారాలు ఎక్కువగా లభిస్తాయి.

మీ జీవిత ధ్యేయం ఏమిటి ?

అసహాయులకి సహాయం చేస్తూ మానవత పున్న ఒక వ్యక్తిగా జీవించటమే !

పుస్తకాలు

యోగ-యు టూ కెన్ డు ఇట్

[అంగ్ల పుస్తకం]

[రచయిత్రి : వి. శారదా త్రివేది;
చిరునామా : 12, వెంకటేశన్ వీధి,
టి నగర్, మద్రాసు - 600 017; క్రాస్
సైజులో 76 పేజీలు; వెల రూ. 6. 50]

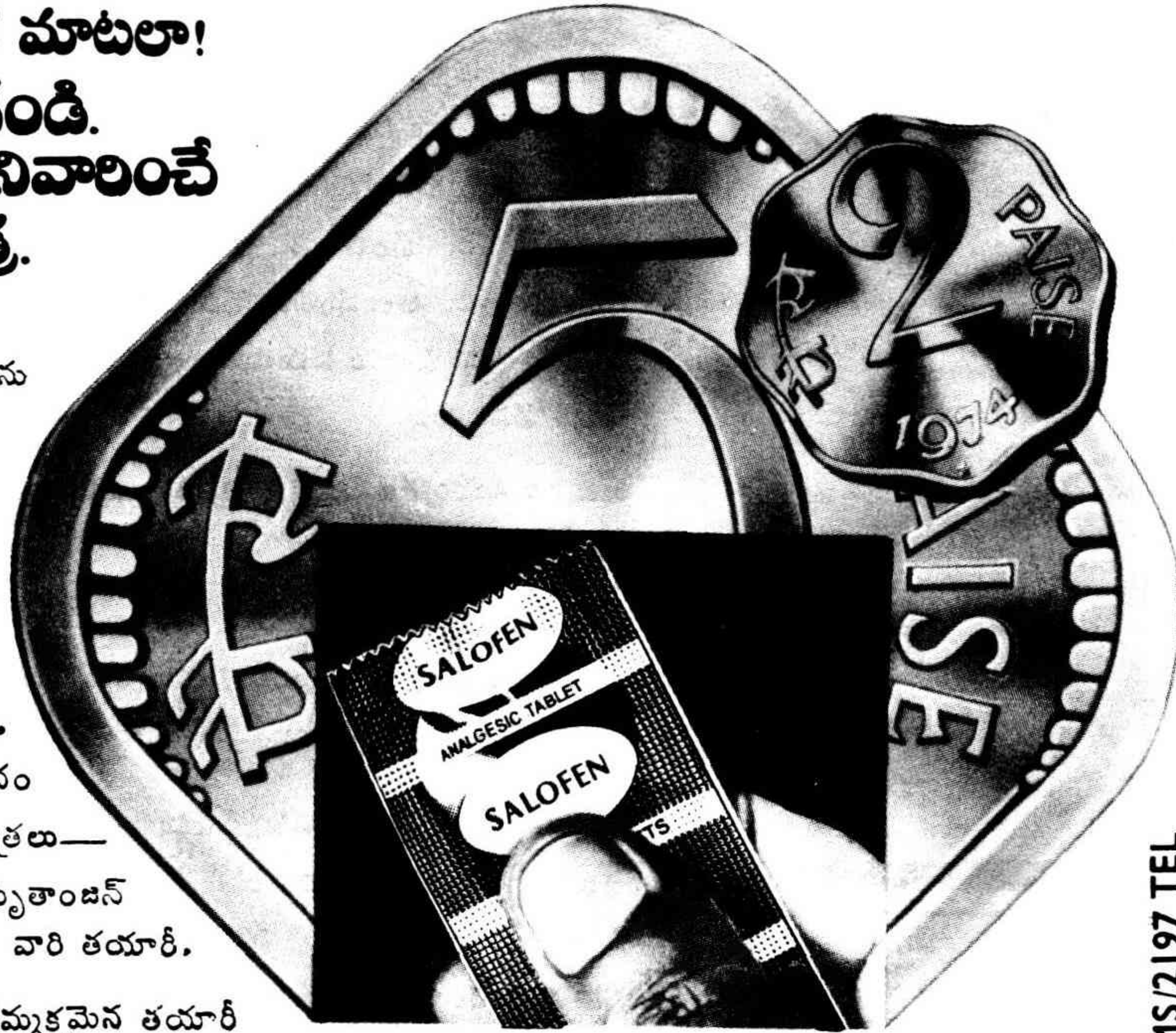
యోగాసనాలు ఆరోగ్యానికి ఎంతగానో ఉపయోగపడతాయని తొలి రోజుల నుంచీ, అనుభవజ్ఞులు చెబుతూనే వున్నారు. రాను రాను, వాటి విలువ అందరికీ తెలుస్తున్నది. యోగాసనాల ఆవశ్యకతను ఇవాళ ఎందరో గుర్తిస్తున్నారు. ఇందులో కృషి చేసి, పదిమందికీ యోగాసనాలను నేర్పుతున్న శ్రీమతి శారదా త్రివేది-యోగాసనాల గురించి, ఈ పుస్తకంలో సచిత్రంగా వివరించారు. వివిధ ఆసనాల విధానాలు, ఉపయోగాలు తేలికైన అంగ్ల భాషలో (పెద్ద అచ్చులో) ఛాయాచిత్రాల ద్వారా వివరించారు. సరైన ఆరోగ్యానికి తీసుకోవలసిన భోజనవిధులు, నియమాలు గురించి కూడా ఇందులో వున్నది. యోగాసనాల మీద ఉత్సాహం వున్న వాళ్ళందరికీ ఉపయోగపడగల పుస్తకం. ప్రచురణ కర్తలు-దీన్ని తెలుగులో కూడా వెయ్యగలిగితే మరీ సంతోషం.

['పుస్తకాలు' శీర్షికకు పంపబడే పుస్తకాలు ఈ సంవత్సరంలో (1977) ప్రచురింపబడినవే అయి వుండాలి. అవీ శ్రీల రచనలే అయి వుండాలి. సమీక్షకు ఒక్క ప్రతిని పంపితే చాలు.]

**ఈ రోజుల్లో తలనొప్పి అంటే మాటలా!
సాలోఫేన్ ను వాడండి.
అమోఘంగా నొప్పులను నివారించే
విశిష్టమైన మాత్ర.
వెల అతిచౌక**

మంచి నొప్పుల నివారిణి సాలోఫేన్ ను
గమనించండి. దీనిలో రెండు మందులు
అమోఘంగా నొప్పులను పోగొట్టేవి
చేరివున్నాయి—అస్పిన్, ఫెనాసిటిన్—
అయినప్పటికీ వెల మాత్రము 7 పైసలే
ఒకమాత్ర. సాలోఫేన్ అతిశీఘ్రంగా,
తలనొప్పులకు జలుబులకు పండ్లనొప్పి,
ఘృ జ్వరాలకు కండలనొప్పులకు ఉపశమనం
కల్గిస్తుంది. సాలోఫేన్ నొప్పుల నివారిణి మాత్రలు—
ఏళ్లతరబడి ఇంటింటా ప్రసిద్ధిపొందిన అమృతాంజన్
లిమిటెడ్ వారి తయారీ.

అమృతాంజన్ లిమిటెడ్ వారి నమ్మకమైన తయారీ

SAA/AMS/2197 TEL

సాలోఫేన్ - అమోఘమగు నిరపాయకరమైన నొప్పుల నివారిణి

**“లోధ్ర” టానిక్
వనితలకు మాత్రం!**

ప్రకృతి సిద్ధమైన పద్ధతి ద్వారా ఆరోగ్యంగా ఉండడానికి
నెలలో ప్రతిరోజూ బాధలేని రోజుగా గడపడానికి
“లోధ్ర” టానిక్ తీసుకోండి! ఏ బాధా లేకుండా ఆరోగ్య
మయమైన జీవితాన్ని గడపండి.

75 సంవత్సరాల నుంచి స్త్రీల విశ్వాసానికి
పాత్రమైన టానిక్.

“లోధ్ర” మందుల షాపులలో దొరుకుతుంది.

Sistas

ఉచితమైన వైద్య సలహాలకు క్రింది చిరునామాకు ఈ కూపను
పూర్తిచేసి, మీ ఉత్తరంతోబాటు జతచేసి పంపండి.

కేసరి కుటీరం (పై) లిమిటెడ్

15, వెస్ట్ కాట్ రోడ్, రాయపేట, మద్రాసు-600 014

విజయవాడ, శ్రీరామ జనరల్ స్టోర్స్ ఏజన్సీస్, విజయవాడ, సికింద్రాబాదు, బెంగళూరు

పేరు : _____

చిరునామా : _____

PIN _____

దేవుని గారి పేరు

పోయిన సంచికలో - ఒక 'అభిప్రాయం' చదివాను. కల్యా ఆరుణగారు రాశారు. పిల్లలకు దేయాలకథలు, విశాచాలకథలు చెప్పకూడదని నేను అంతకుముందు రాసిన వ్యాసాన్ని పురస్కరించుకుని, అవిడ ఆ ఉత్తరం రాశారు. అలాంటి కథల్ని పిల్లలకు బామ్మగార్లే చెబుతారని, "సూర్యుడు రోజూ సప్తాశ్వాదుడై బయల్దేరుతాడనీ, అందుకే చీకటి పగళ్లు ఏర్పడతాయనీ, ఈ దేవుడు ఇలా హఠాత్తుగా ప్రత్యక్షమయ్యాడనీ, ఆ దేవుడు అలా అదృశ్యమయ్యాడనీ, కేవలం మూడు అడుగులకే భూమి, ఆకాశం, పాతాళం సరిపోయిందనీ ప్రతి ప్రాణికి పునర్జన్మలుంటాయనీ. ఇలా తలా తోకా లేని అవాస్తవికథలను పిల్లల బుర్రల్లోకి ఎక్కించేది ఈ బామ్మలే" అంటూ, ఆమె బామ్మలందరినీ తెగనాడారు. "ఈ విశ్వాన్ని కేవలం మూడు అడుగులతో కొలవడం సాధ్యమేనా?" అని కూడా అవిడ అడిగారు....

బాగానే వుంది. అవిడ అడగడంలో సబబు లేకపోలేదు.

సూర్యుడు రోజూ ఏడు గుర్రాల బండి మీద బయల్దేరుతాడని మన పూర్వీకులు కథగా ఒక రూపం ఇచ్చారట్రా. విజ్ఞానం ఇవాళయితే ఇంతగా పెరిగిందిగాని, ఏమీ తెలియని రోజుల్లో - వాళ్ళు ప్రతిదాన్నీ ఎన్ని విధాలుగానో వూహించుకున్నారు. ప్రతి రోజూ సూర్యుడు రావడం, సాయంకాలానికి వెళ్ళిపోవడం, సూర్యుడు వెళ్ళిపోగానే చీకటి రావడం - చూసినప్పుడు సూర్యుడు అదృశ్యంగా కనిపించాడు! రాత్రి ఇంకో పక్కకు వెళ్ళిపోయి, మళ్ళీ మర్నాడు ఈ పక్క నుంచి ఎలా

వస్తున్నాడు? చంద్రుడు 30 రోజులకోసారి పూర్తిగా కనిపిస్తాడు. సరిగ్గా 30 రోజులకి అస్సలు కనిపించడు. సరిగ్గా లెక్కప్రకారంగా ఇవన్నీ ఎలా జరుగుతున్నాయి? సంవత్సరంలోని 365 రోజులు పూర్తికాగానే అవే కాలాలు, ఋతువులూ మళ్ళీ ఎలా వస్తున్నాయి?....ఇదంతా ఏదో దైవశక్తి అన్న భావం కలిగింది. ఇవన్నీ సూర్యుడి వల్లనే జరుగుతున్నాయి గనక, అతనే దేవుడన్నారు. అలాగే, మనకి ఉపకారాలుచేస్తున్న ప్రతివాటిని 'దేవుడు' అనే నమ్మారు. అగ్ని, నీరు, గాలి - వీటిలో ఏది లేకపోయినా మనం బతకలేము కాబట్టి, ఇవన్నీ దేవుడితో సమానమైపోయాయి. విజ్ఞానం ఇవాళ ఎంత పెరిగినా కూడా - మనం ఇంకా వాటిని దైవాలుగానే భావిస్తున్నాము. దైవం అంటే 'శక్తి.' ఏ శక్తి కాకపోతే నీరు ఎలా వచ్చింది? గాలి ఎలా వచ్చింది? సూర్యుడు ఎలా వచ్చాడు? ఆకాశంలో మేఘాలు, భూమి మీద పర్వతాలు, జంతువులు, మనుషులు ఎలా వచ్చారు? నక్షత్రాలు ఎలా వచ్చాయి? ఇవన్నీ ఎలా ప్రకాశిస్తున్నాయి? తిరుగుతున్నాయి? - తలచుకున్నప్పుడు ఆశ్చర్యం గానూ అంతకుమించి అద్భుతంగానూ కనిపిస్తుంది. ఇవి మానవుడు చేసిన అద్భుతాలు కావు. మరెవరు చేశారు? ఏ అజ్ఞాతశక్తి చేసింది - చేయిస్తోంది. దాన్ని మనం దైవం అనాలా? అనకూడదా? -

మనకి పురాణాలు వున్నాయా-అవి జరిగినట్టు తార్కాణాలూ వున్నాయి. పురాణాల్లో ఎన్నో విషయాలున్నాయి. కలియుగం వయసు 4,32,000 సంవత్సరాలు అన్నారు. దానికి రెండురెట్లు ద్వాపర యుగం, మూడురెట్లు త్రేతాయుగం, నాలుగురెట్లు

కృతయుగం - అన్నారు. ఈ నాలుగు యుగాలూ కలిస్తే "మహాయుగం" అవుతుందన్నారు. ఇలాంటివి వెయ్యి అయితే-అది కల్పం అవుతుందన్నారు. కల్పాంతంలో ప్రళయం వచ్చి, తిరిగి సృష్టి ఆరంభమవుతుందన్నారు. ఏ ఆధారమూ శాస్త్రమూ లేకుండా ఇవన్నీ వాళ్ళు చెప్పివుంటారా!

ఇవన్నీ 'నిజమే' అనడానికి ఆధారాలు లేవు అంటారు. అలాగే, 'ఇదంతా వట్టిదే' అనడానికి మాత్రం ఆధారాలు ఏవీ? పురాణాల్లో, కథలన్నిటికీ ప్రయోజనాలు వున్నాయట్రా. దశావతారాల కథల్ని తీసుకుంటే, మనిషి ఎలాంటి దళలనుంచి ఎలా ఎలా వచ్చాడో, తెలుస్తుంది. ముందు చేప. నీట్లో పుట్టింది. కాళ్ళూ చేతులూ లేవు. తర్వాత, నాలుగు కాళ్ళతో తాబేలు; తర్వాత భూమిమీద కూడా సంచరించగల వరాహం; తర్వాత సగం జంతువు సగం నరుడిరూపంతో - నరసింహం. తర్వాత పొట్టిగా వామనుడు. ఇలా-చూసుకుంటే మనిషి పరిణామదశ మనకి అర్థమవుతుంది. ఆ మనిషి ఇవాళ విశ్వం అంతా ఆక్రమించుకుంటున్నాడా? లేదా? చంద్రగోళం వెళ్ళాడు; తక్కిన గోళాలకి వెళ్ళాలనుకుంటున్నాడు. విశ్వం అంతా జయించాలనుకుంటున్నాడు. అదే వామనుడు మూడు అడుగులతోనూ విశ్వాన్ని ఆక్రమించుకున్నట్టుగా సూచనాప్రాయంగా చెప్పారు!

ఇప్పుడయితే విమానాలు ఎగురుతున్నాయని మనం అనుకుంటున్నాం గాని, అప్పట్లోనే ఎగిరాయని పురాణాల్లో రాశారు. ఋషులు దివ్యదృష్టితో ఎక్కడో జరుగుతున్నది చూసేవారట-శక్తివల్ల. ఆ శక్తిని ఇవాళ మనిషి సాదించి, 'ఔరి విజను'లో చూద్దారేదూ! ఎక్కడో జరుగుతున్నది వినడారేదూ! మాయం కావడం ప్రత్యక్షం కావడం నీటిమీద నడవడం, గాల్లో ఎగరడం ఇవన్నీ కూడా యోగసిద్ధివల్ల జరుగుతాయంటారు. అవన్నీ ఉండేవేమో మనకేం తెలుసు?

అందువల్ల-మనం దేన్నీ కొట్టి పారయాడానికి లేదట్రా - కొన్ని కొన్ని జరిగినట్టు దాఖలాలు కనిపిస్తున్నప్పుడు, మరికొన్ని మాత్రం జరిగి వుండవు అని ఎలా అనుకుంటాం! అయితే, దేవుడి పేరు మీద మూఢ నమ్మకాలు మాత్రం కొందరు కల్పించి వుండొచ్చు. వాటికి ఆధారాలులేవు గనుక, వాటిని ఆచరించడం తప్పేనని నేనూ ఒప్పుకుంటాను. ప్రతి నమ్మకం వెనకా, శాస్త్రీయమైన కారణం వున్న వాటిని మాత్రం కాదనడానికి లేదు మరి!

మూడవ హైదరాబాద్ కు నౌకరీలో జాయిన్ కావటానికి వెళ్ళే రోజు 'నేను నీదాన్ని మూడవ' అని చెప్పినట్టుగా వుంటుందని అది అతడి మనసులో ప్రతి క్షణం మెదులుతుండాలని.... అతడిచ్చిన మొదటి ప్రేమకానుకైన రాధామూడవ ప్రతిమ "దాలర్" మెడలో ధరించాలనుకుంది. అది....మంగళసూత్రం స్థానంలో తన హృదయంలో పదిల పరుచుకోవాలనుకుంది.

అనాడు పెండ్లి వేడుకల్లో సూత్రధారణ కూడా ఒక వేడుకే అనుకుంది గాని ఇద్దరి జీవితాలను పెనవేసే అనుబంధం అనుకోలేదు. అనుకోవాలని గూడా తెలీదు. తన మనసుకు ఏదీ తెలియని వయస్సులో ఆ తాళి కట్టబడింది. గుండెలమీద మణుగు బరువులా తోస్తుంది. ఒకరి మూడ నమ్మకానికి తను ఓ పరికరంగా దాన్ని మోస్తుంది. పాత జ్ఞాపకాలను పైకి తోడుతూ క్షణక్షణం చిత్రహింస చేస్తున్న పెద్దలు కట్టించిన 'సూత్రం' అదే-మంగళ సూత్రం.

చట్ట సమ్మతమైన విడాకుల్ని తీసుకుని యింటి కొచ్చిన రోజున....ఒక్కొక్క విషమ సంఘటన తన జీవితం మీద గట్టిముద్ర వేసివదలిన వాటిల్లో యిదొకటి....అనాడు అమ్మా నాన్నను ఎంతో నిందించింది.

చివరకు తనే సాహసించి అన్నది.

"ఇప్పుడు అన్నీ జరిగిపోయిం తరువాత నీవు ఎన్నిఅన్నా వుపయోగం లేదు కదమ్మా! రోజూ ఒకచోట మెలగాల్సిన వాళ్ళం. మాకు మాత్రం ఏలా సహనం వుంటుదమ్మా ఇది ఎటూ నీయిష్టానికి వ్యతిరేకంగా జరిగింది. ఇంక నీ వుద్దేశ్యప్రకారమే నడుచుకుంటాను. ఈ తప్పుకు మన్నించమ్మా!" అంటూ తల్లి రెండు చేతులూ పట్టుకుని ఏడ్చింది తను.

"నా మాట వినేదానివైతే, నా ఒక్కకోర్కె తీర్చి, నా నమ్మకాన్ని కాచు...అదే....మంగళ సూత్రాన్ని మటుకు తీసెయ్యవాలి...." కన్నీళ్ళతో అర్థించిందమ్మ.

తల్లి మాటల మధ్యలో అందుకున్నాడు తండ్రి-

"ఇప్పుడది కుమారి, దాని ఇంటిపేరు గూడా మనదే ఇంక ఆ....అది అనవసరం"

అమ్మ రెచ్చిపోయింది.

"అది పది మందిలో శాస్త్రోక్తంగా కట్టిన

తాళి...వెధవ చట్టాలు వాళ్ళిద్దరినీ వేరు చేసినా భగవంతుడు ముడేశాడు. ఎప్పటికైనా ఇద్దరూ కలుస్తారు అని నాకు నమ్మకం వున్నది....అది వాడి ప్రాణం. మనం ఇల్లు వెడల గొట్టినా భగవంతుడు వాణ్ణి భూమి మీద వుంచి నన్నాళ్ళు అది నీమెడలో వుండాలమ్మా.... వుండాలి....నీవది తీసేస్తే వాడి

22

23

మనోహర్ పైచదువుకు అమెరికా వెళ్ళాడు. మూడవ బి. ఎ. పాసయ్యాడు. అతని తమ్ముడి చదువుకు తమ పాపవడుకానన్నది రాధ. రాధ త్యాగాన్ని మూడవ మెచ్చుకున్నాడు. ప్రేమకోరికేరిన మూడవను రాధ హెచ్చరించింది. తమ పెళ్ళయ్యేదాకా అమెను కాకనని ప్రమాణం చేశాడు మూడవ.

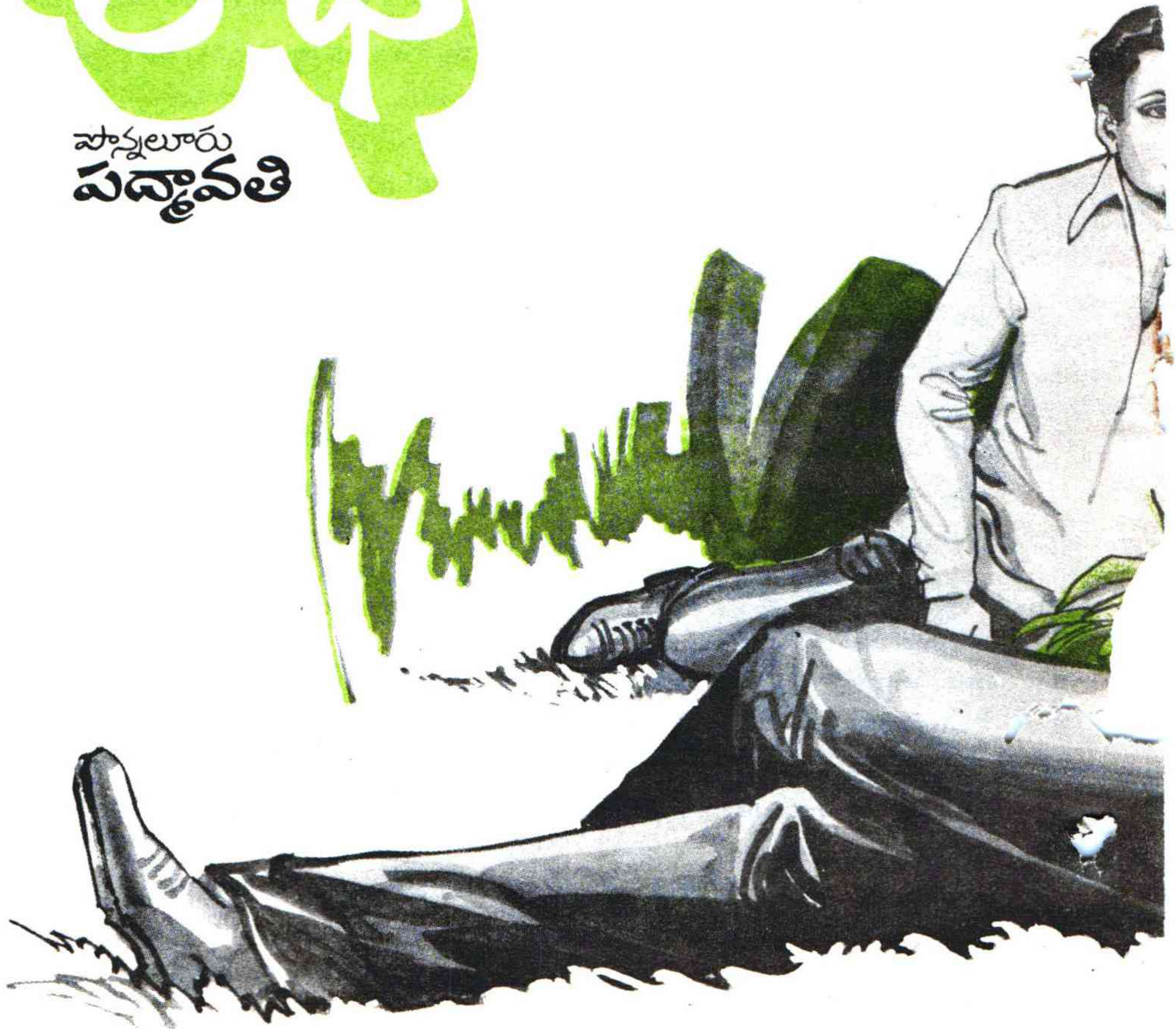
రాధ
పొన్నలూరు
పద్మావతి

ప్రాణాలు తీసినంత వట్టు. నాతమ్ముడి శుభం కోసం ఆ మాత్రమన్నా చెయ్యి....తయ్యవు కదూ మంగళసూత్రం తీయవుకదూ!" అని ఆమె చేతుల్ని తన చేతుల్లోకి తీసుకుంది.

"అ....మ్మా" అన్నది తను. చెయ్యలేనని పరోక్షంగా చెప్పింది.

"అయితే నీ ఎదల్ని బావిలో దూకుతాను. నీవు దాన్ని తీసిన మరుక్షణం నేను బ్రతకలేను. వాడెక్కడున్నా వాడిని సురక్షితంగా వుంచేది, నీ మంగళసూత్రం అనేనా నమ్మకాన్నే కాదన్నప్పుడు ఇక్కడ నాకేం స్థానం వుంటుంది?" అంటూ చెయ్యి చూపించి దామె.

ఒద్దని నైగ చేసేడు అన్నయ్య.

“దాన్నెందుకు చిత్రవధ చేస్తావే....నీకడు పున పుట్టి....వాడిచేత తాళి కట్టించుకుని నేరం లేని శిక్షగా బ్రతికున్నన్ని రోజులు పడాలంటే?” అన్నాడు నాన్న.

తన మొండి పట్టుదల వదలేదు అమ్మ.

“అలాగే వుంచుకుంటానమ్మా” అన్నది తననాడు. రాధ చేతులు ఒకటి డాలర్ మీద రెండ వది తాళి బొట్టుమీద వున్నాయి. ఇటు తల్లికి పెట్టిన ఒట్టు - అటు ప్రియుడికోరిక, తను ఏది చెయ్యాలి ఏది వదులుకోవాలి? ఎప్పుడైతే నా మంగళ సూత్రాలు లేనట్టు అమ్మకంటే బడితే తనను బ్రతక నివ్వదు....”

భగవాన్ ఎందుకు నాకీ విషమ పరీక్ష?

రాధ హృదయం దహించి లావాలంటి కన్నీరు స్రవించసాగింది. కొన్ని కన్నీటి బిందువులు మాధవ ప్రేమకానుక డాలర్ని తడిపాయి. కొన్ని రక్త కణాల్లాంటి నీటిబొట్లు గుండెలు మోస్తున్న తాళిని తడిపాయి. కర్తవ్యం, ధర్మం, బోధపడక రాధ మనసు అమావాస్యనాటి కదలి తీరుగా అయింది. యోచనల తరంగాల ధాటికి తట్టుకోలేక కొన్ని నిమిషాలు ప్రతిమలా నిలబడిపోయింది.

మెరుపులాంటి యోచన రాగా ఆనందంతో గంతులేసింది పసుపుతాడు తెచ్చి మంగళ సూత్రాలు గ్రుచ్చుకొని ఆ గొలుసులో రాధా మాధవ డాలర్ గ్రుచ్చి కళ్ళకద్దుకొని మెడలో వేసుకుంది....తన చేతులే మాధవ చేతులుగా

భావించి....ఆ బంధం వెయ్యి జన్మలది కావాలని భగవంతుని ఎదుట సాష్టాంగపడి అక్కడి పూజా పుష్పాలు, అక్షింతలు తీసి కళ్ళకద్దుకొని తల మీద వేసుకుంది. కొన్ని పూలు, అక్షింతలు చేతి గుడ్డన కట్టుకుంది.

దేవుని ఎదుట కూతురు ప్రణమిల్లడం చూచి ఆమెలో పరివర్తనకు రాఘవయ్య కళ్ళు చెమర్చాయి.

రైలు స్టేషన్లో పమిట మీద గొలుసులోని తన కానుక డాలర్ ఆమె వక్షం మీద కదలాడుతుంటే మాధవ కళ్ళు ఆనందంతో మెరిశాయి. ఆ కాంతి పుంజమే తనను ముందుకు నడిపేది అనుకుంది రాధ.

అక్షింతలు, పూలు చేతికిచ్చింది. చాటుగా “నీకు వెయ్యనా? నేను వేసుకోనా?” అన్నాడు.

“నీవే వేసుకోవాలి. నేను వేసుకున్నాను” అన్నది చిన్నగా.

ఇద్దరి వైఖరి ఎవరూ చూడకుండా జాగ్రత్త పడ్డారు.

ఇంతలో రాధ మెడవైపు పరిశీలనగా చూచిన మాధవ గతుక్కుమన్నాడు.

రాధ గమనించలేదు.

అతడి ముఖం రంగులు మారటం దిగులువల్ల ననుకుంది. తననూ, తమవారిని మొదటిసారిగా వదలి వెళ్ళుతున్నందుకు కాబోలు అనుకుంది.

25

మాధవ హైదరాబాద్ వెళ్ళగానే హోటల్లో రూము తీసుకున్నాడు. బ్యాంకు వుద్యోగంలో జాయిన్ అయిన తర్వాత తోటి క్లర్కు సహాయంతో రూముకి అన్వేషణ ప్రారంభించాడు....

హైదరాబాద్ నగరంలో చూడాలిసవి కొన్ని చూచాడు. అన్నిటి గురించి వివరిస్తూ రాధకు లెటర్ వ్రాసాడు. ప్రతి ప్రదేశంలోనూ నీ రూపే ప్రతిఫలిస్తూందని....ఇంకా చాలా కాలం వియోగం భరించలేను కనుక వీలైనంత త్వరగా నీతో సహజీవనం గడపాలని వుందని వ్రాశాడు.

స్థిమితంగా రూము దొరికినాక వ్రాస్తానని మళ్ళీ వ్రాశాడు.

“ఇది ఆఫీసు గనుక ఎవరైతే చూస్తే బావుండదని నేను సంక్షిప్తంగా ముగిస్తున్నాను....లేకపోతే

ప్రయివేటు స్కూలు వదలుకొని రీముల కాగితాల వ్రాసేదాన్ని....అని రాధ జవాబిచ్చింది.

*

పబ్లిక్ గార్డెన్ లో వో పొద దగ్గర కూర్చున్న మాధవ్ ను ఓ బడాకాల్తీ పరిశీలించి చూడసాగాడు.

ఎక్కడో చూచిన ముఖం అనిపించి మాధవ్ తడేకంగా చూస్తూ జ్ఞాపకం చేసుకోసాగాడు.

“అవును....అతడే....సుధీర్....” మనసులో అనుకోబోయి పైకన్నాడు.

“గూడ్ సుధీర్నే ... నీవు మాధవ్ కదూ?”

ఒకరినొకరు చూచుకొని మూడు సంవత్సరాలు పైన అయింది. పి. యు. సి చదువుతూ వదిలేసి ఇల్లుజేరిన తరువాత....మళ్ళీ కనిపించలేదు ఒకరి కొకరు. సుధీర్ వేషం మార్చు. మాధవ్ లో వయసు మార్పు వల్ల గుర్తుపట్టుకోలేక పోయారు.

“నీవు దేనికొచ్చావ్ హైదరాబాద్?” ప్రశ్నించాడు సుధీర్.

“వుద్యోగం బ్యాంకిలో, రూముకోసం....”

“అరెరే ఆలాగా, వెరీగూడ్. యింక ఇక్కడే వుంటావన్న మాట. చాలా ఆనందంగా వుందోయ్!”

“సరే! నీవిక్కడేం చేస్తున్నావ్? ఏం సంగతి...” అన్నాడు మాధవ్ ఆసక్తిగా.

“నాది బిజినెస్ లైన్....మా ఫాదరిల్లాకు సబ్బుల ఫ్యాక్టరీ వుంది. మేనేజర్ని, పార్టనర్ని గూడా”

“తెలుస్తే వుంది ఆ డాబు, దర్పం. మంచి ఛాన్సు కొట్టావన్న మాట!....ఆర్లైట్ అలా వుండాలి. అటు తండ్రి భూస్వామి, కంట్రాక్టర్....ఇటు అత్తవారింటి వాళ్ళు వ్యాపారస్తులు. వడ్డించిన విస్తరోయ్ నీ జీవితం....”

“కాకపోయినా మనమే వడ్డించుకోవాలి మిష్టర్. కాలం తెలుసుకొని మెలగాలి....ఇంకేం నాపంజాలో పడ్తావుగా. జీవిత మాధుర్యం అంటే రుచిచూస్తావ్!” సూటిగా అతడి కళ్ళలోకి చూచి విలాసంగా బెట్టు లాక్కో సాగాడు.

సుధీర్ మాటలకు కాస్త ఖంగారు గలిగినా సరదా అయిన మనస్తత్వం అని సరిపెట్టుకున్నాడు మాధవ్. తనతో రూముకు తీసుకెళ్ళాడు సుధీర్.

ఓ హాలు, జాత్ రూం, చిన్న రూము ఒకటి, వాకిలి ముందు చిన్న గార్డెన్ అన్ని హంగులూ వున్నాయి. ఫర్నిచర్ రెండు సింగిల్ కాట్లు....రేడియో.... అన్నీ వున్నాయి. సంసారం చేసే వంటసామాను తప్ప. నలుగు రైదుగురు ఫ్రెండ్సు వచ్చినా వాడుకునే విధంగా వుంది. తను ఇంటి దగ్గరా.... ఆఫీసులో కాకుండా కాస్త రిలీఫ్ కోసం ఫ్రెండ్స్ లో జాలీగా గడపడానికి ప్రత్యేకంగా కట్టించుకున్నా నన్నాడు.

మాధవ్ ను సామాను తీసుకుని వచ్చి ఇక్కడే వుండి పొమ్మన్నాడు. మాధవ్ మొదట మొహమాట పడ్డాడు. ప్రస్తుతం అంతకంటే తెలిసిన వారెవరూ లేనందున గత్యంతరం లేక సమ్మతించాడు.

సాయంకాలానికి రూము ఖాళీచేసి సామాను సుధీర్ రూముకు చేర్చాడు మాధవ్.

హాల్లో ఎవరైనా బిజినెస్ విషయాలుగాని, తక్కిన విషయాలుగాని మాట్లాడుతున్నప్పుడు తను రూములో కూర్చోనేవాడు....అచిన్నగార్డెన్ పూలమొక్కలవద్ద కూర్చుని కథలు వ్రాయటం ప్రారంభించాడు మాధవ్.

ప్రతి కథ నాయకిలో రాధ సున్నిత మనస్తత్వం, మమతానురాగం గురించి వ్రాసేవాడు. సున్నితమైన తైలి....భావయుక్తమైన అతడి రచనలు విరివిగా ప్రచురితమవుతున్నాయి.

అచ్చయిన కథలు చదువుతుంటే రాధ మనసు ఆనందంతో ఊయలలాగేది.

మాధవ్ వెళ్ళిన తరువాత ప్రయివేటు వాళ్ళను చాలించుకోమంటే “మీరు చెబితే బాగా అర్థమౌతుంది. టీచర్! మీకు తీరినంత వరకే చెప్పండి.” అనేవాళ్ళు పిల్లలు. క్షణం తీరిక లేక శ్రమపడేది రాధ. ఆమె శ్రమ మాధవ్ లేఖతో నేడదీరేది. అనాటి లెటర్ ఆమెను మరింత అలంకరించింది. ఎన్నిసార్లు చదువుకున్నా తనివితీరలేదు. మళ్ళీ చేతికి తీసుకొని చదవసాగింది రాధ.

“ఎన్నినాళ్ళు నాకీ వియోగం? ప్రతి దృశ్యంలో నీరూపే, ప్రతిధ్వనిలో నీ స్వరమే. నీవు నాదాని వసుకున్నప్పటినుంచి నిన్ను చూస్తూ వచ్చిన ప్రతి రూపం కనులముందు కదలాడుతూ కలవర పెడుతూంది. ఎప్పుడు నిన్ను కలుసుకొని నీగాన లహరిలో తేలిపోదామా! నీ అనురాగ జలధిలో మునిగి పోదామా, నీ ప్రేమ ప్రవాహంలో కొట్టుకు పోదామా, నీ చూపుల వెలుగులో లీనమౌ

దామా, నీ వెచ్చని ఎదపై కరిగి పోదామా, నీ మధుర భాషణలోని మధువు జుర్రుకుందామా, అని పరితపించే నామది, నీ సన్నిధి నేడదీరాలని ఉవ్వెళ్ళురుతోంది.

సమాజం, మనుషులు అన్నీ త్యజించి మన మిద్దరం ఏ పర్వత శిఖరాల మీదనో విహరించాలని, ఆనందపుటంచుల వరకూ పయనించాలని, వీధని కౌగిలిలో ఇమిడిపోవాలని, నీ అధరా మృతంతో దాహం తీర్చుకోవాలని, గాలిలో తేలుతూ, తారకల్ని తాకుతూ ఆలా ఆలా దూర తీరాలకు ఎగిరిపోవాలనీ, ఇంకా ఏదో ఏదో....

రాధ! ఈసారైనా నన్ను కరుణిస్తావా? నీవు అందగా ఆనందంగా అప్పరలా సాక్షాత్కరించాలి, అందుకే అంతగా శ్రమ పడవద్దంటున్నాను. నువ్వు ఎమ్. ఎ. కు చదవవద్దు. మనవి శరీరాలు. అవి శ్రమను ఓర్చలేక జబ్బున పడవచ్చు. నేను అతి త్వరలో నెల్లూరు రావాలనుకుంటున్నాను. హైదరాబాద్ నీళ్ళు నాకు బాగా వంట బట్టాయి. చాలా లావయ్యాను. నన్ను చూసి నీవు కంట్రోలు తప్పవచ్చు. ఎలా నిగ్రహించుకుంటావో చూస్తాను.

మరొక ముఖ్య విషయం: గోపీ చదువుకు సుధీర్ అప్పిస్తానన్నాడు....నీవు కొన్ని ప్రయివేట్లు తగ్గించుకో అంత కష్టపడక్కర్లేదు.

ఇంతే ము....ద్దు....లు.”

ఆ లేఖ హృదయానికి హత్తుకుంది. ఉత్తరం పై ముద్దుల వర్షం కురిపించింది. మాధవ్.... నా మాధవ్....ఎన్నిసార్లు ఆ నామం జపించిందో అంతే లేదు. అంతకంటే అహ్లాదం కలిగిస్తూ తను ప్రత్యుత్తరం ఇవ్వాలనుకుని లెటర్ పాడ్ అందుకుంది.

*

పోస్టుమేన్ కవరందుకొని చూచాడు సుధీర్. ముత్యాలకోవలాంటి చిరపరిచితమైన అక్షరాలు కవరు మీద అడ్రిస్ లో కనిపించాయి. అది మాధవ్ పేర తన కేరాఫ్ లో వుంది. తన ఆ మాన నివృత్తికోసం కవరు చిరక్కుండా, చూసి కాగితం బయటకు తీసాడు. చదవసాగాడు.

“నా మాధవ్!”

నీ ప్రేమలేఖ అందింది. నీవు మగవాడివి. మనసు విప్పి చెప్పుకోగలవు. దేనికైనా సాహసించగలవు. ఆడదానికి అన్నీ అంక్షలు, కట్టుబాట్లు.

ఆ కంచెని దాటిరావాలంటే ఎన్నో కంటకాలు. నాకూ నీతో సహజీవనం గడపాలని ఆత్మకగానే వుండి. మాధవ్ ! నీ ఎదుట నోరుతెరచి చెప్పలేని వెన్నో మనసులో దాచుకున్నాను.

బండబారిపోయిన నా మనసుకు ప్రాణాన్ని పోసి మోడులాంటి నా బ్రతుకులో ఆశలు చిగురింప జేసేవు. ఆనందమయమైన క్రొత్త జీవితాన్ని ప్రసాదించావు. మనో మందిరాన ప్రతిష్ఠింపబడ్డ నీవే నా ఆరాధ్య దైవానివి. నీ కలయిక పరమాత్ముడి వరప్రసాదం. మధువులు నింపుకొన్న మన జీవితాలు కలకాలం పున్నమీ వెన్నెలలుగా నిలిచిపోవాలి.

చూడు మాధవ్ ! నీ దోరణి చూస్తే భయంగా వుంది సుమా ! యువక కోర్కెలే అధికంగా వెలువరిస్తున్నావు. మన బాధ్యతలు, కర్తవ్యం విస్మరిస్తున్నావు. మనవాళ్ళు మనకు వేసిన కంచెను బాధ తగలకుండా దాటాలి. బిగించిన వుచ్చుల్ని తిన్నగా తొలగించుకోవాలి, నెమ్మదిగా సడలించుకోవాలి. మొదట నాప్రమేయం లేక జరిగినవాటికే నేను విమర్శింపబడుతున్నాను. ఇప్పుడు తెలిసి మరొక పొరపాటు చేయలేను.

మరొకమాట. సుధీర్ స్నేహం ఎంత త్వరగా నదులుకుంటే అంత మంచిది. అతడిచేత అప్పు ఇప్పించుకోకు. వాళ్ళ నాన్నకు పొలాలు అడుమానం పెట్టించుకుని అప్పులివ్వడం రివాజు. వారి పొలం ప్రక్కనే మీ మాగాణి. అది కాజేయటానికిదో ఎత్తు కావచ్చు....అతడు తేనెబూసిన కత్తి....నివురుగప్పిన నిప్పు....నీవింకా సన్నిహితమైనావంటే నీ పతనం అంతు జూచేదాకా వదలడు. నీవు సింహపు గుహలో అడుగు పెట్టావు మాధవ్....నా మాట నమ్ము. నీకింకా ఆతణ్ణి గురించి బాగా తెలీదు. నీవు వచ్చినపుడు వివరంగా చెప్తాను. ప్లీజ్ ! దయవుంచి అతడి స్నేహం వదలి, కబంధహస్తం నుండి బయట పడు. అంతకంటే ప్రస్తుతం వ్రాయలేను.

సదా నీ శ్రేయస్సు అభిలషించే నీ రాధ"

ఉత్తరం చదువుతున్నంతసేపూ సుధీర్ పండ్లు నూరుతూనే వున్నాడు క్రోధంతో. శరీరం దహించి పోతుంది. పాత జ్ఞాపకాలేవో గుర్తుకురాగా సుధీర్ గుండెలలో అగ్నిజ్వాల ప్రజ్వరిల్లింది. విషం గ్రక్కే క్రోధే త్రాచులా తల విసురుకున్నాడు.... మాధవ్ గ్రహించకుండా కవర్లో కాగితం వుంచి కవరు జాగ్రత్తగా మడిచిపెట్టాడు.

ఆ మధ్య ఒకరింట్లో మామూలు కందదుంప (తినే కందదుంప)కు ఇలా ఓ పువ్వు లేచింది! ఈ పువ్వును అరుదుగా చూస్తాము. అందమైన ఇలాటి పువ్వును చూడాలనుకున్నవారు బాగా ముదిరిన కందదుంపను గదిలో ఓ మూల పడేస్తే - కొన్ని రోజులకు అందులోంచి కొమ్ములా లేస్తుంది. ఆ కొమ్ము నెల్లాళ్ళలో పెద్దదై, చక్కని అందమైన పువ్వుగా తయారవుతుంది! టేబిల్ లాంప్ ఆకారంలో, ఎర్రని రంగులో వుంటుంది. బయట 'ప్లాస్టిక్' లాగా గట్టిగా వుంటుంది. పువ్వు మధ్యలో 'బల్బ్' ఆకారం కనిపిస్తుంది. అది చాక్లెట్ రంగులో వుంటుంది. ఈ పువ్వు విడిన తర్వాత, మూడు నాలుగు రోజులు అలాగే వుండి, తర్వాత ముడుచుకు పోయి రాలిపోతుంది. దీంట్లోంచి విత్తనం రాదు.

—లలితకుమారి

మాధవ్ వచ్చేసరికి తనకేం తెలీనట్టు తన కవర్లకంటే అడుగున వుంచాడా కవర్ని. మాధవ్ ఉత్తరం చదువుతున్నంతసేపూ అతడి ముఖ కవళికల్ని గమనిస్తూనే వున్నాడు. రెండవ ఆంశం చదివేటప్పుడు మాధవ్ ముఖం రంగులు మారి అయోమయంగా తయారైంది. ఏమీ తెలీనట్టు మరోప్రక్కకు తిరిగి కూర్చున్నాడు సుధీర్.

26

జొనకమ్మ ఆరోగ్యం బాగలేనందు వల్ల సౌదకు సీమంతం చేసి తీసుకు రావడానికి రాధ వెళ్ళాల్సి వచ్చింది. నివేదను వెంట తీసుకుని వెళ్ళింది. పెద్ద ఎత్తున ఏర్పాట్లు జరిగాయి. గర్భవతిగా వున్నప్పుడు కలిగే సంతోషం సౌదలో కానరావడం లేదు.

"టానిక్ తీసుకున్నావా! పళ్ళరసం తీసుకున్నావా! నీకోసం గాకపోయినా మా బేబీ లాగా పెరగాలి." అనే నిరంజనరావు హెచ్చరిక సౌద మీద కంటే బిడ్డమీద శ్రద్ధ ఎక్కువగా కనిపించడంతో రాధ మనస్సు కలుక్కుమనేడి. ఆయింట్లో ఆదరణ కంటే ఆదంబరం ఎక్కువగా

కానరాసాగింది. సౌద నిర్లిప్తంగా వుంటూ పేలవంగా మెలగడం రాధ మనసును కలిచివేసింది. అక్కడి ఒక్కొక్క మాట వారి హోదాను, తమ లేమిని ఎత్తి చూపించినట్లయ్యేది.

తమ అంతస్తుకు మించిన సారె తీసుకెళ్ళింది రాధ. పూల జడతో జరీపువ్వుల ఎర్రని పేటుపట్టు చీరతో వంటినిండా నగలతో పువ్వుల మండపం మధ్యన కూర్చున్న చెల్లెలు లక్ష్మీదేవిని మరిపిస్తుంటే తృప్తిగా చూస్తూ కూర్చుంది రాధ.

"పుట్టింటి సారె ముందు పెట్టండి" అన్నదో ముత్తయిదవు. వంటకాల డబ్బాలు, పండ్లబుట్టలు ఇచ్చినపుడు ఆమె అసంతృప్తిగా మూతి విరుస్తూ.

"అవేంచాలాయ్! అక్కడే వుంచు....తెచ్చినట్టా పెట్టినట్టా" అంది. ఎర్రని జరీ హంసల బార్దర్ కంచినట్టు తెల్లదీర తెచ్చి అక్కడుంచింది రాధ.

"అయ్యో! ఈ ముష్టిచీర కట్టుకుని అందర్లో ఎట్లా కూర్చుంటుంది? ముందుగా చూపించివుంటే మరొకటైనా తెప్పించే వాళ్ళంగా! అదెందుకు పెట్టెలో పెట్టుకోండి....బజారు నుంచి తెప్పిస్తాను" అంది అత్తగారు. "ఈ సందర్భంలో పుట్టింటి

వారిది పెట్టకుండా వుండకూడదు. ఏదోవకటి తెచ్చిందే పెట్టండి" సమర్థించిందో కష్టసుఖాల తెలిసిన ఇల్లాయి.

కాస్త ఓమట పడింది రాధ గుండె.

గాజులు తొడిగే వేడుక సమయంలో తను చేయించి తెచ్చిన 'టైర్' బంగారు గాజుల జత అక్కడుందింది రాధ.

"రాళ్ళ గాజులా? ఎన్ని జతలూ? ఏవీ" అంటూ సాగదీసిందో రవ్వల నగలు దిగేసుకున్న కోటీశ్వరుని భార్య.

"అడక్కండి. ఇవిగో, వట్టి బంగారువే అయినా ఒక్కటే....జత" ఈసడింపుగా చేర్చో తీసుకుని జనం వైపు చూపింది - సౌద అత్తగారు సౌభాగ్యమ్మ.

సౌద అక్కవైపు జాలిగా చూచింది.

రాధ వదనం పాలిపోయి వుంది.

"మీ అమ్మగారు రాలేదేం?"

"మీ వారు, నీవు వచ్చారా?"

"మీవారే పూళ్ళో వుంటారు?"

"మీవారికేం వువ్వోగం?"

"ఇంకా పిల్లలు పుట్టలేదా?"

ఒక్కొక్కరూ ఈదెల్లా గ్రుచ్చుతుంటే సహనంగా చెప్పగలిగినంతవరకూ సమాధానాలిస్తూ ఇవ్వలేని వాటికి మౌనంగా వుండిపోయింది రాధ. కొందరు మెడతేసి చూడసాగారు. చూచిన వాళ్ళను సంగతేమని సంజ్ఞ చేస్తున్నారు మరి కొందరు.

ఆ వాతావరణం భరించలేక హాల్లో నుంచి సౌద రూములోకెళ్ళింది రాధ.

"ఆ అమ్మాయినేం అడుగుతారు పాపం" అంటూ సౌద అత్తగారు సమయం కోసం వేచివున్న దానిలా చెప్పడం ప్రారంభించింది.

"ఆ అమ్మాయికి చిన్నప్పుడే పెండ్లియింది. అతడు తనకు ఇష్టం లేదన్నదట. అందుకని అతగాడికి పిచ్చి పట్టింది. పిచ్చాసుపత్రిలో వున్నాడట....ఈమె ఉవ్వోగం చేస్తుంది." వ్యంగ్య దోరణిలో చెప్పసాగింది.

"అడదాని అదృష్టం ఒక్కొక్కరినీ చేసుకున్న వేళ అదోగతి పాలౌతుంటాడు మొగవాడు"

"ఎంత మనసు పాడుగాకపోతే వున్నట్టదా రావంటారు?"

నా భర్త....అతడుకాదు....నాకు తెలిసి పెళ్ళి

చేసుకోలేదు. పిచ్చి పట్టి అసుపత్రిలో లేడు. దురల వాల్లకులోనై దేశ దిమ్మరిగా తిరుగుతున్నాడు!

నా భర్త మాధవ్!....అని ఎలుగెత్తి చెప్పాలని, అందరిచేత వాళ్ళన్నది తప్పేనని చెంపలే యించాలని, అనుకుంది. కాని చేయలేకపోయింది. సభ్యత అడ్డురాగా...ఆ దావానలం తనలోనే ఇముడ్చుకుంది రాధ.

ఇంకా ఏవైనా వినాల్సిన సహనం నశిస్తుందేమోనని భయంవేసి పెరట్లోకి వెళ్ళి తులసి చెట్టు అరుగు మీద కూర్చుంది మోకాళ్ళ మీద తల ఆనుకొని. ఆక్రోశం అంతా ఆవిరికాగా... నీళ్ళ రూపంలో కనుల నుంచి ప్రవహించసాగింది.

బాత్ రూం నుంచి వస్తున్న నిరంజనరావు అలా కూర్చున్న రాధను చూచి గతుక్కుమన్నాడు.

"ఏమండీ రాధగారూ? ఏమిటలా వున్నారు? మీకు సౌద లాంటి పరిస్థితి ఏర్పడలేదని బాధగా వుంది కదూ! మీరు కోరుకుంటే....మీరు హి....హి...." వెకిలిగా వినిపించింది ఆతడినవ్వు.

ఆతడి నిజరూపం బైటపడగా రాధ మనసు జగుప్పతో నిండిపోయింది. తీవ్రంగా ఆతడివైపు చూస్తూ, "సార్, నిరంజనరావుగారు! మీరందరినీ రంగు కళ్ళద్వారా చూస్తారు గనుక ఇతరులలో కల్మషం కనిపిస్తుంది. మాకు కుచ్చితపు బుద్ధులు లేవు" అంది అసహ్యంగా చూస్తూ విసురుగా.

"నాకేం తెలియదనా? బుకాయించకండి మేడమ్! ఎవరితో ఎలా మాట్లాడాలో నాకు బాగా తెలుసు" అంటూ అక్కడనుంచి హడావుడిగా వెళ్ళిపోయాడు.

నివేద వెంటరాగా సౌద చిన్నగా నడుచుకుంటూ అక్క సమీపానికొచ్చింది.

రాధను కౌగలించుకొని "నీవెందుకొచ్చావక్కా ఈ రాబందుల దగ్గరికి!....నా కోసం వచ్చి ఎన్ని మాటలు తిన్నావక్కయ్యా! నాకు తప్పదు. నా వాళ్ళకు...." ఎవరో వస్తున్న అలికిడికాగా ఎవరికి వాళ్ళు సంభాషణ ఆపుజేశారు.

సౌద అత్తగారు-కన్నీళ్ళు వత్తుకుంటూన్న అక్క చెల్లెళ్ళను చూచి బుగ్గలు నొక్కుకుంటూ "మీ కష్ట సుఖాలు మీ ఇంటి దగ్గర చెప్పుకొని ఏడవాలి గాని నిండినింట్లో కంటతడిబెడతారా?"

వివేకంలేని మనిషితో మాటలెందుకని మౌనం వహించారు అక్కచెల్లెళ్ళు.

మరునాడు సౌదను తీసుకెళ్ళటానికి మంచి రోజు కాదన్నందువల్ల గత్యంతరంలేక ఆగవలసి వచ్చింది. రాధ ముళ్ళ మీద వున్నట్లు గడప సాగింది....అక్కడ.

ఆ పూళ్ళోనే వున్న శారదమ్మగారింటికెళ్ళింది. అక్కడి విషయాల్ని మననంచేసుకోసాగింది రాధ.

రూస్సీ....తను నిలుపుటద్దాల్లో ఒకేమారు కనిపించినపుడు....వెయ్యి క్యాండిల్సు బల్బు దగ్గర గుడ్డి దీపంలా వుంది తను. ఊర్వశిలా మెరిసి పోయే....రూస్సీని తన కివ్వసున్నప్పుడు మాధవ్

సంతోషపడాల్సిందిటోయి మామూలుగా వుండి పోయి....తన ఆకర్షణకు లోబడి ప్రేమించాడంటే అది తన అదృష్టమే!....అనుకుంటూ వుండగానే ఏదో తనను గురించిన సంభాషణ....అసక్తిగా వినసాగింది.

"టికెట్లు రిజర్వు చేయించాను. రెడీకావాలి మీ సిస్టర్స్. కాస్త ముందుగా వెళితే పూరు చూచినట్లుంటుంది" అది నిరంజనరావు గొంతుక.

"అక్కయ్యా, నివేదా మరెవ్వరితోనూ సినీమాకు రారండి" అది సౌద స్వరం.

"ఏం. ఆ మాధవ్ గాడికంటే తీసిపొయ్యానా? మహా పతివ్రత లైనట్టు....నటన...."

"ఉష్....అక్కయ్యా వింటే బాధపడుతుందండీ! మీకు పుణ్యం వుంటుంది. కాస్త నెమ్మదిగా మాట్లాడండి ప్లీజ్!"

"చెయ్యగా లేంది అంటే వచ్చిందా? రేపు నువ్వు మాత్రం అక్కడికెళ్ళి వాడితో కులకపూ! సరే నువ్వయినా వస్తావా? రావా?" అధికారం అజ్ఞ ధ్వనించాయా పిలుపులో.

"రేపు ఊరికెళ్ళుతున్నా కదా! కాస్త సరదాగా గడుపుదామండీ. నాకు నడుం నొప్పిగా గూడా వుంది" అభ్యర్థించింది.

"టికెట్లు తీసి వుంచమని, వెళ్ళకపోతే నాకు 'షేమ్' కదా?" అని ఏదో వాగాడు.

ఆతడి మొరటు మాటలు, ప్రవర్తనా నేరుగా చూచింతరువాత చెల్లె లెందుకు బాధపడుతుందో బోధపడింది రాధకు.

[నశీషం]

వృత్త లేనిది పురుషునకు లేదు ఘనత మగవాడు లేకున్న మగువకు లేదు విలువ

వనితలు, తమ మనోభావాలను, అనుభవాలను, ఆశయాలను, లక్ష్యాలను ఒకరికొకరు వ్యక్తపరచుకొనడానికి, 'మహిళా సమాజముల' ఆవశ్యకత ఎంతైనా ఉన్నది. వదిమింది ముదితలుచేరి తమ కష్టసుఖాలను కానీ, సాధక బాధకాలు కానీ చర్చించుకోవడానికింతకన్నా ఇంకొక మార్గం కనబడదు. 'అంతర్జాతీయ మహిళా సంవత్సరం' సందర్భంగానైనా, ప్రతి గ్రామంలోనూ, మహిళా సంఘ స్థాపన జరిగినట్లు కనబడదు. లోకం, ఎంత ఆధునికమవుతున్నా, కాలం మారుతున్నా, కాలంతోపాటు సాంఘిక పరిస్థితులు మారుతున్నా, స్త్రీలలో ఇంకా పాత భావాలే పాతుకొనిపోయి ఉండటమూ; ఒకవేళ ముందుకు వస్తామని మహిళలు ఉత్సాహం చూపినా, పురుషులు వారికి తగినంత స్వేచ్ఛా, ప్రోత్సాహాలనివ్వక పోవడమూ వంటి కారణాలవల్లనే, స్త్రీలు సమాజంలో ముందంజ వెయ్యలేక పోతున్నారు. స్త్రీలు తమకు కామే తక్కువగా భావించుకుంటూ, సంప్రదాయంగా భావించుకుంటూ నిలబెట్టుకున్న పురుషుల ఆధిక్యతకు బలై పోతున్నారు. స్త్రీలు కూడా పురుషుల లాగానే, సహజ శక్తి, సామర్థ్యం, మేధాసంపత్తి కలవారే. ప్రవేశం కల్పిస్తే ప్రతి కాబోలూ ప్రతిభ చూపగలిగే సమర్థత కలవారే. అయితే, ప్రవేశానికి తగిన అవకాశాలు ఇప్పడిప్పడే కలుగుతున్నాయి. అందువల్లనే, స్త్రీలు తమ శక్తి సామర్థ్యాలు, మేధాసంపత్తి తమవరకే పరిమితం చేసుకోక, సోదర మహిళల ఉన్నతికై వినియోగించడాన్ని లక్ష్యంగా పెట్టుకొని జీవించాలి. ఎట్లాగైతే, చెట్టు మన ఇంటిలో పెరిగి పెద్దదయినా, ఇరుగు పొరుగు వారికి కూడా నీడను, ఫలాలను అందిస్తుందో; నదులు ఏ రాష్ట్రంలో పుట్టినా, అవి ప్రవాహమై పారినప్పుడు అన్య రాష్ట్రాలకు కూడా ఉపయోగ యోగ్యములవుతాయో, అలాగే మహిళలు తమ ప్రతిభలను తమకే పరిమితం కానివ్వక, ఇతరుల సేవలకై విస్తృతం చేయడాన్ని ధ్యేయంగా పెట్టుకోవాలి. అప్పుడే మహిళల భవిష్యత్తు రేదీవ్యమానంగా

వుంటుంది.

అనాదిగా, స్త్రీలు బాల్యంలో జనకుని సంరక్షణలోనూ, పెళ్ళియ్యాక భర్తల అధీనంలోనూ, వార్షికంలో పుత్రుల పోషణలోనూ వుంటూ అస్వస్థతం త్రులై వుంటున్నారు. యుగయుగాలుగా పురుషుని ఆధిక్యతా ప్రభావం స్త్రీపై ఉన్నది. అయితే, మహిళకున్నట్టి సహజ సహనగుణంతో ఆ ఆధిక్యతను సహిస్తున్నది. అలా కాక, దైర్య శైర్యాలతో చొరవ చేసుకుని పురుషుల లాగానే స్త్రీలు అన్ని రంగాలలో ప్రవేశించి వుంటే, పురుషులకున్న స్థానం సమాజంలో స్త్రీలకు కూడా వుండేది! అంతెందుకు, ఉదాహరణకు రామాయణంలో ఎవడో వదరిన మాటలకు విలువ ఇచ్చి, రాముడు సీతను అడవులకు పంపడం, మారు మాటాడక, భర్త మాటను శిరసావహించి సీత అడవులకు పోవడం-ఇవన్నీ చూస్తే, కేవలం భర్త మాటలకు మారు వలుకక, కష్టాలు పడడమే 'ఉత్తమ స్త్రీ' లక్షణం, అదే 'పాతివ్రత్యం' అనడం ఏ మాత్రం సబబయిన విషయం కాదు. 'వేవేం తప్ప చేశాను? నన్నెందుకు అడవికి పంపడం?' అని ఒక్క ప్రశ్న సూటిగా సీత, రాముని అడిగి వుంటే, ఈనాడు భారతదేశంలో స్త్రీకి ఉన్న స్థానం వేరుగా వుండేదేమో! అలాగని పురుషుని ఎదిరించమని కాదు. ప్రకృతిలో స్త్రీ, పురుషులు ఇరువురూ సరిసమానులు. జీవిత రథానికి స్త్రీ పురుషులిరువురూ రెండు చక్రాల వంటి వారు. సమానతను గుర్తిస్తే ఏ ఒడిదుడుకులూ లేకుండా రథం సాగిపోతుంది.

శరీర నిర్మాణంలో కానీ, అవయవ నిర్మాణంలో కానీ, పురుషుడు, స్త్రీకన్నా బలిష్ఠుడు. ఆమె చేయలేని పనులు పురుషుడు ఎన్నో సాధించగలడు అని కొందరి వాదన. 'బలమే' పురుషుని ఆధిక్యతకు కారణం అనుకుంటే, పురుషునికన్నా శరీర ప్రమాణంలో పెద్దవిగా ఉండి, పురుషుడు చేయలేని పనులు కొన్ని జంతువులు చేస్తున్నాయి కదా! అలాగని పురుషునికన్నా జంతువులు మిన్న అని చెప్పగలమా? చెప్పలేము.

పోనీ, మేధస్సులోనైనా స్త్రీకన్నా పురుషుడు అధికుడు అని వాదిస్తే, ప్రవేశించిన ప్రతిరంగం లోనూ స్త్రీ ప్రగతి సాధిస్తునే ఉన్నది. కవిత్వంలో గానీ, కదనంలో గానీ, రాజకీయాలలోగానీ, రాయబారులుగాగానీ, న్యాయ శాస్త్రంలోగానీ, వైద్య శాస్త్రంలోగానీ, మంత్ర వదపులలోగానీ, క్రీడలలో గానీ, తుదకు గృహిణిగా గానీ, స్త్రీలు తమ ప్రతిభను చాటుతున్న విషయం అందరికీ తెలిసిందే కదా! మరి మేధస్సులో కూడా స్త్రీ పురుషుని కంటే ఎంతక్కువ?

స్త్రీలలో ప్రతిభా విశేషాలున్నాయని చెప్పడానికి మచ్చుకొకడుగా అక్కడక్కడా తక్కువగానే ఉన్నారు. దీనివల్ల స్త్రీలలో ప్రతిభ ఉన్నదనే గుర్తింపు వస్తుందే తప్ప, స్త్రీలందరూ బాగువ్వారని చెప్పడానికి ఆస్కారం వుండదు. స్త్రీ పురుష జనాభా ఇంచు మించుగా సరిసమానంగా ఉన్న ఈ ప్రపంచంలో స్త్రీలు కూడా అధిక సంఖ్యలో రాజించడానికి ప్రయత్నించాలి. అకాశానికి ఒక్క చంద్రునితోనే అందం రాదు. చుట్టూ నక్షత్రాలు కూడా మెరవాలి కదా!

స్త్రీలు కూడా తమకు లభించిన స్వేచ్ఛా, స్వాతంత్ర్యాలను దుర్వినియోగపరచుకోక, పురుషులకు మనమేమి తక్కువని విర్రవీగక, ఆదర్శ గృహిణులుగా వుంటూ, ఏ రంగంలో ప్రవేశించినా, ఏ కాబోలో పని చేసినా తమ భర్తలు, పిల్లలు అన్న పరిధిలోనే వుండడం స్త్రీత్వానికి పరిపూర్ణత నిస్తుంది. స్త్రీలు ఈ విషయం ఎన్నటికీ మరచిపోకూడదు.

వంటిఇల్లు, పడకటిల్లు ఈ రెండు అరల వంజరం లోనే తమ విహారాన్ని పరిమితం చేసుకోకుండా, స్త్రీలు ప్రతి గ్రామంలోనూ మహిళా సంఘాలను స్థాపించి తమ సాధక బాధకాలను చర్చించుకుంటూ ఆర్థికంగా తమ కాళ్ళపై కాము నిలబడేటందుకు గట్టి పునాది వేసుకున్నప్పుడే స్త్రీలకు సమాజంలో సరియైన స్థానం ఏర్పడుతుంది.

—పి. శ్రీదేవి

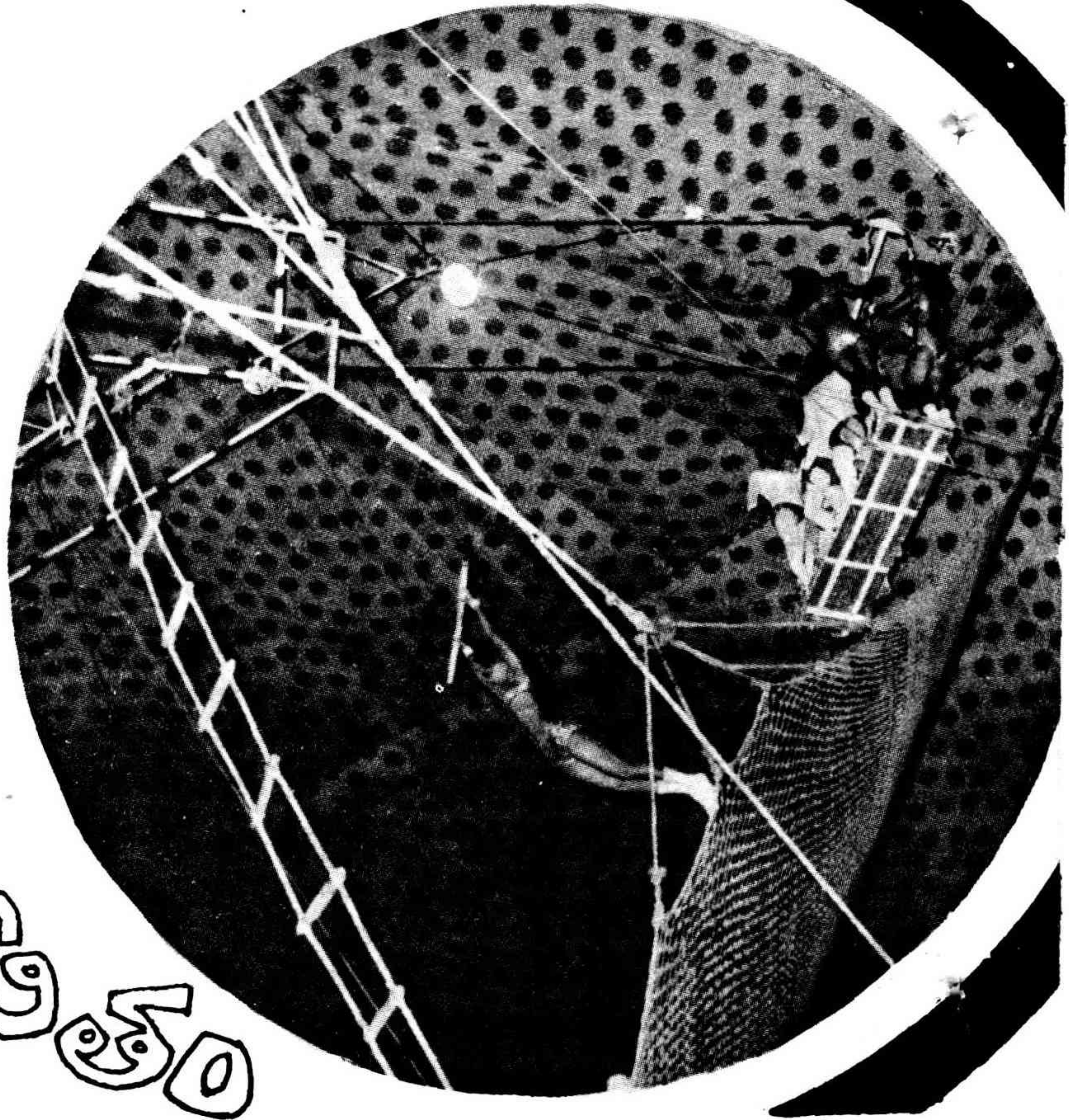
అదొక రంగుల ప్రపంచం.

రంగు రంగుల దీపాలు కళ్ళార్పి ఆహ్వానిస్తుం
డగా ఆ చిన్న ప్రపంచంలోకి అడుగుపెట్టాను.
అవును. అదో చిన్న ప్రపంచమే! 'సర్కన్
గుడారం' అనబడే ఆ చోట ఎన్నోరకాల
సామర్థ్యాలు ప్రతిరోజూ కలుసుకుంటాయి!

సర్కన్ కళాకారులు బస చెయ్యడానికి
అనువుగా చిన్న చిన్న విడుదులూ, మచ్చిక చేసిన
రకరకాల జంతువులను పకడ్బందీగా ఉంచిన
బోనులూ, విద్యుచ్ఛక్తిని సరఫరా చెయ్యడానికి
విడిగా ఒక జెనరేటరూ, అభ్యాసం చెయ్యడానికి
వీలుగా ప్రత్యేక స్థలాలు, అంతా ఒక 'చిన్న'
ప్రపంచం లాగే అక్కడ స్పష్టంపబడింది.
మద్రాసులో ప్రస్తుతం సాగుతున్న 'నేషనల్
సర్కన్' ఆవరణ అది.

'సర్కన్ కళాకారులలో చాలామంది శ్రీరే'
అన్న విషయాన్ని నిర్వాహకులు చెప్పగా విన్న
స్పృహ ఆనందమూ, ఆసక్తి మరింత ఎక్కువవు

గర్వ కన్యల జ్ఞానం

తాయి. సర్కన్ గుడారం లోపలికి వెడితే—
కళ్ళు మూసి తెరిచేంతలో అద్భుతమైన విద్యలు!

పట్టుగుడ్డ పరిచిన ఒక వృత్తాకారపు బల్ల.
ఒక అమ్మాయి ఆ బల్లమీదికెక్కి శరీరాన్ని
బాణంలా వంచింది. ఆ దృశ్యం చూస్తే 'శరీరం
ఇలా కూడా వంగుతుందా?' అని ఆశ్చర్యం
కలుగుతుంది. కొన్ని సందర్భాలలో 'ఒంట్లో
ఎముకలే లేని రబ్బరుపిల్లా ఈ అమ్మాయి?'
అని కూడా అనిపిస్తుంది.

తర్వాత మరో అందగత్తె ఆ బల్ల మధ్య
ఉంచిన ఒక చిన్న స్ప్రింగును తన పళ్ళ మధ్య
పట్టుకుని మరే విధమైన ఆధారమూ లేకుండా
గిర్రుమని తిరగసాగింది. బోర్లగిలా పడుకుని
కాళ్ళను వెనుకకు వంచి రెండు చెవుల పక్కనా
రెండుపాదాలూ వచ్చేలాచేసే అద్భుతాన్ని కళ్ళారా
చూస్తేనే నమ్మగలం!

తెల్లగా పాలరాతిలా నున్న గా ఉండే ఒక బంతి.
ఒక అమ్మాయి ఏ మాత్రమూ శ్రమపడకుండా

ఆ బంతి మీద నిలబడి కాళ్ళతో 'బాలన్స్' చేస్తూ
దాన్ని ముందుకూ వెనక్కూ జరుపుకుంటూ వెళ్ళ
సాగింది. ఈ 'ఫీటు' అయిపోయిందేమోనని
అనుకుంటూ ఉండగా మరో అమ్మాయి పరు
గెత్తుకు వచ్చి ఆ బంతిమీదికి గెంతి అలవోకగా
స్కిప్పింగ్ చెయ్యడం ప్రారంభించింది. ఆ దృశ్యం
చూడవల్ల ఏర్పడిన ఆశ్చర్యం తగ్గేలోగా మరో
అమ్మాయి ఆ బంతిమీదికి గెంతింది. ముగ్గురూ
చెయ్యా చెయ్యా కలిపి బాలన్స్ చేసి నాట్యం చెయ్య
సాగారు. చుట్టూ ఉన్న అందరి కళ్ళూ ఆ ముగ్గురి
మీదే ఉన్నాయి.

మరో ఆట. ఒక పురుషుడి భుజం మీద
ఆస్తి ఉన్న గడ మీద ఒక అమ్మాయి తల
కిందులుగా నిలబడి గిరగిర తిరిగింది!

ఇలా కనువిందుచేసే ఘనకార్యాలు ఎన్నో
సర్కన్ ప్రదర్శనలలో కనిపిస్తాయి. ప్రదర్శన
చివర — 'ట్రేపిజ్ (Trapeze) అనే 'బార్'
ఆటలు ప్రారంభమవుతాయి. ఈ ఆటలు చాలా

భయంకరమైనవి. ఇవి చెయ్యడానికి ఎంతో నేర్పు,
దైర్యం. 'కాల' జ్ఞానం అవసరం. కాళ్ళ
నిచ్చిన ద్వారా చరచరా మీదికెక్కి గుడారం
శిఖరంలో నలువైపులా తమకోసం అమర్చిన
స్థానాలకు కళాకారులు వెళ్ళి చేరారు.

లయబద్ధంగా సంగీతం ప్రారంభం కాగానే
గబ్బిలాలలా తలకిందులుగా వేలాడుతున్న పురు
షుల చేతులతో — అవతల చివరినుంచి ఎగిరివచ్చే
స్త్రీలు తమ చేతులు పెనవేసి, తర్వాత తాము
వచ్చినంత వేగంతోనే తమ అసలు చోటికి వెళ్ళి
చేరే లాఘవం, లాలిశ్యం-గగుర్పాటు కలిగిస్తాయి.

ఆ స్త్రీల దైర్యమూ, సామర్థ్యమూ—ఎంతో
ఆశ్చర్యకరమైనవి!

ప్రదర్శన ముగిశాక ఆ ట్రేపిజ్ ప్రదర్శించిన
స్త్రీలలో ఒకరూ, ఆ సర్కన్ కళాకారిణులలో
ప్రముఖురాలూ అయిన శ్రీమతి మాధవిని
పలకరించి 'వనిత' తరపున ఆమెను కొన్ని
ప్రశ్నలు వెయ్యడం జరిగింది.

“నేను కేరళలో తలైచ్చేరిలో పుట్టాను. నా 9వ యేట ఈ సర్కస్‌లో చేరాను. మొదట బ్రష్‌ కాయం తక్కిన ఆటలు కూడా అభ్యసించాను. 18 వ ఏట వయసు నుంచి ‘బార్ ఆట’లో పాల్గొనసాగాను. ఈ బ్రష్‌ ఆటలో మంచి కళాకారులు కావడానికి కనీసం మూడేళ్ళ బాటయినా ప్రతిరోజూ వాటిని అభ్యసించాలి” అన్నారు ఆమె.

శ్రీమతి మాధవి భర్త కూడా బ్రష్‌ కళా

తమ కుటుంబంలో తనకు ముందు సర్కస్‌లో చేరినవారు కూడా లేరన్నారు ఆమె.

‘ఎప్పటికప్పుడు ప్రాణాపాయం కలగడానికి ఆస్కారం ఉన్న వృత్తిలో ఉన్నారని కదా? మీ సర్కస్‌ జీవితంలో మరపురాని సంఘటనలు ఏవన్నా ఉన్నాయా?’

ఈ ప్రశ్నకు శ్రీమతి మాధవి ఇలా సమాధానం చెప్పారు: “కొన్నేళ్ళముందు ఏలూరులో మా సర్కస్‌ సాగుతున్న రోజుల్లో ఒక సంఘటన

జరిగింది. బ్రష్‌ ప్రదర్శన సాగుతుండగా నేను నిలబడి ఉన్న పలక విరిగిపోయింది. ఆ విత్తు నుంచి నేను కిందికి వచ్చి పడ్డాను. నా తల పగిలి రక్తం కారసాగింది. నేను అలాగే, మూర్ఛ పోయాను. చాలా రోజులు ఆస్పత్రిలో ఉన్నాను. గాయం మానక మళ్ళీ యథాప్రకారం ప్రదర్శనల్లో పాల్గొంటున్నాను.”

ఆ గాయం ఆమె నుదుటిమీద చెరగని ముద్ర వేసింది. ముప్పైఏనిమిదేళ్ళ శ్రీమతి మాధవి “ఇరవై ఏళ్ళనుంచి నేను సర్కస్‌ ప్రదర్శనలలో పాల్గొంటున్నాను” అన్నారు.

సర్కస్‌ కంపెనీలో తమ ఉద్యోగ సదుపాయాల గురించి ప్రశ్నించగా “మాకు ఏడాదికి ఒక నెలరోజుల నెలవు లభిస్తుంది. అదీకాక కాన్పు సందర్భాలలో-పూర్తి జీతంతో మూడు నెలల నెలవు లభిస్తుంది. మేము మకాం చేసే ప్రతి ఊళ్ళోనూ ఆహారమూ, బస ఉచితంగా

ఎలావుంటుంది?

ఏర్పాటు చేస్తారు. ప్రదర్శనలప్పుడు ధరించే దుస్తులు కూడా కంపెనీ ఇచ్చేవే” అని సమాధానం చెప్పారు ఆమె.

‘ప్రేక్షకుల సహకారం మీద కూడా సర్కస్‌ విజయం ఆధారపడి ఉంటుంది’ అంటారు ఆమె.

“ప్రేక్షకుల సహకారం ఎలా ఉన్నా సర్కస్‌ బాగా రక్తికట్టాలంటే కళాకారులు రోజూ అభ్యాసం చేస్తూనే ఉండాలి. నేను రోజూ ఉదయం మూడు గంటలసేపు అభ్యాసాలు చేస్తూ ఉంటాను. ఇలా చెయ్యడం వల్ల ముసలితనం కూడా మనకు దూరమౌతుంది” అన్నారు శ్రీమతి మాధవి.

“సర్కస్‌లో చేరదలుచుకునే అమ్మాయిలు కఠినంగా అభ్యాసం చేస్తూ ఉండాలి. అలా అభ్యాసం చేస్తేనేగానీ ప్రావీణ్యం రాదు. సర్కస్‌-శరీరానికి ఆరోగ్యాన్నీ, మనసుకు నిబ్బరాన్నీ, ఉత్సాహాన్నీ కలిగిస్తుంది!” అంటారు ఆమె.

—కస్తూరీ రాధాకృష్ణన్

కారుడే. ఆయన సర్కస్‌ అనుభవాన్ని పురస్కరించుకుని ప్రస్తుతం కొత్తగా వచ్చిన వారికి సర్కస్‌ మెలకువలు నేర్పుతున్నారు. మాధవికి ముగ్గురు అబ్బాయిలు. పెద్దపిల్లలు ఇద్దరూ కేరళలో చదువుతున్నారు.

‘మీ పిల్లలను కూడా సర్కస్‌లో ప్రవేశ పెట్టాలనుకుంటున్నారా?’ అని ప్రశ్నించగా “లేదు. నా పిల్లలను సర్కస్‌ కళాకారులు చెయ్యాలన్న ఉద్దేశం లేదు నాకు” అన్నారు ఆమె. అసలు

కాత్త వస్తువులు

మనకు ఉపయోగపడే ఎన్నెన్నో పరికరాలు ఎప్పటికప్పుడు — మార్కెట్లోకి వస్తూనే వుంటాయి. ప్రకటనల ద్వారా వాటిని చూస్తూనే వుంటాము. అయితే వాటి ధరలు, అవి పని చేసే విధానాలు, అవి ఎక్కడ లభించేవి మనకు ఆ ప్రకటనలవల్ల అంతగా అవగాహన కావు. అందుకని, ఈ శీర్షికలో ఆయా వస్తువులు, పరికరాలు మొదలైన వాటి గురించి—వీలున్నప్పుడల్లా తెలియజేస్తూ వుంటాము. దీనివల్ల మార్కెట్లోకి ఎలాంటి వస్తువులు వస్తున్నాయి? వాటి ఉపయోగాలు ఏమిటి? ధరలు ఎలా వుంటాయి? అన్న విషయాలు తెలుస్తాయి.

వేడినీళ్ళ యంత్రం

నీళ్ళను వేడి చేసే యంత్రాలు ఎప్పుట్నుంచో వున్నాయి. కాని, 'విజయ్' కంపెనీవారు ఒక కొత్త రకమైన హీటర్ తయారు చేసి, ఇటీవలే మార్కెట్లోకి పంపారు. దీనివల్ల (నీరు తగులు తుంది కాబట్టి కొన్ని షాక్ కొడతాయి) షాక్ కొట్టే ఇబ్బంది ఏ మాత్రమూ లేదని, వేడిని బాగా నిరోధిస్తుందని—విద్యుచ్ఛక్తిని చాలా తక్కువగా తీసుకుంటుందని కంపెనీవారు తెలియజేస్తున్నారు.

ఎప్పుడు కావాలంటే, అప్పుడు వెంటనే వేడి నీళ్ళు ఇవ్వగల సదుపాయం ఈ యంత్రంలో వుంది. దీని ధర—300 రూ.లు. (సన్నులు కాక) ఎలక్ట్రిక్ సామగ్రిని విక్రయించే పెద్ద పెద్ద షాపుల్లో ఇది దొరుకుతుంది.

“కూరగాయలూ అవీ ముందుగా విచారించి కొనమంటుంది మా ఆవిడ. నేను మాత్రం కొన్న తర్వాత విచారిస్తూ ఉంటాను” అన్నాడు ఒక ఆధునిక కవి. ఆయనలాంటి ఆధునిక భర్తలు లేత కూరగాయలు తీసుకు రావడానికి బదులు తెలిసో తెలియకో ముదురు కాయగూరలు తెస్తే ఏం చెయ్యాలి? ఈ ప్రశ్నకు ‘ఆ కూరగాయలను ఆవతల పడేసి, మళ్ళీ స్వయంగా వెళ్ళి వేరే తెచ్చుకోవడమే’ అని సమాధానం ఇవ్వవచ్చు. అయితే మద్రాసుకు చెందిన శ్రీమతి జయ విశ్వనాథన్ మాత్రం “ఆ కూరగాయలను వ్యర్థం చెయ్యకుండా వాటితో అందమైన పువ్వులు తయారు చెయ్యవచ్చు” అంటారు.

అలా ఆమె వంకాయలు, ఉల్లిపాయలు, దోసకాయలు, వీబీరూట్, చేమదుంపలు, మిరపకాయలు వంటి రకరకాల కాయగూరలను—ఒక చిన్న కత్తితో అందమైన పువ్వులుగా రూపొందించి, అలా ఎన్నో అద్భుతాలు సృష్టించారు. ఆ అద్భుతాలు కొన్నిటిని ఇక్కడి వర్ణచిత్రాలలో చూడవచ్చును.

నలుగురి పిల్లల తల్లి ఆయన శ్రీమతి జయకు ఈ ఆసక్తి ఎలా కలిగింది? ఆమె భర్త శ్రీ విశ్వనాథన్ ఒక ఇన్సూరెన్స్ కంపెనీ అధికారిగా బాంకాంగ్, హాంకాంగ్ లలో పదిహేనేళ్ళబాటు పనిచేశారు. అప్పట్లో శ్రీమతి జయ—తామ్లండ్ నర్సులకు ఆంగ్ల భాష నేర్పేవారు. “ఒక్కసారి అక్కడి రాజభవనంలో జరిగిన విందులో కాయగూరలతో చేసిన పువ్వులు నాకంట బద్దాయి. వెంటనే రాణి అనుమతితో ఆ కళ నేర్చుకునే వీలు లభించింది. మూడు మాసాలలోనే నాకు ఆ కళ అభింది!” అన్నారు శ్రీమతి జయ.

ఈ కళ చైనాలో ప్రారంభమైందని అంటారు. “ఆ మధ్య కొందరు చైనా వాళ్ళకు కూడా నేను ఈ కళను నేర్పాను” అంటారు శ్రీమతి జయ. వివిధ పట్టణాలలోని మహిళా సంఘాలలోనూ, హోటళ్ళలోనూ ఆమె అప్పుడప్పుడూ కూరగాయలతో చేసిన పువ్వులను ప్రదర్శిస్తూ ఉంటారు. “ఇవికాక మలేషియా, ఇండోనేషియా వంటి దేశాల నుంచి కూడా నాకు ఈ ప్రదర్శనలు జరపమని ఆహ్వానాలు వస్తూ ఉంటాయి” అన్నారు శ్రీమతి జయ.

కాయగూరలతో పువ్వులుచేసే కళలోనే గాక, సంగీత కళలో కూడా శ్రీమతి జయకు ఆసక్తి ఎక్కువ. ఆమె తన కుమార్తె నాట్యానికి నేపథ్యగానం చేస్తూ ఉంటారు. మద్రాసులో ‘తిరుప్పగళ్’ అన్న భక్తి గీతాలను—బృంద గానం చెయ్యడానికి అనువుగా నేర్చుతూ ఉన్నారు ఆమె.

“కాయగూరలతో పువ్వులుచేసే విధానాన్ని పుస్తక రూపంలో ప్రచురించే ప్రయత్నంలో ఉన్నాను” అన్నారు శ్రీమతి జయ. తమ కార్యక్రమాల గురించి వివరిస్తూ.

పువ్వులు చెయ్యడానికి ఏయే కాయగూరలు ఉపయోగించవచ్చో, కాయగూరలను ఎలా అందమైన పువ్వులుగా రూపొందించవచ్చో—తెలుసుకోవడానికి ఈ పుస్తకం సహాయం చెయ్యగలదు! □

కూరగాయలతో
అందమైన
పువ్వులు

“పల్లవి:....ఏంటలా వున్నావు?” వాచిన కళ్ళు, చెదిరిన తల, మూస వదనంతో, తల వంచుకుని కూర్చున్న పల్లవి వైపు చూస్తూ, ఆస్థాయంగా అడిగింది వీణ టీచర్ పావని.

“మేడమ్...!”, ఏదో చెప్పబోతూ, తటపటా యిస్తున్న పల్లవితో—

“చెప్పమ్మా! ఎందుకలా వున్నావు?”

“మేడమ్: నేనిప్పుడప్పుడే పెళ్ళి చేసుకోనంది: సంగీతంలో డిప్లమా తీసుకుని, మంచిపేరు సంపాదించుకుని....అయినా, నాకిప్పుడే పెళ్ళేంటండీ..!”

“ఏం, ఎవరైనా చూడడానికి వచ్చారా?”

“అవునండీ! మొన్న లక్ష్మీవారం, మీరు కచేరీ కోసంగా, విజయవాడ వెళ్ళారు. మీకి విషయం తెలియదు. ‘అమ్మాయి కాస్త నలుపయినా, మీరెక్కువ ఇవ్వగలిగే స్థితిలో లేకున్నా, మా అబ్బాయికి, మీ అమ్మాయి నచ్చింది కాబట్టి, ఐదువేలు, లాంఛనాలు ఇస్తాం. అసలు, మా అబ్బాయికి ఇరవై, ముప్పయివేలిస్తామని కూడా వస్తున్నారు’ అన్నారు. నాన్న అన్నింటికీ ఒప్పుకున్నారు. మరి, మరి, నాన్న.... మీకు తెల్సుగా! కేవలం, గుమాస్తాగిరి, ఏ ఆస్తి, కనీసం, సొంత ఇల్లు కూడా లేని నాన్న. ఒక్క ఆడపిల్లనైనా త మాత్రాన, నా తరవాత ఇద్దరు తమ్ముళ్ళు లేరూ? ఇంత డబ్బు ఖర్చుపెట్టి లాంఛనాలతో ఎలా చేస్తానని నాన్న ఉద్దేశ్యం? మేడమ్! మీరు చెప్పరూ, ఇంటర్ రిజల్ట్స్ ఇవాళో, రేపో వస్తాయి. సంగీతంలో కూడా డిప్లమా తీసుకుని, ఏదేనా ఉద్యోగం కొరకు ప్రయత్నిస్తే....ప్లీజ్ మేడమ్! నాన్నకు చెప్పరూ?” బేలగా, అమాయకంగా అడిగింది పల్లవి.

“సరే! నే మాటాడతానులే, పిచ్చిపిల్లా, ఈ మాత్రానికే, అంతలా ఏడ్చావా? ఆ మొహమేంటి? ఆ కళ్ళేంటి? అయినా, నీకు ఆలోచన లెక్కువ” అంటూ, ఆస్థాయంగా మందలించింది పావని. ఆ మాత్రం దైర్యానికే, ఆ అమ్మాయి కళ్ళు సంతోషంగా, తృప్తిగా మెరిశాయి. వీణ వాయిస్తున్న పల్లవిలో, అనాటి ఇరవై సంవత్సరాల పడుచు “పావని” కనిపించి, ఆమె కళ్ళు చెమ్మగిల్లాయి. తనకూ, పది, పన్నెండేళ్ళ క్రిందట, ఇదే పరిస్థితి. కాలం మారింది, మనుష్యులు మారారు — అంటారు. ఊహు, ఎక్కడా? ఇంకా, ఈ వివాహ సమస్య రోజు

రోజుకీ ఊపిరి పోసుకుని, బ్రహ్మరాక్షసిలా, తన స్థానాన్ని పటిష్టం చేసుకుంటూ ముఖ్యంగా, మధ్య తరగతివారి గుండెలలో కూర్చుని వికటాట్టహాసం చేస్తూంది, భయంకరంగా!

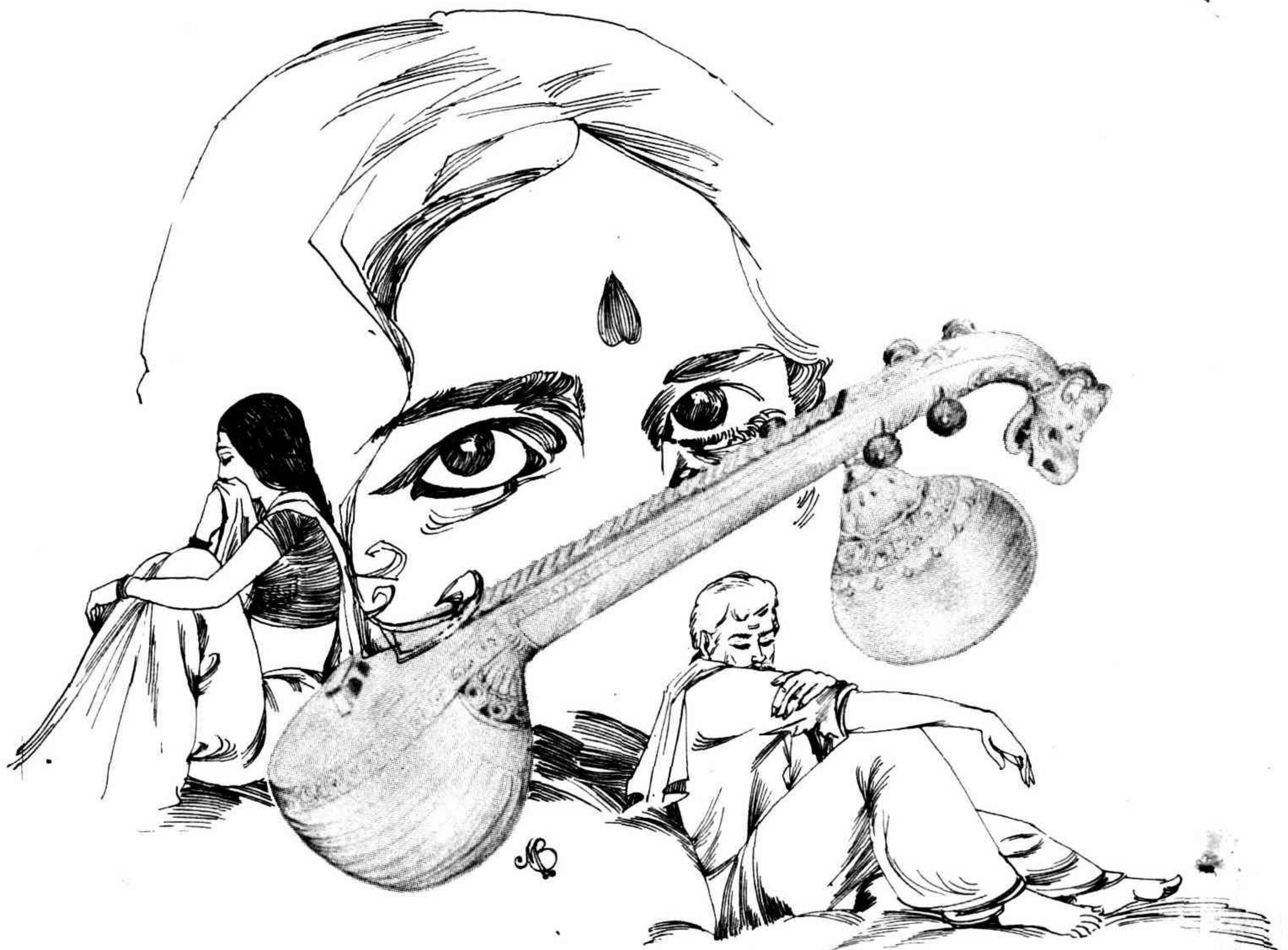
“మాష్టారూ! నాన్నతో చెప్పరూ? వున్న ఒక్క యిల్లు అమ్మి, నా పెళ్ళి చేస్తే చెల్లి బ్రతుకేం కావాలి? ‘ఆస్తమా’తో బాధపడుతున్న నాన్న, ఇంకా ఎన్నాళ్ళని బడిపంతులుగా, కష్టపడతారు? రోజు, రోజుకూ చిక్కిపోతున్నారు. నాన్నకు చెప్పరూ, ఇల్లు, అమ్మవద్దని” బేలగా ప్రార్థిస్తున్నది పావని....అలా ఆమె గతస్మృతుల లోనికి అడుగు పెడుతూ వుండగా—

“మేడమ్! “పూర్వకల్యాణి” కీర్తన, మొదలు పెట్టానన్నారోజు” అన్న పల్లవి మాటలకు, ఈ రోకంలోకి వచ్చి, ఆలోచనలను, బలవంతంగానే ప్రక్కకు నెట్టి, “జ్ఞానమొసగరాదా” వాయిచింది. మనసంతా చికాకుగా, వీణ కూడా అసశృతులు పలికినట్టుగా

భావన. పల్లవి మాత్రం చెప్పి, అనుపల్లవి, చరణం, తర్వాత చెప్తానంటూ, ఆలోచనలలోనికి జారిపోయిన మేడమ్, ఎప్పటికీ, అర్థం కాదు, పల్లవికి. ఉత్సాహంగా, మాట్లాడ్తూ, మాట్లాడ్తూనే, హఠాత్తుగా, ఏదో ఆలోచనలలోకి జారి పోతున్నట్టుగా, ఎదుటి మనుష్యులను కూడా, గమనించనంత పరధ్యానావస్థ, శూన్యంలోకి పిచ్చిగా చూసే పావని—అందానికి అందం, విద్యార్థులందరికీ ప్రియమైన టీచర్ గా....అన్నీ వున్న మేడమ్ కు ఏం తక్కువైందని, అలా విచారంగా వుంటుంది? ఆ కళ్ళెప్పుడూ, విషాదాన్ని కురిపిస్తుంటాయేం? ఏ, బాదరబండి లేక, పెళ్ళి చేసుకుని, మగవాడి చేతి క్రింది నీళ్ళు తాగే అవసరం లేకుండా, స్వేచ్ఛగా, ఆమె ఆశయాల కనుగుణంగా....వ్వు! మేడమ్ లాటి జీవితం.... తనకూ...అలాగే....

*

ఆ రాత్రి, నిదురకు దూరమయిన పావని,

జిడిపాయికాను

చింతపల్లి సునీత

చుట్టుముడున్న స్మృతులనుండి తప్పించుకోడానికి వీణ తీసి, వాయిస్తూ కూర్చుంది. మృదుమధురమైన ఆ గానానికి, ఆమె గుండెల నిండా ఆవరించిన గుబులునూ, దీర్ఘమైన చీకటిలా భయపెడున్న ఒంటరితనాన్ని పారద్రోలే శక్తి వుంది. నిదురరానివారు కూడా, ఆ వీణ నాదాన్ని వింటే, మత్తుగా నిద్రపోతారు. పరిసరాలు విస్మరించి, తన్మయంతో వీణ వాయిస్తూ కూర్చున్న పావని, తలుపు చప్పుడవడంతో, వులికిపాటుగా లేచింది. 'ఇంత రాత్రి వేళ వచ్చిందెవరై వుంటారు' కనుబొమలు ముడుచుకుని, ఆలోచిస్తూ నిల్చున్న పావనికి పరిచయమైన కంతం వినిపించి, చప్పున తలుపు తెరిచింది.

"మేడమ్....!" భోరున ఏడుస్తూ, తనని చుట్టేసిన పల్లవిని ఆయోమయంగా చూస్తూ, భుజాలచుట్టూ చేయి వేసి లోపలకు నడిపించుకుని వచ్చింది పావని.

"మేడమ్....నాన్న....నాన్నని...."

"ఏంటి, పల్లవీ!....నాన్నగారికేమైం దమ్మా?"

"మేడమ్! నాన్న ఉద్యోగం" చెప్పలేక విపరీతంగా ఏడుస్తూ వెక్కుకున్న పల్లవిని ఆ ప్యాయంగా దగ్గరగా కూర్చోబెట్టుకుంటూ "నాన్న ఉద్యోగం....ఏంటమ్మా సరిగ్గా చెప్పు?"

"మేడమ్!.....ఇదంతా నావల్లే; నా పెళ్ళి కొరకు; కట్నం డబ్బుకొరకు అవినీతిగా డబ్బు అర్జించడం అంటే ఆసహ్యించుకునే నాన్న కలలో కూడా పాపపు చింతన తలపెట్టని నాన్న 'లంచం' అనే వ్యసనానికి బానిసలయిన వారిని హీనంగా చూచి ఏవగించుకునే నాన్న— తన ఆదర్శాలకు విరుద్ధంగా, ఈ అవినీతికి పాల్పడ్డారు! పట్టుపడ్డారు! ఈ అనర్థాలన్నిటికీ కారణం, నేను....నేను...." దుఃఖంతో, మంచం కోడుకేసి, తల బాదుకుంటున్న పల్లవిని, గట్టిగా పట్టుకుంటూ, "పల్లవీ! ఏంటి, ఆవేళం...." అన్నది పావని.

"ఆవేళమా?....మేడమ్!....డబ్బు లేకున్నా వున్నంతలో పరువుగా బ్రతుకుతున్న మేము, నీతికీ, నిజాయితీకీ, మకుటం లేని రాజుగా, ధర్మరాజుగా పేరు తెచ్చుకున్న నాన్న, 'లంచ గొండి! ఉద్యోగం పోయింది, ఎన్నాళ్ళనుండి ఈ వ్యవహారం సాగుతుందో ఇప్పటికీ బయట పడ్డాడు, లంచగొండి....లంచగొండి" ఈ చెల్లాంటి మాటలు సూటిగా గుండెలను తాకుతుంటే సజీవ దహనమైపోతున్నవానివలె వున్నారు నాన్న! చెప్పండి మేడమ్....నాది ఆవేళమా....మేడమ్! ఇంటర్ రిజల్ట్స్ రాగానే నాకేదైనా ఉద్యోగం చూడరూ ఎంత చిన్నదైనా సరే!....నేనూ మీలాగే ఉద్యోగం చేసి నాన్ననీ, అమ్మనీ, తమ్ముళ్ళనీ...."

"వల్లవీ! నీవు ఆవేళపడ్డావు. నేను ఆఫీసులో కనుక్కుంటాను - అసలేం జరిగిందో! నీవే ఇలా ఏడిస్తే, అమ్మా, నాన్నా, ఎంత కుమిలిపోతారు? నీ చిన్న తమ్ముళ్ళు ఎంత బెంటేలు పడతారో ఆలోచించు. ఏడ్చినందువల్లా, ఆవేళ పడినందువల్లా, ఏ పనులూ నెరవేరవు.

నీవంటావుగా ఎప్పుడూ! 'మేడమ్! మీలాగే పెళ్ళిచేసుకోకుండా, మీలాగే ఉద్యోగం చేస్తూ, నా వారిని పోషిస్తూ, స్వేచ్ఛగా జీవిస్తాను' అని, పద్దు పల్లవీ, వద్దు నీ పావని మేడమ్ లాటి జీవితాన్ని నీవు కలలో కూడా కోరవద్దు. నీకేం తెలీదు. నీవు చాలా చిన్నపిల్లవి. "దూరపు కొండలు నునుపు" అనే నానుడికి ఉదాహరణ నా జీవితం. నీ మేడమ్ కథ వినాలని వుందా?"

పావని మనసు, చేదుగా గడిచిన గతంలోకి తొంగి చూచింది.

*

"ఏం తల్లీ! నిన్న రారేదేం?" ఆప్యాయంగా అడిగారు మాష్టారు, ఎండలో నడిచి వచ్చి నందువల్ల, బదలికతో, చిరుచెమట పట్టిన

మొహాన్ని, మెడనీ, కొంగుతో వత్తుకుంటూ, చిన్నగా నవ్వింది పావని. ఆ నవ్వులో కావలసి నంత విరక్తి, ఎన్నో ఆర్థాలు, ఎన్నో సందేశాలు.

"మామూలే మాష్టారు, పెళ్ళిచూపులు"

"చాలా సంతోషం తల్లీ! అబ్బాయి బావు న్నాడా?"

"నేను తలెత్తి చూస్తేగా, అయినా...."

"మీ నాన్నగారు చెప్పారు కదమ్మా! రంగ పురం సంబంధం వాళ్ళకి. నీవు నచ్చావనీ, జాత కాలు కూడా భేషగా కుదిరాయనీ, మళ్ళీ నిన్న.."

"మాష్టారు! నచ్చానండీ!....ఇద్దరికీనూ" పెదవులపై, హేళనతో కూడిన నవ్వు. "నచ్చి నంత మాత్రాన....చిచ్చినాన్న నేనేదో పేద్ద అంద గత్తెనని, నవలల్లోలా, ఎవరో అందగాడు, స్థితి మంతుడు, నన్ను కోరి, మెచ్చి, కట్నం లేకుండా వివాహం చేసుకుంటున్నట్టు కలలు కంటారు. అబ్బాయికి నచ్చినంత మాత్రాన "మిగతావి" అన్నీ నచ్చాలిగా." నిర్లిప్తంగా, కొద్దిగా ఆవేళంగా మాట్లాడున్న అందమైన పావని మొహం ఎర్రబడింది.

"చిచ్చిపిల్లా, నీకేం తల్లీ! అదృష్టవంతురా లివి. సరస్వతిని స్వంతం చేసుకున్నావు. లక్ష్మీకళ నీలో వుంది. అసలు, వాళ్ళు నిన్ను ఒప్పుకోలే దంటే, తుచ్చమైన కట్నం కోసం, వాళ్ళు వెను కాడారంటే, అది వాళ్ళ దురదృష్టం. నీ దెంత మాత్రం కాదు. నాకు తెలుసు, నీలాంటి సద్గుణ వంతురాలికి మంచి వరుడు లభిస్తాడని. ఆ కళ నీలో వుంది." జ్యోతిష్యంలా చెప్తున్న మాష్టారి మాట లకు సన్నగా నవ్వుతూ, వీణ శృతి చేస్తున్న పావని హఠాత్తుగా, "మాష్టారు! మీరు నాన్నతో చెప్పరూ! నా పెళ్ళికోసంగా ఇల్లు అమ్ము తారట. పెద్దక్క పెళ్ళికి పొలం తాకట్టు పెట్టి అది విడిపించుకునే శక్తిలేక అసలు కంటే, వడ్డీ ఎక్కువై దానికి దానికి సరిపోయింది. మళ్ళీ, నా కొరకు ఇల్లు-మరి చెల్లి!....దాని నోట్లో మట్టేగా! ఒకవేళ అమ్ముదామన్నా ఏది వుండదు. నాన్న కిష్టమైన ఆ యిల్లు, అమ్మ మసలిన ఆ యిల్లు, మా కష్ట సుఖాలను కడుపులో దాచుకున్న ఆ ఇల్లు అమ్మి నా పెళ్ళి చేస్తే, నేను సుఖంగా శాంతిగా కాపురం చేయగలనా? నా పెళ్ళికిప్పుడేం తొందర లేదు. ఇల్లు అమ్మ వద్దని నాన్నకు చెప్పరూ!" బేలగా అర్థించింది పావని.

"పావని తల్లీ! ఈ ప్రపంచంలో మన ఇష్టాను

సారంగానే, మనం అనుకున్నవన్నీ సమకూరుతాయా! ఏదెలా జరగాలని వ్రాసిపెట్టుంటే అలానే జరుగుతుంది. ఈ విషయంలో నీవు కల్పించుకుని మనసు పాడుచేసుకోవద్దు. ఏది జరిగినా, అంతా మన మంచికే అనుకుంటే మంచిది. సాయంకాలం నేనటువైపు వస్తానులే” ఓదార్చారు రాఘవయ్య మాష్టారుగారు.

వీణ, గాత్ర సంగీత విద్వాంసులు రాఘవయ్యగారి దగ్గర వీణ, గాత్రసంగీతాలు అభ్యసించి, సంగీత పరీక్షలలో, పస్టుక్లాసు సర్టిఫికేట్ తీసుకుంది. ప్రాక్టికల్తోపాటు, థియరీలోకూడా మంచి పరిజ్ఞానం వుంది పావనికి. వీణ వాయింపడంలో శ్రద్ధ, భక్తి, మెలకువలతో తను చెప్పేది శ్రద్ధగా ఆలకించి, వెంటనే వాయించి చూపించే పావని అంటే, మిగతా, శిష్యులందరికంటే ప్రత్యేకమైన అభిమానం, ప్రేమ మాష్టారికి.

“పావనీ, తల్లీ! ఆత్మగారింటికి వెళ్ళిన తరవాత నీ ఈ మాష్టారు గుర్తుంటారా లేక మర్చిపోతావా!” పనీ పిల్లాడిలా అడుగుతుంటారు ఆయన. ఘోటక బ్రహ్మచారి, అరవై ఏళ్ళ మాష్టారిలో భగవంతుడిని చూసుకుంటుంది పావని.

*

గౌరవనీయుడైన మాష్టారుగారికి,

పాదాభివందనములు.

మాష్టారూ!....నేను హైదరాబాదు వెళ్ళుతున్నాను. ఎందుకంటారా? నిన్న పావుకారు వచ్చారు. వారు మా యిల్లు కొనటానికి సుముఖంగా వున్నట్టు ఏవేవో వారి మాటలవల్ల తెల్పింది. నేనెంత చెప్పినా నాన్న వినలేదు. చూశారా! మీరు చెప్పినా వినలేదు. ఎందుకంత పట్టుదల నాన్నకి? ఇల్లు అమ్మి అయినా సరే, వారు కోరినంత కట్నం ఇచ్చి, పెళ్ళి చేయాలన్న తొందరెందుకు? నాన్నకి ఆత్యంత ప్రీయమైన ఆ యిల్లు నా కొరకు...నా కొరకు అమ్ముతున్నారంటే నేను సహించలేను. ‘ఆస్తమా’తో బాధపడుతున్న నాన్ననీ అమాయకురాలయిన చెల్లినీ, వారి కర్మానికి వాళ్ళనొదిలి పెళ్ళిచేసుకుని నేను హాయిగా వుండగలననా నాన్న ఉద్దేశ్యం? మాష్టారూ! రంగపురం సంబంధం వాళ్ళ షరతులేంటో తెల్సాండి? ‘అమ్మాయికి సంగీత మంటే ప్రాణం అంటున్నారు. కానీ, మా ఇంటికి వచ్చాక ఈ సంగీతం, వీణ ప్రక్కకు పెట్టాల్సి వుంటుంది. మాది నిప్పులాటి వంశం. పాటలూ,

కచ్చేరీలు మా యింటా వంటా లేవు’ అని ఖచ్చితంగా చెప్పారు. మీకు తెల్సుగా! ‘సంగీతం’పై నాకున్న గౌరవం! ఈ పెళ్ళి చూపులతో చాలా విసిగి పోయానండీ, నామీద నాకు అసహ్యం కూడా వేస్తోంది. హైదరాబాదులో నా స్నేహితురాలు విమల భర్త, ఒక మ్యూజిక్ కాలేజ్ ప్రిన్సిపాల్. నాకు ఉద్యోగం కొరకు ప్రయత్నం చేస్తానన్నారు. ఒక వేళ ఉద్యోగం దొరకకున్నా నాకున్న కళను నలుగురికీ నేర్పితే, నా జీవితం నాన్న, చెల్లెలి జీవితం గడవకపోదు. మీరు నేర్పిన విద్యను సార్థక పరచుకుంటాను. ఆడది ఒంటరిగా స్వశక్తితో ఎందుకు బ్రతకలేదో చూపిస్తాను. ‘పెళ్ళే’ ఒక పరమావధిగా, దానికొరకు ఇలా ఎదురు చూస్తూ కుర్చోవాలంటేనే అసహ్యం వేస్తుంది - మాష్టారూ! పెళ్ళికాకున్నా నాకు చింతలేదు. హాయిగా చెల్లెలి చదివించి మంచి వరుడిని చూసి పెళ్ళి చేస్తాను. తర్వాత నాన్న నీడలో హాయిగా వుంటాను. నా ప్రాణం పోయినా ఆ యిల్లు అమ్మనివ్వను. పెళ్ళి కాకుండా ఎంత హాయిగా సుఖంగా బ్రతకగలనో నిరూపిస్తాను. “పావనీ! నీ నిర్ణయాన్ని నాన్నగారు ఆమోదించరు” అని అంటున్నారు కదూ! మాష్టారూ! మీకు తెల్సా! ఆరు వేల కట్నం, ఒక ఎకరం పొలం, పసుపు కుంకుమ క్రింద అన్ని లాంఛనాలతో అతివైభవంగా నోట్లో నాలుకలేని అక్క వివాహం జరిపించితే, వున్న ఎకరం పొలం పెళ్ళయిన ఏడాదికే స్వాహా చేశారు వాళ్ళు. పైగా ‘ఇంక నీవు పుట్టింటి నుండి ఏమీ తీసుకురావు. నీ వాళ్ళంతా దరిద్రులు’ అని ఈసడిస్తారట. ఇప్పుడు చెప్పండి, అంత కట్నం తీసుకుపోయి అక్క ఏ మాత్రం సుఖ పడ్తుందో!....అందుకే, అందుకే మాష్టారూ! ఈ పెళ్ళి వ్యవస్థ అంటేనే నాకు అసహ్యం, అసహ్యం అని ఎలుగెత్తి పలుమార్లు అరవాలనిపిస్తుంది. ‘ముగ్గురూ ఆడపిల్లలే’ అని బాధపడ్తున్న అమ్మతో, “ఎందుకే అలా నా చిట్టి తల్లులకు దిష్టిపెడతావు? లక్ష్మి, పార్వతి, సరస్వతులు నా తల్లులు. అందంగా బంగారు తల్లుల్లా వున్నారు. కళ్ళకద్దుకుని చేసుకుంటారు. ముగ్గురు అమ్మాయిల పెళ్ళి ఎలా చేయాలో నన్ను దిగులు నీకనవసరం” గర్వంగా మాట్లాడిన నాన్న మాటలు నాకిప్పటికీ జ్ఞాపకం. అమ్మ హఠాన్మరణంతో నాన్న పూర్తిగా కృంగి పోయారు. ‘నివురుగప్పిన నిప్పు’వలె దాక్కున్న

‘ఆస్తమా’ విజృంభించింది. పిల్లలకు పాఠాలు కూడా, సరిగ్గా చెప్పలేకపోతున్నారు. రాత్రిళ్ళు వైకప్పుకేసి చూస్తూ, ఆలోచనలలో మునిగి పోతున్న నాన్నను చూస్తుంటే నా గుండె తరుక్కుపోతుంది. అందుకే మాష్టారూ! నేను బాగా ఆలోచించే ఈ నిర్ణయానికి వచ్చాను. మీరు మాత్రం, ‘నామాట వినలేదు పావని’ అని, నాపై కినుక వహించరుగా! నాకు తెల్సు! ఈ ప్రపంచంలో, నాన్నకంటే కూడా నా మనసుని అర్థం చేసుకునే వారు మీరొక్కరేనని! కాని-మీ జ్యోతిష్యం, మీ నమ్మకం వమ్మయింది. ‘ఏంటీ?’ అంటున్నారా, తరచూ అనేవారుగా ‘ఆపర సరస్వతివి, లక్ష్మి కళ నీలో వుంది. మంచి యోగ్యుడు నిన్ను వెతుక్కుంటూ వచ్చి, కోరి నిన్ను వరిస్తాడమ్మా’ అని. మరి....మరి....‘లక్ష్మికళ’ ఉన్నంత మాత్రాన‘లక్ష్మి’....‘దబ్బు’....దబ్బు వుండద్దా!....మరి, అందంగా వున్నంత మాత్రాన కట్నం లేకుండా చేసుకోవడానికి ఏ ఒక్కరూ ముందుకు రాలేదేం? మీకు ఇప్పటికై నా తెల్పిందా దీనికంతకూ మూలకారణం దబ్బు! మాష్టారూ! నా జీవితంలో మధురమైన, మరపురాని సంఘటనేదైనా వుండంటే, అది మీ శిష్యురాలిగా నేను నేర్పిన విద్య, దానితోపాటు మీరందించిన ఎనలేని ఆత్మీయత, ఆప్యాయతలను నేనీ జన్మలో మర్చిపోగలనా!....మీ విద్య నంతా నాకు నేర్పారు, మీకే గురుదక్షిణ ఇవ్వలేని అశక్తురాలిని. నేనిలా వ్రాస్తే, మీకు కోపం వస్తుందని తెలుసు. నేను, నావెంట మీరుబహుశా రించిన ‘వీణ’ని తీసుకెళ్తున్నాను. నేనిలా వెళ్తున్న విషయం నాన్నగారికి నిదానంగా చెప్పండి, దైర్యం చెప్పండి. నేనిలా ఉద్యోగం కొరకు వెళ్ళడం, నాన్నకు సుతరామూ ఇష్టం లేదు. అందుకే చెప్పకుండానే వెళ్తున్నాను. అక్కడి కెళ్ళాక, అన్నీ వివరములతో జాబు వ్రాస్తాను. ముఖా ముఖంగానే మీకిదంతా చెప్పి, మీ ఆశీర్వాదాన్ని తీసుకునే వెళ్ళాలన్న నా అభిలాషని, బలవంతంగా అణచుకున్నాను. అందుకే, మీకి లేఖ వ్రాస్తున్నాను. మీ ఆశీర్వాదం, శ్రీరామ రక్షవలె నన్ను చల్లగా సదా కాపాడుతుందన్న నమ్మకం వుంది.

ఇంక నెలపు తీసుకుంటాను.

మీ శిష్యురాలు
పావని

మాష్టారికి మాత్రం జాబు వ్రాసి, తను హైదరాబాదు వచ్చింది. తనని స్నేహితురాలు, ఆమె భర్త ఆదరించడం, ఇంటర్వ్యూలో సెలెక్ట్ కావడం, వీణ అధ్యాపకురాలిగా, తనూ హించని విధంగా కాలేజీలో ఆర్డర్స్ రావడం, అంతా కలలోలా త్వర త్వరగానే జరిగి పోయాయి. తన స్నేహితురాలు విమల, దాని భర్తకు ఎన్ని కృతజ్ఞతలు తెలుపుకుందో, నాన్నకి, మాష్టారికి సంతోషంగా జాబులు వ్రాసింది. తనే సెలవుపెట్టి ఊరికి వెళ్ళి బ్రతిమాలుకుని అయినా సరే నాన్నని, చెల్లినీ తీసుకొద్దామనుకుంటే, అప్పుడే కొత్తగా జాయినయి, వెంటనే సెలవుపెడితే బావుందని వెళ్ళలేకపోయింది. తనకి త్వరలోనే మంచి పేరు, పెద్దల ప్రశంసలూ లభించాయి—క్లాస్ లో పాఠం చక్కగా చెబుతుందని, కోయిల కంఠం అనీ, ఆ పేరూ, ప్రఖ్యాతులు రావడానికి కారణం విమల, విష్ణు వర్ధన్ గారు. తన పాటంటే, ఆతను చెవి కోసుకుంటాడు. మాష్టారి తర్వాత ఆతనినే పూజనీయమైన వ్యక్తిగా తలంచి, తన అభివృద్ధికి కారకులవుతున్న ఆ దంపతులకు తనే మిచ్చి ఋణం తీర్చుకోవాలి, తెలిసేది కాదు తనకు. అబ్బ!....తన సమస్యలన్నీ తీరినట్టే, నాన్నకి మంచి ట్రీట్ మెంట్ ఇప్పించాలి. చెల్లని బాగా చదివించాలి. ముఖ్యంగా, తన యిల్లు, నాన్న కిష్టమయిన ఇల్లు అమ్మక్క ర్లేదు. నిజంగా మాష్టారన్నట్టు, తను చాలా అదృష్టవంతురాలు. లేకుంటే ఇంత మంచి ఉద్యోగం ఇంత త్వరలో తనకు వచ్చిందంటే....తన అదృష్టం కాక మరేంటి? నిదానంగా నాన్నకి తన నిర్ణయాలు చెప్పి, ఒప్పుకునేలా చేయాలి. భవిష్యత్తంతా అందంగా కనిపిస్తుంటే సంతోషంతో పొంగిపోయింది పావని. అన్నీ సవ్యంగా, మనం అనుకున్నట్టే జరిగితే జీవితమే లేదన్నట్టుగా-దురదృష్టవేద ప్రక్కనే పొంచి, తన జీవితంలోకి ప్రవేశిస్తుందని తను కలలో కూడా ఊహించలేదు. తన ప్రాణస్నేహితురాలు, తనని ఆదరించి, తనకొక మంచిదారిని, బ్రతుకుతెరువును చూపించిన విమల తనని అనుమానించింది. ఆమె భర్త విష్ణువర్ధన్ కి, తనకూ సంబంధం అంటగట్టి ప్రచారం చేయడంతో, త్వరలోనే తనకు చెద్ద పేరు రావడం, ఈ నీచమైన ప్రచారంవల్ల, తనకు అనుకోని కష్టాలు, తోటి రెస్పెరర్ల వ్యంగ్యమైన విసుర్లు, విషపు చూపులు,

హేళనతో కూడిన గుసగుసలు, పుండు మీద కారం చల్లినట్టుగా, అప్పుడే తన ఊరికి కూడా వ్యాపించిన ఈ ప్రచారం, 'నీవు ఇంట్లో నుండి నాకు చెప్పకుండా వెళ్ళిపోయినప్పుడే నీవు లేవనుకున్నాను. నిప్పులతో చేతులు కడుక్కునే వంశం మనది. మళ్ళీ నీవు వచ్చి, నా గుండెల్లో చిచ్చు రేపి, చిన్నది పార్వతి జీవితాన్ని కూడా నాశనం చేయకు.' నాన్నగారి కఠోరమైన లేఖ - తన జీవితాన్నే తారుమారు చేశాయి. స్నేహితురాలి భర్త, తనకొక దారిని చూపించిన విష్ణువర్ధన్ గారితో, కాస్త నవ్వుతూ చనువుగా మాట్లాడి నందులకింత శిక్ష: 'నీది పసిపాపలాటి మనస్తత్వమే పావనీ, ఒంటరిగా ఏ ఇంట్లో వుంటావు. మీ నాన్న, చెల్లి వచ్చింతరవాత, వేరే యిల్లు చూసుకుని వెళ్ళుగానిలే' అంటూ ఆత్మీయంగా మాట్లాడే విమల వెన్నలాటి హృదయం, తనని అనుమానించిందంటే, నరకం ఎక్కడో లేదని పించింది. అనవసరంగా సృష్టించబడిన, ఈ దుష్ప్రచారంతో, తన జీవితమే నాశనం అయింది. ఎవరితో మాట్లాడినా ద్వంద్వార్థాలతో కూడిన సంభాషణ....తను భరించలేక నిర్దిష్టంగా తన మానన తను మౌనంగా వుంటే, 'అబ్బో! పతివ్రత, నంగనాచి ఇంట్లో కూడా ఎవరికీ చెప్పకుండా పారిపోయి వచ్చిందట. మరి ఆక్కడేం భాగోతం జరిగిందో?....అనే నీచమైన ఊహగానాలు. పోనీ, తన బ్రతుకు ఇలా బుగ్గి అయిపోయిందనుకుంటే, తన బంగారు చెల్లి జీవితం, ఆక్క మగరాయుడిలా ఉద్యోగం చేస్తూందనీ చెడిపోయినదని, చెల్లికి వచ్చిన సంబంధాలన్నీ తప్పిపోయాయట. ఆఖరికి గుమాస్తా ఉద్యోగం చేస్తూ, మెదటి భార్య చనిపోయి, ఇద్దరు పిల్లలున్న వ్యక్తికి, చెల్లి పార్వతినిచ్చి, ఇల్లు అమ్మగా వచ్చిన దబ్బంతా, కట్నరూపంగా ఇచ్చి మరి వివాహం జరిపించి, నాన్నగారు యాత్రలకు వెళ్ళిపోయారని మాష్టారు బాధపడ్డూ జాబు వ్రాశారు.

ఒకసారి చెల్లని చూడాలని, ఐదు రోజులు సెలవుపెట్టి, దానికి, దాని భర్తకి కానుకలు తీసుకుని, సంతోషంగా వెళ్ళిన తనకి ఘోరాతి ఘోరమైన అవమానం, చెల్లి ఒళ్ళు హూనం అయ్యేలా దెబ్బలు, భరించలేని అసహ్యకరమైన అపనిందలు! ఐదేళ్ళ క్రిందట బంగారు కడ్డీలా, చంగు చంగున లేడిలా గంతులేనే చెల్లి....తనకి జ్ఞాపకం.

[41 వ పేజీ చూడండి]

ఇదొక చిన్న ప్రశ్న:

"ప్రీలు-నగలు, చీరెలూ అంటే ఎందుకని అమితంగా ఇష్టపడతారు?"

ఈ ప్రశ్నకు సమాధానం రాసి పంపిన వారికి "చిన్న బహుమతి" పంపబడుతుంది. సమాధానం కార్డు మీదనే రాయాలి. అదీ—పది మాటలకు మించకుండా, ఒకే వాక్యంలో వుండాలి. సమాధానం వ్యంగ్యంగా, చమత్కారంగానైనా వుండవచ్చును; సవ్యంగా నైనా వుండవచ్చును. అన్నింటికన్నా ఎవరి సమాధానం బాగుందని అనిపిస్తే, వారికే బహుమతి పంపబడుతుంది. కార్డుమీద 'చిన్న ప్రశ్న' అని రాసి, 'వనిత' చిరునామాకు ఈ నెలాఖరులోగా అందేలా పోస్ట్ చెయ్యాలి.

సమాధానం : మార్చి 15 వ తేదీ సంచికలో

పిట్ట కథ

జనవరి 15 వ తేదీ 'వనిత'లో ఇచ్చిన 'చిన్న పరీక్ష' కు వచ్చిన జవాబుల్లో—సందర్భోచితంగా, సమయస్ఫూర్తిగా వున్న భావన కలిగించిన జవాబు:

"రాజుగారు, రాణిగారూ కలిసి ఆలోచించి, ఆలోచించి—'ఈ ఆలోచనలన్నీ కుదరవు. ఏం చేస్తాం! పిట్ట లేకపోతే పోయిందిలే కొంపేమీ మునిగిపోదు!' అన్న నిర్ణయానికి వచ్చారు."

ఇది పంపినవారు:

కె. ఇందిర, హెచ్. నెం. 73/బి, సంతోష్ నగర్ కాలనీ, సైదాబాదు, హైదరాబాదు 600 659

ప్రచురించినట్టుగా, ఇస్తామన్న "చిన్న బహుమతి"ని—వారికి పంపుతున్నాము.

భూనీ కిచూరీ

కాలిఫ్లవర్ కూర

శాస్త్రము వారా వంటకాలు...

బెంగాలు ప్రాంతంలో వారు చేసుకునే 'భూనీ కిచారీ', 'కాలీఫ్లవర్ కూర' అన్న రెండు వంటకాలు మనం మామూలుగా చేసుకునే వంటకాల కన్నా భిన్నంగా ఉంటాయి. ఆ 'భిన్నత్వం' ఏమిటో తెలుసుకోదలుచుకున్నవాళ్లు వాటిని చేసుకుని రుచిచూడవచ్చును.

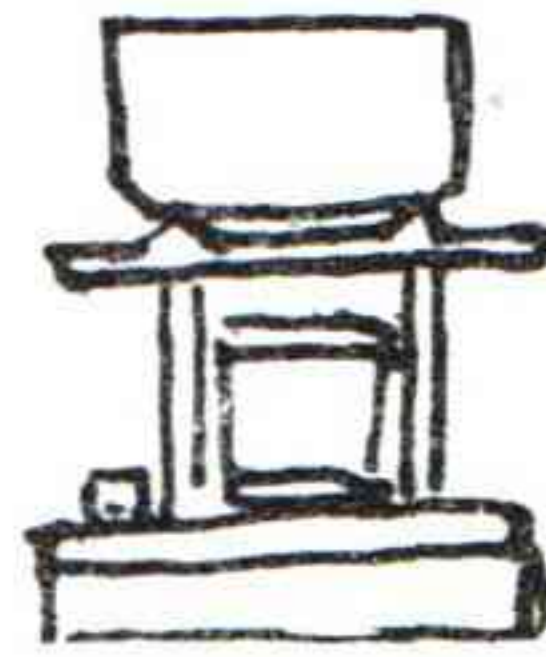
భూనీ కిచారీ :

మొదట బిర్యానీ చెయ్యడానికి ఉపయోగించే సన్నటి పచ్చిబియ్యం 900 గ్రాములు, పెసరపప్పు 1350 గ్రాములు, అవుపాలనుంచి తయారుచేసిన నెయ్యి 750 గ్రాములు, పసుపుపొడి కాస్త, ధనియాలు కాస్త, అల్లం కాస్త, నాలుగైదు మిరపకాయలు, కొద్దిగా జీలకర్ర, ఏలకులు కొన్ని, దాల్చినచెక్క ముక్క ఒకటి, 375 గ్రాముల పెరుగు, ముక్కలుగా తరిగిన ఉల్లిపాయలు 125 గ్రాములు, మసాలా ఆకులు 16, దాదాపు 10 గ్రాముల ఉప్పు, దాదాపు 4½ రీటర్ల నీరు—సిద్ధం చేసుకుంటారు.

ఇవన్నీ సిద్ధంచేసుకున్నాక బిర్యానీ పప్పునూ బాగా కుర్రంచేసి తడి తగలకుండా అరబెడతారు.

ఒక కుర్రమైన బాణలిని పొయ్యి మీద పెట్టి, అందులో నెయ్యి పోస్తారు. నెయ్యి బాగా కాగుతున్నప్పుడు, అందులో—ముందుగానే తరిగి ఉంచుకున్న ఉల్లిపాయముక్కలు వేసి వేయిస్తారు. అలా వేయించిన ఉల్లిపాయముక్కలను తీసి విడిగా ఉంచుకుంటారు. ఆ తర్వాత బాణల్లో బియ్యం, పెసరపప్పు, ధనియాలు, జీలకర్ర, మెత్తగా పొడిచేసిన ఏలకులు, దాల్చినచెక్క, మసాలా ఆకులూ, పసుపు పొడి అన్నీ వేసి వేయిస్తారు. అవి ఎర్రగా మారుతున్నప్పుడు వాటిని మరోపాత్రలో వేసి అందులో పెరుగు కలిపి, నీళ్లు పోస్తారు. అలా నీళ్లు పోకాక ఆ పాత్రను బాగా మూసి, సన్నటి నెగ మీద ఉంచుతారు. అలా నెగ తగ్గించకపోతే 'కిచారీ'

ముక్కలుగా తరిగి, వాటి మీది తొక్క ఆ ముక్కలు బాగా కడిగేస్తారు. ఆ ముక్క వేయించి విడిగా తీసిపెడతారు. కాకాగా ఉన్న కాలీఫ్లవర్ ను తీసుకుని, దాన్ని ముక్కలుగా తరుగుతారు. ఒక పాత్రలో నీరు తీసుకుని అందులో ఆ కాలీఫ్లవర్ ముక్కలు వేసి కాసేపు ఉడకనిస్తారు. ఒక బాణలిని పొయ్యి మీద పెట్టి అందులో కాస్త నెయ్యిగానీ, నూనెగానీ పోస్తారు. ఆ నెయ్యి బాగా కాగుతున్నప్పుడు అందులో—ఉడకబెట్టిన కాలీఫ్లవర్ ముక్కలు వేసి బాగా వేయిస్తారు. ఈలోగా కాస్త పసుపు, పచ్చిమిరపకాయలూ, మిరియాలు, జీలకర్ర, ధనియాలు తీసుకుని వాటిని బాగా నూరి, అందులో నీళ్లు పోసి ద్రవంలా తయారుచేసుకుంటారు. ఈ ద్రవాన్ని బాణల్లో వేగుతున్న కాలీఫ్లవర్ ముక్కలకు కలిపి, అలా ఉడకనిస్తారు. బాణల్లో మిశ్రమం బాగా ఉడుకుతున్నప్పుడు

చింతవండు నుంచి బాగా ఎక్కువ రసం రాబట్టుకోవాలంటే ఏం చెయ్యాలి? చింతవండును వది వదిపాను విమిషాలబాటు నీళ్ళలో వాపబెట్టి, ఆ తర్వాత దాన్ని ఆ నీటికోవే వెచ్చబెట్టాలి. అలా వెచ్చబెట్టాక పిండితే, చింతవండు నుంచి బాగా ఎక్కువ రసం వస్తుంది.

ప్రిజిడెర్ లేనివాళ్ళు వేసవికాలంలో గుడ్డమ వాలు గైదు రోజులబాటు కాకాగా ఉంచుకోడానికి ఒక చిన్న ఉపాయం ఉంది. గుడ్డ పెంకుల మీద అవమానెగాని, వనవృతిగాని పూసి ఉంచితే చాలు—గుడ్డు చెడిపోకుండా నిలవ ఉంటాయి!

చెడిపోకుండా. నీళ్లు పోస్తున్నప్పుడు—పాత్రలో ఉన్న తక్కిన పదార్థాల కొలత, అందులో పోసే నీటి కొలత సమానంగా ఉండేలా చూసుకుంటారు. నీరు బాగా మరిగి, కిచారీ బాగా ఉడికిందనిపించినప్పుడు అవసరమైనంత ఉప్పు అందులో వేసి గరిచెతో బాగా కలియబెడతారు. అలా కలియబెడుతున్నప్పుడు, కిచారీ ముద్దలా అవుతుండగా అందులో ముందుగానే వేయించి ఉంచుకున్న ఉల్లిపాయముక్కలు వేసి పాత్రను పొయ్యి మీది నుంచి దించేస్తారు.

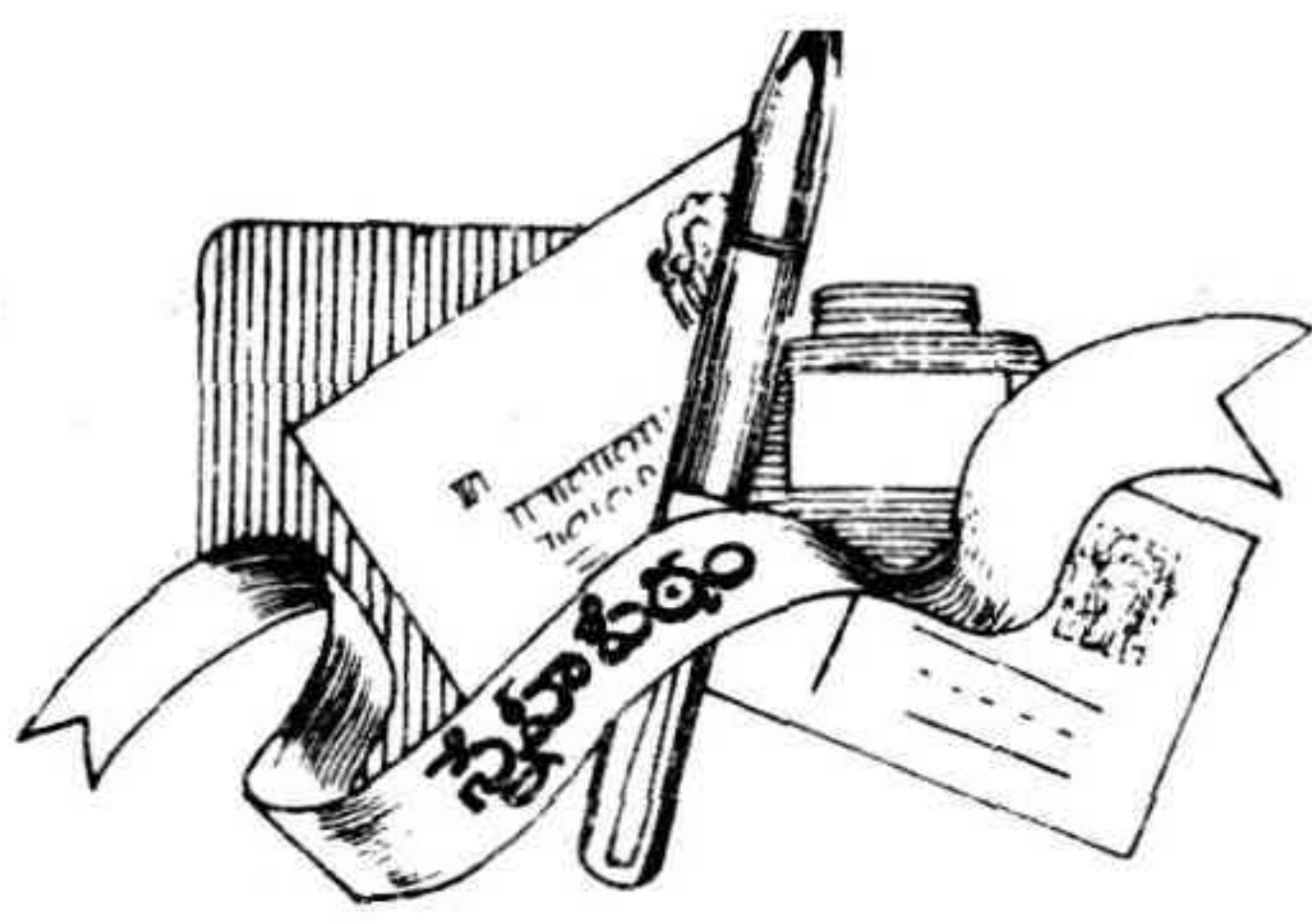
'భూనీ కిచారీ' అదొకరకమైన రుచిగా తమాషాగా ఉంటుంది.

కాలీఫ్లవర్ కూర :

కావలసినన్ని బంగాళాదుంపలు తీసుకుని వాటిని

అందులో—ముందుగానే వేయించి ఉంచుకున్న బంగాళాదుంపల ముక్కలు, వేయించిన బఠాణీలు వేస్తారు. ఆ తర్వాత అవసరమైనంత ఉప్పు వేస్తారు. కూరలో నీరు తరిగిపోయి ఆ మిశ్రమం బాగా ఉడికిందనిపించినప్పుడు అందులో కాస్త నెయ్యి వేసి, ఆ మిశ్రమాన్ని పొయ్యి మీది నుంచి తీసి విడిగా పెట్టేస్తారు. అలా పెట్టాక అందులో గరంమసాలా వేసి మూసిపెట్టి, ఆ తర్వాత తీసి వడ్డిస్తారు.

కుమారి సరితారెడ్డి

1/489 అంకాలమ్మ పేట

పులివెందల పోస్ట్

కడపజిల్లా

ఎమ్. ఏ. (ఎకనామిక్స్) పూర్తిచేశారు. వయస్సు 22 సం॥లు. ప్రస్తుతం ఉద్యోగాన్వేషణలో ఉన్నారు. తీరిక వేళల్లో ఎంబ్రాయిడరీ, పెయింటింగ్ చేస్తుంటారు. “పవిత్రమైన స్నేహానికి ఆదా. మగా, పేదా, గొప్ప-అనే తారతమ్యాలు ఉండగూడదు” అంటారు.

కుమారి సరోజా త్రివిక్రమ్

డాటర్ ఆఫ్ టి. గురురాజాచార్య

4, బ్రాహ్మణవీధి

కర్నూలుజిల్లా

వయసు 16 సం॥లు. ఎస్. ఎస్. సి చదివారు. మంచి పుస్తకాలు చదవడానికి ఇష్టపడతారు. కథలు రాయటం, చేతి పనులు చేయటం వీరి హాబీలు.

కుమారి పి. ఆర్. దేవకి

5-2-181, అనంతవీధి

తిరువతి, చిత్తూరు జిల్లా

వయసు 16 సంవత్సరాలు. 10వ తరగతి పూర్తి చేశారు. పత్రికలు చదవటం, చిత్రలేఖనం, సంగీతం అంటే ఆసక్తి.

కుమారి పి. ఎస్. మల్లీశ్వరి

ఎ. జగన్నాథరాజు బిల్డింగ్, బలుసుమూడి

భీమవరం-534 202

బి. యస్సీ విద్యార్థిని. వయసు 18 సం. లు. గేయాలు వ్రాయడం, స్నేహితులతో కాలక్షేపం చేయడం సరదా.

కుమారి ఎస్. రంగవల్లి

సి-న్యూ-82, ఎస్. ఎస్. ఎఫ్.,

షకార్నగర్, నిజామాబాద్ జిల్లా 503 180

బి. కామ్. మొదటి సంవత్సరం విద్యార్థిని. లలిత కళలంటే ఇష్టం. కథలు వ్రాయటం హాబీ.

[వనితల చర్య: 9 వ పేజీ నుంచి]

కాపురం కూడా ఒక కాపురమేనా? అదేనా వివాహబంధంలోని అర్థం?” కొంచెం గట్టిగానే అడిగారు వసంత.

“భార్యాభర్త లిద్దరిలోనూ పరస్పరావగాహన వుండాలి. ఒకరి మీద ఒకరికి గౌరవముండాలి. కాదనటం లేదు. కాని....భార్యకు విలువ ఇవ్వలేని మూర్ఖుడైన భర్త దొరికితే...అతని మూర్ఖత్వాన్ని ఆమె గుండెల్లో దాచుకొని, అతన్ని తన సహనంతో మంచి మనిషిగా మార్చటానికి ప్రయత్నించాలి. అది కుదరనప్పుడు ఆమె రాజీ పడాలి. అంతేగాని... ‘ఈ మొగుడు నా కొద్దు’ అని వీధిన పడిందంటే ఆమెకు అయినవాళ్ళల్లో విలువుండదు. సంఘంలో గౌరవముండదు. ఒంటరిగా జీవితాన్ని గడపాలి. బాధాకరమైన బ్రతుకు బ్రతకాలి. దానికంటే....తనకంటూ ఏర్పడిన ఇంటిలో, నాలుగ్గోడల మధ్య, కష్టమో, సుఖమో అతనితోనే వెళ్ళబుచ్చుతే....మంచి ఇల్లాలిగా సంఘం చేత గుర్తింపబడుతుంది. అందరిచేతా గౌరవింపబడుతుంది. అందుకే చాలా మంది ఈ పద్ధతినే అనుసరిస్తున్నారు” - తన వాదనని కొనసాగించారు సుందరి.

“నేటి గృహిణి భర్త పట్ల ఎలా నడుచుకోవాలి? ఆధునిక పతివ్రత అంటే అర్థమేమిటి?”

“ఈ ఆధునిక యుగంలో భార్య అంటే అర్థం తెలియనివారు చాలా అరుదుగా వుంటారు. ఈ నవసమాజంలో చదువుకున్న యువతి తన జీవితాన్ని తనే మలుచుకోవటానికి సంసిద్ధురాలవు తున్నది. గృహిణిగా తన పాత్రను సమర్థవంతంగా నిర్వహిస్తున్నది. అందరికీ ఆదర్శప్రాయంగా. ఆధునిక పతివ్రతగా. ఉండటానికి ప్రయత్నించే భార్యకి భర్త సహకారం చాలా అవసరం,” అన్నారు రాధ. మగవాళ్ళ బాధ్యతను గుర్తుచేస్తూ.

“దంపతులిద్దరికీ సమాన హక్కులు, సమాన బాధ్యతలు వున్నప్పుడు శ్రీ గురించే అడగటం కంటే భార్యాభర్తలిద్దరూ ఒకరిపట్ల ఒకరు ఎలా నడుచుకోవాలి అంటే బాగుంటుందేమో?” అన్నపూర్ణ ఎదురు ప్రశ్న వేస్తుండగా—

“దంపతులిద్దరూ ఒకరినొకరు అర్థం చేసుకోవాలి. వారి మధ్య ఎక్కువ తక్కువల ప్రసక్తే వుండకూడదు. ఇల్లాలిగా ఎంత హక్కు వుందో, భార్యగా అంత బాధ్యత వుందని మర్చిపోకూడదు” అన్నారు సుధ.

“మగవాడు పైకి రావటానికికాని, ప్రసిద్ధుడు కావటానికికాని ఒక శ్రీయే కారణం. ఆమె తల్లైనా కావచ్చు, భార్య అయినా కావచ్చు. అలాగే నేటి ఆధునిక గృహిణి వంటింటికే పరిమితం కాకుండా, బయట ప్రపంచంలోకి ప్రవేశించి నప్పుడు భర్త సహాయ సహకారాలను ఆమె కోరుకుంటుంది. ఆ సమయంలో అతను తన చేయూతను ఆమెకు అందివ్వాలి. భార్యాభర్త లిద్దరూ ఉద్యోగస్తులయితే వంట పనిలోనూ, ఇంటి పనిలోనూ అతను ఆమెకు తప్పకుండా సహాయం చెయ్యాలి” అని భర్త బాధ్యత కూడా గుర్తు చేస్తూ మాట్లాడారు చంద్ర.

“కాని సగం మంచి మొగుళ్ళు పెళ్ళాల మీద ప్రేమున్నా సమాజానికి జంకి, ఆమెకు తోడ్పడ లేకపోతున్నారు. అందుకని ప్రతి ఇంటా వున్న ప్రతి జంటా ఆడుతూ పాడుతూ పని చేసుకుంటుంటే, మిగతావారికి ఆదర్శప్రాయంగా నిలుస్తారు. అంతా ప్రేమమయమే అయినప్పుడు ఈ సంఘానికి కూడా ప్రేమించే హృదయం ఏర్పడుతుంది” తన ఆశాభావాన్ని వ్యక్తీకరిస్తూ అన్నారు వసంత.

“శ్రీ మాట విన్నంత మాత్రాన ఆ పురుషుడి వ్యక్తిత్వానికి ఏ భంగమూ వుండదు. అతనికో ఏ మచ్చా రాదు. అతని సహాయం తీసుకుంటున్నాను కాబట్టి నేను పతివ్రతను కాదేమోనని భారత శ్రీ ఏమీ సందేహించక్కర్లేదు. అది నేటి ‘ఆధునిక పతివ్రత’ లక్షణమని గుర్తించాలి. ఏమంటారు మీరు?” రాధ అందరి అభిప్రాయం గురించీ అడిగారు. సుందరి శంకర్ తప్ప మిగతా వారందరూ రాధ అభిప్రాయంతో ఏకీభవించారు.

“ఆ భర్త తనంతట తానుగా అర్థాంగికి సహాయ పడతానంటే ఎవరు వద్దంటారు? ఒకరికొకరు తప్పకుండా సహాయం చేసుకోవచ్చు. కాని.... సాధించి, పోట్లాడి మటుకు అతనిచేత పని చేయించకూడదు,” అన్నారు సుందరి.

“మీదంతా గోడ మీద పిల్లివాటంటా వుంది. మీరు అవకాశవాదులు, కాదంటారా?” చిరు కోపంతో అన్నారు అన్నపూర్ణ.

“అవకాశవాదం కూడా ఆధునిక పతివ్రత లక్షణమేనని గుర్తించాలి” అన్నారు సుందరి నవ్వుతూ. ఆమె నవ్వుతో అందరూ క్రింది కలిపారు....

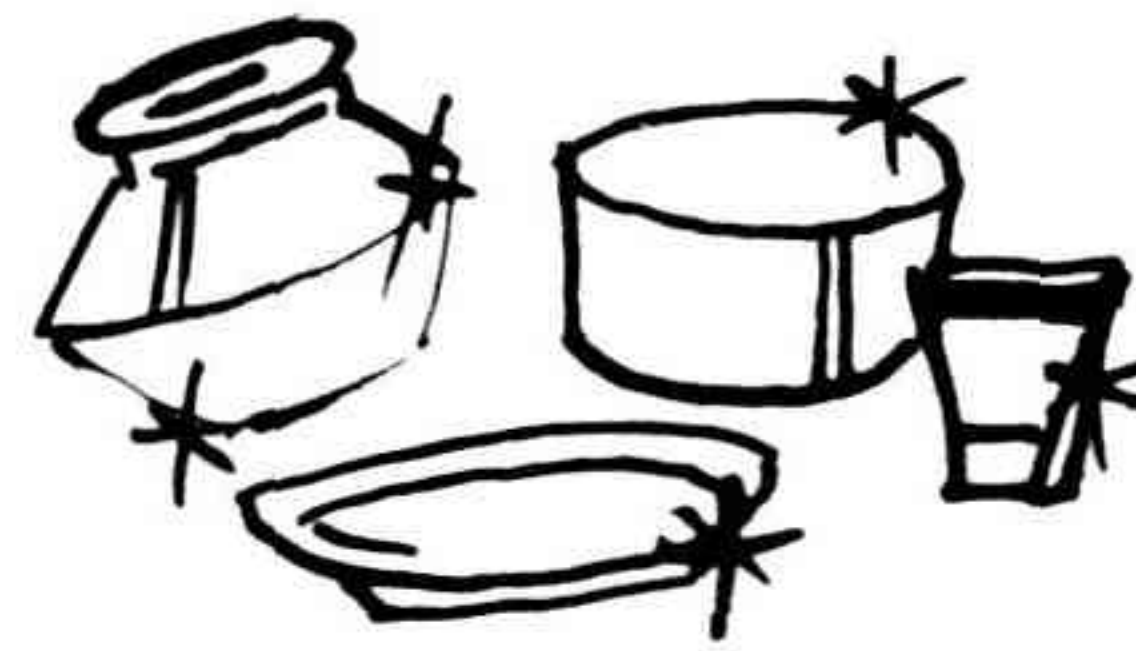
—జయ

[ఓడిపోయాను : 37 వ పేజీ నుంచి]

కానీ, ఇప్పుడో నలభై ఏళ్ళ వ్యక్తికి భార్య, ఇద్దరు పిల్లలకు తల్లి. వీక్కుపోయిన బుగ్గలు, కళ్ళక్రింద నల్లని వలయాలు, ఎముకల ప్రోగులా ఉన్న ఆకారం, పలచబడిన జుత్తు....అసలు, ఆ కుడి బుగ్గమీద ఉన్న శనగగింజంత వుట్టు మచ్చ లేకుంటే, తన చెల్లిని గుర్తుపట్టలేక పోయేది. ఇరవై ఏళ్ళు కూడా లేని చెల్లి స్వరూపం తనని చూడగానే, ఆ లోతు కళ్ళల్లో ఎంత ఆనందం! పసిపిల్లలా, తనని పట్టుకుని ఏడ్చేసింది. కానీ ఆ ఆనందం ఎంతోనేపు నిలవలేదు. అప్పుడే వచ్చాడు దాని భర్త. అనుమానంగా, అసహనంగా, తినేనేలా భయంకరంగా వున్నాయి. అతని చూపులు.... 'ఓహో! ఎన్నాళ్ళనుండి ఈ రాకపోకలు, ఏం-చెల్లి సుఖంగా పవిత్రంగా సంసారం చేసుకుంటుంటే, కళ్ళకుట్టి చూద్దానికి వచ్చావా! సాంప్రదాయమైన మా వంశాన్ని, ప్రతిష్ఠనూ వీధిలోకిదూలని వచ్చావా?' అంటూ ఎన్నెన్ని మాటలు! తను ఆవేశంగా ఏదో అనబోతుండగా....చెల్లి, స్వయాన తన చిన్నారి చెల్లి, 'అక్కా-నీ చెల్లి చచ్చిపోయిందనుకో, నీవు మాత్రం ఎప్పుడూ ఇక్కడికి రావద్దు' అని చెప్పింది దాని కంఠం!

'నాన్నా....నామీద కనితో, చెల్లిని ఆ కసాయి వాడి చేతులలో పెట్టడానికి నీ మనసెలా అంగీకరించింది? ఆ పెళ్ళి చేసేబదులు ఇంత విషం ఇచ్చి చంపినా చెల్లికిన్ని కష్టాలు వుండకపోవును' కనుపించని తండ్రిని విచ్చిగా ప్రశ్నించింది పావని. అయిపోయింది. పూర్తిగా ఓడిపోయింది తను! తనేమనుకుంది? హాయిగా ఉద్యోగం చేస్తూ నాన్ననీ, చెల్లినీ అపురూపంగా చూచుకోవాలనీ నాన్నకిష్టమైన ఆ యింటిని దక్కించుకోవాలని చేసిన ప్రయత్నం. తన జీవితాన్నే కాకుండా తన కుటుంబాన్నే నాశనం చేసింది. చెల్లి దగ్గర నుండి వచ్చిన తను, కైఫాయీద్ జ్వరానికి లోను కావడం ఆ బాధాకరమైన, భయంకరమైన రోజుల్లోనే ఎవరూలేని తనకు, మేమున్నామంటూ పొరుగునే వున్న పల్లవి తల్లిదండ్రులు తనని ఆదుకోవడం, ఆత్మీయులు లేని తన జీవితానికి, అమ్మా నాన్నల ఆప్యాయతను, అన్నా వదినల ఆత్మీయత అందించిన ఆ దంపతులను తను ఎలా మర్చిపోగలడు. తనని ఆదుకుంటున్న వారి ఆప్యాయతని చూసి, ఇదే సంఘం—విప్లువర్సన్ ట్రాన్స్ఫర్ అయి వెళ్ళిపోయారుగా, ఇప్పుడు రఘురాం గారిని

పట్టిందన్న ప్రచారాలు. కానీ, పల్లవి తల్లి, ఈ ప్రచారాలు నమ్మేటంత కుసంస్కారి కాదు. అందరూ తన స్నేహితురాలు విమల లాటి వాళ్ళే వుంటే....ఇలాటి ప్రమాదకరమైన వ్యక్తుల వలన ఎన్ని కుటుంబాలు సర్వనాశనం అయ్యేవో, అయినా, కుళ్ళ సంఘం వుట్టించే పుకార్లకు తను జడిసి, మునుపటిలా బాధపడటం లేదు. అనాడు చెల్లి సంసారం, దాని దయనీయమైన స్థితి చూసిన నాడే తన గుండె, మనసు ఒక శిలలా అయి పోయింది. అనవసరంగా సృష్టించబడిన ఈ దుష్ప్రచారాలు వినీ, వినీ తన మనసు, శరీరమూ తూట్లుపడ్డాయి. తనకే ఆపద, కష్టమొచ్చినా మేమున్నామంటూ, తన్నాదుకుంటున్న పల్లవి

బియ్యం కడగడానికి ఉపయోగించిన కడుగు నీటిని విడిగా ఒక పెద్ద పాత్రలో పోసి ఉంచు కుని-అందులో శుభ్రం చెయ్యవలసిన చిన్నచిన్న పాత్రలను కాసేపు వేసి ఉంచి బయటికి తీసి కడిగితే — ఆ పాత్రలు (ముఖ్యంగా ప్లేటు, పాత్రలూ, గాజు సామాన్యా) విగవిగ లాడుతూ ఉంటాయి. తెలుసా!

కుటుంబాన్ని తనాడుకోవాలి. రఘురాం అన్నయ్య విషయం కనుక్కోవాలి. పల్లవి పెళ్ళి తనే చేస్తుంది. నిర్ణయం తీసుకున్న పావని హృదయం—జీవితంలో ఎన్నడూ ఎరగనంత నిశ్చింత అనుభవించింది.

*

"ఇప్పుడు చెప్పు పల్లవీ! నీ మేడమలాటి జీవితం నీకూ కావాలంటావా! పల్లవీ! నేనొక వైపు పూర్తిగా విజయం సాధించాను. కానీ, మరోవైపు పూర్తిగా, ఘోరాతి ఘోరంగా ఓడి పోయానమ్మా! నేననుకున్నదేంటి? జరిగిందేంటి? ఒక శ్రీ స్వంత కాళ్ళపై నిలిచి, సంపాదించుకుని, ఒంటరిగా జీవిస్తుంటే, ఎందుకింత చురుకైన

ఈ సంఘానికి? నా మనస్తత్వం పూర్తిగా ఎరిగి, కేవలం ఎవరో నీచులు వుట్టించిన కారుకూతలను నమ్మి, ఏ ఆధారాలు లేకపోయినా కేవలం అనుమానంతో నన్ను అవమానాలకు గురిచేసిన విమల, ఇలా నీలాపనిందలతో, నా జీవితాన్నే కాక, నా కుటుంబాన్నంతా చిన్నాభిన్నం చేసినందు వల్ల, ఆమెకి జరిగిందేమిటి? దేవుడిచ్చిన అందమే నాకు శత్రువయిందా! తన బాధలు ఎవరికీ చెప్పుకోకుండా, పైకి బింకంగా వుండే నాకు, 'అందగతైని గర్వం, పొగరు మిడిసిపాటు' అన్న బిరుదిలిచ్చి సత్కరించింది సంఘం. ఎన్ని అపనిందలైనా భరించాను. కానీ...కానీ....నాన్న, నా మీద అనవసరంగా కిసుక వహించి, ఏదీ ఆలోచించకుండానే, చెల్లి జీవితాన్ని బండలు చేశారు నాన్న! అన్నివైపుల నుండి పూర్తిగా ఓడి పోయింది నీ మేడమ్." భారమైన కంఠంతో, తనకు తనే చెప్పుకుంటున్నట్టుగా, స్వగతంలా తన జీవితాన్ని విప్పి చెపుతున్న పావనిని చూస్తున్న పల్లవి, 'పరమసాద్వి, పరమ పావని, పవిత్రత, తేజస్సు వున్న మేడమ్మపై, అనవసరంగా వుట్టిన పుకార్లను ఎలా నమ్మిందీ పాపిష్టి లోకం' అర్థం కాలేదు పదిహేడేళ్ళ ముగ్ధ పల్లవికి.

*

"మేడమ్! నాకు ఉద్యోగం చూడరూ, నాకు పెళ్ళి వద్దు. అయినా కిప్పుడే పెళ్ళేంటి?" బేలగా ఏడ్చిన పల్లవి, భర్తతోపాటు తనకు నమస్కరిస్తున్న పల్లవి కళ్ళల్లోని మెరుపు, సంతోషం అంతకు మించి, కృతజ్ఞతని చూసిన పావని తృప్తిగా మనసారా ఆ నవదంపతులను ఆశీర్వదించింది.

"మేడమ్! పల్లవికి ప్రియమైన మీరు, నాకూ అత్యంత ప్రియమైన ఆత్మీయురే!.... మీరు నన్ను అపార్థం చేసుకోనంటే, నాదొక మనవి. నాకు కొద్దిగా ట్రైమ్ ఇస్తే, మీరిచ్చిన డబ్బు, మీ కిచ్చి వేస్తాను." ప్రాధేయపడ్తున్న పల్లవి భర్త రాజీవ్ని వారిస్తూ, 'వద్దు...వద్దొద్దు, బాబూ! నేను కట్టుంగా భావించి ఏమీ ఇవ్వలేదా డబ్బు. నా సంతోషం కొద్దీ ఇచ్చింది. నీకంతగా ఇవ్వాలని వుంటే, పల్లవి పేరట బ్యాంక్లో వేయి. అంతేగానీ, ఆ డబ్బు తిరిగి ఇచ్చి, నన్ను పరాయిదాన్ని చేయకండి. పల్లవి నా చెల్లి అయితే, ఈ మాత్రం చేయనా...."అని మాట్లాడుతున్న పావని కంఠం, చేదు జ్ఞాపకాలతో భారమయింది.

*

కౌపి తాగుతుండగా మాధురి అడిగింది “ మీ శ్రీమతి ఏం చదువు కొన్నారు?” సురేంద్రకి మళ్ళీ విసుగు పుట్టుకొచ్చింది: కాని అదేమీ తెలిసీకుండా—

“ బి. ఏ.....” అన్నాడు క్లుప్తంగా.

మాధురి నవ్వింది.

నవ్విస్తూనే ఆమె చాలా అందంగా ఉంటుంది. ఆ సంగతి ఆమెకూ తెలుసు: అంచేత ఎప్పుడూ నవ్వులు చిందిస్తూనే ఉంటుంది.

“ మరి హనీమూన్-గినిమూన్ ఏమీలేదా?”

“ అబ్బే! అలాంటి దేమీలేదు!”

రాకుండా ఉంచడానికి ప్రయత్నం చేయాలి తను. మనసులో నుంచి పూర్తిగా చెరిపివేయాలి:

మాధురిని తలచు కొన్నాడతను. మాధురి గురించి బలవంతంగా ఆలోచించసాగాడు. మాధురి అందంగా ఉంటుంది: చక్కగా మాట్లాడుతుంది: చలాకీగా, హుషారుగా ఉంటుంది. అంతే: ఆ తరువాత అతని ఆలోచనలు ఆగిపోతున్నాయి:

తిరిగి స్వరూప గురించిన ఆలోచనలు—

ఇప్పుడేం చేస్తుంటుందో: ఈ పాటికి జరిగిందంతా వాళ్ళ తల్లి దండ్రులకు చెప్పి ఉంటుంది. వాళ్ళు బాధపడి ఉంటారు. తనూ ఏదేమి ఉంటుంది. అంతే కావాలి: వాళ్ళకి జరగాల్సిన శాస్త్రే అది:

సాంత్వికీరణాలు

4

శీలంశెట్టి
రమాదేవి

“హా క్రూయేర్ యూఆర్. అదేగనక నేనేఅయినట్లయితే ఎట్లాతీను కెళ్ళవో చూసేదాన్ని....”

సురేంద్ర నవ్వి ఉరుకున్నాడు.

“ మీ మినెన్సి తీసుకురాలేదటగా?....”

“ అవును—వాళ్ళ ఫాదరికి వంట్లో బావుండకపోతేనూ....”

“ అయినీ....”

ఇద్దరూ కాపీలు తాగడం పూర్తయింది.

“ మరి—మీ పెళ్ళి ఎప్పుడూ?” అని అడుగుదామనుకుని, బావుండ దేమోనని ఉరుకుండిపోయాడు సురేంద్ర.

“ పదండి!” లేచి నుంచుంటూ అంది మాధురి.

కాంటీన్లోనుంచి బయటికొచ్చి అఫీస్లో తన నీటువేపు నడిచాడతను. ఆ సాయంత్రం అఫీసునుంచి బయటపడి బస్స్టాప్ దగ్గర నిలబడిపోయాడు. ఎక్కడికెళ్ళాలో నిర్ణయించుకో లేకపోతున్నాడు. వెంటనే ఇంటికి మాత్రం వెళ్ళాలనిపించటం లేదు. తల్లి, చెల్లెలు — మావయ్య— అందరూ తన కోసం ఎదుర్చుస్తుంటారు. తను స్వరూపను అక్కడే వదిలేసి రావాలనడానికి కారణం ఆడగలేక పోయినా, వాళ్ళ మనసుల్లో అనుక్షణం అదే ప్రశ్న మ్రోగుతుంది. బస్ వచ్చి ఆగింది. అదెక్కడికెళ్తుందో, ఎక్కడినుంచి వస్తుందో అదేమీ చూడలేదు. ఫుట్ బోర్డుమీద నించున్నాడు. చాలా రషగా ఉంది. రోపలకు వెళ్ళడానికి కూడా స్థలం లేదు.

మరో పది నిమిషాల తర్వాత అవ్లాండ్స్ చేరుకొందది. అక్కడ దిగి వెనక్కు నడవడం ప్రారంభించాడు. చాలా సేపటికి బీచికి చేరుకుని ఓ చోట కూర్చుండిపోయాడు. ప్రశాంతంగా ఉండక్కడ: సముద్రపు హోరుతప్పితే మరేమిగొడవలేదు. సమీపంలోనే విదేశీ నౌకలు రెండు హుందాగా నుంచున్నాయ్—అతనికి స్వరూప గుర్తుకొచ్చింది. ఆమె గుర్తుకు

ఉహూ! లాభంలేదు: మళ్ళీ స్వరూప గురించే ఆలోచిస్తున్నాడు తను. లేచి దగ్గరే వున్న కాంటీన్లోకి నడిచాడతను: టేబుల్స్ అన్నీ ఇంచుమించుగా ఖాళీగానే ఉన్నయ్: ఓ టేబుల్ దగ్గర మాత్రం ఓ యువతీ యువకుడూ కూర్చుని ఆనందంగా మాట్లాడుకొంటున్నారు.

మూలగా ఉన్న ఓ టేబుల్ ముందు కుర్చీలో కూర్చున్నాడతను.

సర్వర్ వచ్చాడు.

“ ఐస్క్రీమ్ తీసుకురా!”

వాడు వెళ్ళిపోయాడు.

మరోసారి ఆ బంట వంక చౌళాడు సురేంద్ర. వాళ్ళనెక్కడో చూసినట్లు అనిపించింది. ఎక్కడో, ఎంత ప్రయత్నించినా గుర్తుకి రాలేదు. ఆ యువతీకి, స్వరూపకీ కొంచెం పోలికలున్నట్లు అనిపించిందతనికి. స్వరూప కూడా వివాహానికి ముందు మరోడితో ఇలాగే విహారాలు సాగించి ఉంటుంది: ఇలాగే ప్రియుడితో కబుర్లు చెపుతూ, వాడి కళ్ళల్లో కళ్ళు పెట్టి చూస్తూ, వాడి కౌగిల్లో నలుగుతూ—హెల్!

ఎదురుగా ఉన్న ‘అయిస్క్రీమ్’ తినబుద్ధి కాలేదతనికి. లేచి బిల్లు చెల్లించి బయటకు నడిచాడు. నెమ్మదిగా నడుస్తూ ఇంటికి చేరుకొనేసరికి పది దాటింది చైము. అంతవరకూ అతని కోసమే ఆదుర్దాతో ఎదుర్చుస్తూ బయటే కూర్చున్న రాధమ్మ తేలిగ్గా ఊపిరి పీల్చుకొంది. బట్టలు మార్చుకొనే రోగానే “ పద! బోజనం వద్దించాను!” అంది హడావుడిగా అక్కడికొస్తూ.

సురేంద్ర ఎలాగోలా బోజనం అయిందనిపించి చేయి కడుక్కున్నాడు.

రాధమ్మ ఇదంతా గమనిస్తూనే ఉంది. ఆమెకు కూడా మానసికంగా శాంతి లేకుండా పోయింది. స్వరూప గురించి అతనేం చెప్తాడో, ఎప్పుడు చెప్తాడో అన్న ఆత్రుత తన తనానికి పెరిగిపోతోంది.

“ఎక్కడికెళ్ళావ్. ఇంతనేపూ?” అడిగిందామె అతని వెనుకే హాల్లో కొస్తూ.

“అలా - బీచ్ వేపు వెళ్ళానే!” కుర్చీలో కూర్చుంటూ అన్నాడతను.

తలుపు కానుకొని దిగాలుపడి నుంచున్న తల్లిని చూస్తే అతనికి జాలి వేసింది. ఆమె మనసులో ఏముందో తనకు తెలుసు! తను చేస్తోన్న పనులకు అర్థం వెతకడం కోసం సతమతమవుతోంది.

“అమ్మా!”

తల్లెత్తి చూసింది రాధమ్మ.

“ఇలా రామ్మా! ఇక్కడ కూర్చో!”

మౌనంగా నడిచి అతని కెదురుగా ఉన్న కుర్చీలో కూర్చుందామె. ఎలా మొదలు పెట్టాలో అర్థం కాలేదతనికి. చాలానేపు నిశ్శబ్దంగా కూర్చుండిపోయాడు.

గడియారం వన్నెండు గంటలు కొట్టింది.

“స్వరూపకీ, మనకీ ఇక ఎలాంటి సంబంధమూ లేదమ్మా!” ఆమె చూపుల్ని ఎదుర్కోకుండా మరో వేపుకి చూస్తూ అన్నాడతను.

రాధమ్మ త్రుళ్ళిపడింది. గుండెలు వేగంగా కొట్టుకోసాగినయ్యే! ఇంత మోరానికి కారణం ఏమిటి? ఆమె నోట్లోంచి మాట పెగలటం లేదు.

“పెళ్ళి ముందు రోజు రాత్రి, స్వరూప ప్రవర్తన మంచిది కాదని తెలిసిందమ్మా! ఎవడితోనో ప్రేమకలాపాలు సాగించి, ఇప్పుడు నన్ను చేసుకుంది. అలాంటి నీతిలేని దాన్ని వెనుకా ముందూ చూసుకోకుండా, ప్రేమించి పెళ్ళి చేసుకోవాలనుకోవడం నాదే పొరబాటు....” తొందరగా మాట్లాడాడతను.

“మరి....ఆ రోజు రాత్రే నాకీసంగతి ఎందుకు చెప్పలేదు? పెళ్ళి జరగకుండా చూసేవాళ్ళం కదా!” అవేదన నిండిన గొంతుతో అందామె.

“ఊహ! కావాలనే, తెలిసి కూడా ఈ వివాహం చేసుకున్నానమ్మా! ఎందుకో తెలుసా? స్వరూపకు తగిన శాస్త్రీ చేయాలని! ఇంతెవ్వరినీ- ఇలా మోసం చేయకుండా జీవితమంతా ‘మొగుడొదిలేసిన ఆదది’ అన్న పేరుతో కుళ్ళి చావాలని ఇలా చేశాను!....” ఉద్వేగంతో అన్నాడతను.

రాధమ్మ తెల్లబోయింది.

తన కొడుకు ఎంత పట్టుదలగలవాడో, ఆమెకు బాగా తెలుసు. చిన్నప్పటి నుంచీ ఎన్నో సందర్భాలలో అతనిలోని పట్టుదలను చూసింది. ఎవరయినా ఒక్క మాటంటే పడేవాడు కాదు! ఓసారి తను సురేంద్రను ఏదో విషయంలో గట్టిగా మందలించింది. అంతే! అలా మందలించినందుకు రోజులు అన్నం, నీళ్ళు ముట్టుకోకుండా గడిపాడు. తరువాత తనే ఎంతో బ్రతిమాలి, తను అలా మందలించటం తప్పేనని, ఇకముందు ఎలాంటి మందలించటం చేయనని ఒప్పుకున్నాక అప్పుడుగాని బోజనం చేయలేదు.

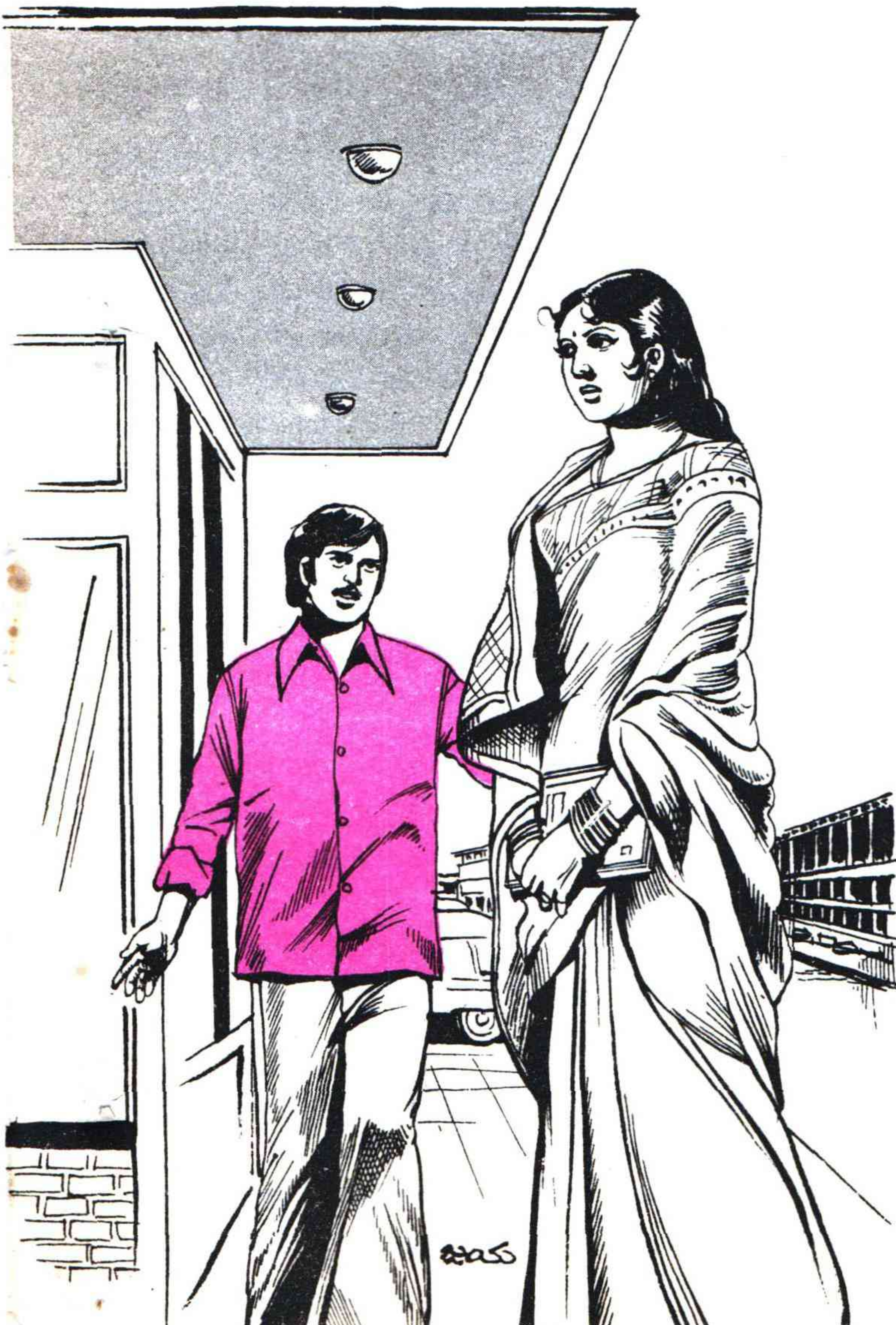
ఇలాంటి వెన్నో సంఘటనలు! రాను రాను పెద్దవుతున్నకొద్దీ అతని పట్టుదల పెరిగిందేగాని తరగలేదు. మొదట ఓ ఎరువుల కంపెనీలో వచ్చిన ఉద్యోగాన్ని ఆఫీసరేదో అనవసరంగా వాగాడని రాజీనామా చేశాడు. అబ్రికి ఆ ఆఫీసరు పొరబాటుయిందని క్షమార్పణ చెప్పకున్నా తిరిగి అక్కడి కెళ్ళలేదు.

“నీకావిషయం ఎవరు చెప్పారు?” అడిగింది రాధమ్మ.

“ఎవరో చెప్తే నేనూ నమ్మేవాడిని కాదమ్మా! సృజన్ బాబు చెప్పాడు. వాడు అదే వూళ్ళో చదివాడుగదా! స్వరూప సంగతంతా బాగా తెలుసట!” రాధమ్మ మరింతేమీ మాట్లాడలేక పోయింది.

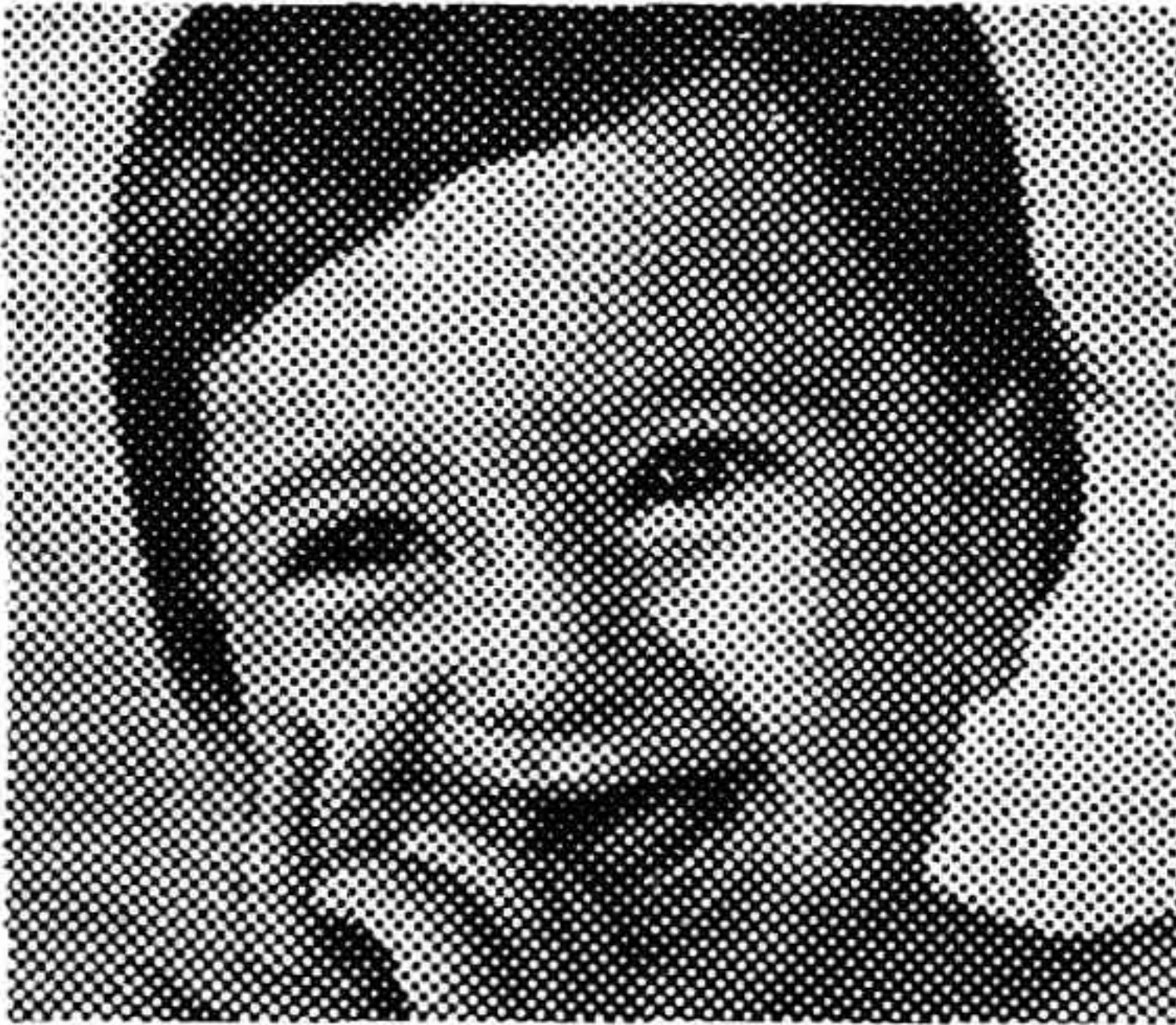
సృజన్ బాబు సంగతి ఆమెకు బాగా తెలుసు! అతనినోటి వెంబడి అబద్ధమనేది రాదు! అదీ ఇలాంటి విషయాల్లో అబద్ధం అసలు చెప్పడు. బాగా తెలిసుండబట్టే-ఈ విషయం బయటపెట్టాడు.

ఆ తరువాత ఇద్దరూ నిశ్శబ్దంగా కూర్చుండిపోయారు. రాధమ్మ ఆలోచనలు పరిపరి విధాల సాగిపోతున్నాయ్. కొడుకు చేసిన పనిని

పసి బిడ్డకు జీర్ణసంబంధమైన
బాధలు కలిగినప్పుడు...

సామ్యంగా పనిచేసే
అమృతాంజన్
గ్రైప్ మిక్స్చర్
బాధను అతి త్వరగా తగ్గిస్తుంది

కడుపునొప్పి, ఆజీర్ణము, వాయువు, పళ్ళు
పచ్చేటప్పుడు కలిగే బాధలు మొదలైన
వాటిలో దేనితోనైనా సరే, మీ పసిబిడ్డ
బాధ పడుతూంటే అమృతాంజన్ గ్రైప్
మిక్స్చర్తో అతి త్వరగా ఉపశమనం
కల్పించండి త్వరగా సులభంగా తిరిగి
మీ పసిబిడ్డ ఆనందంగా నవ్వుతుంది.

గృహశుభములు
తయారుచేయుటలో
తరతరాలుగా నమ్మికకు
పాత్రమైన అమృతాంజన్ వారి
తయారీ.

అమృతాంజన్ లిమిటెడ్

ఏ మాత్రం హర్షించలేకపోతుందామె. నీతి లేని పిల్లని ఏలుకోమని తనూ
చెప్పడు. కాని ఆ అమ్మాయి విషయం పెళ్ళికి ముందే తెలిసినప్పుడు,
వివాహం చేసుకోకుండానే తిరిగి వచ్చేస్తే ఎంతో గౌరవంగా ఉండేది.
ఇప్పుడీ పెళ్ళి ఆ అమ్మాయితోపాటు తమకీ నగుబాటే! కోడలు గురించి
నలుగురికీ తనివ్వుకు ఏమని చెప్పగలదు? ఇప్పటికే ఆమె నెందుకు తీసుకు
రాలేదని అందరూ అడుగుతున్నారు.

గడియారం రెండు గంటలు కొట్టింది.

“అమ్మా!” పిలిచాడు సురేంద్ర.

“ఊ!” దిగులుగా అతనివంక చూసింది రాధమ్మ.

“తప్పో - ఒప్పో జరిగిందేదో జరిగిపోయింది! జరిగిందంతా ఒక
పీడ కల అని మర్చిపోదామమ్మా! ఇంక పడుకో నువ్వు! ఇప్పటికే
బోలెడు పొద్దెక్కిపోయింది” లేచి నుంచుంటూ అన్నాడతను.

రాధమ్మ తను కూడా లేచి పక్కమీదకు చేరుకొంది. గుడ్డిగా వెలుగు
తోన్న నైట్ లైటు కాంతిలో ఆమెకు ఎదురుగా భర్త పొటో కనిపించింది.
అప్రయత్నంగా ఆమె కళ్లు చెమ్మగిల్లినయ్యే.

8

మర్నాడే సృజన్ బాబు శాంతిని తీసుకొని గర్ల్స్ పాలిటెక్నిక్ కారేజీ చేరు
కొన్నాడు. ప్రిన్సిపాల్ తో మాట్లాడి ఫార్మశీలో సీటుకోసం అప్లికేషన్
పెట్టించాడు. ఆ రోజే శాంతి బయల్దేరి తమ ఊరు చేరుకుంది. పాలిటెక్నిక్ లో
చేరడానికి నిర్ణయించుకొన్నట్లు తల్లిదండ్రులకు చెప్పగానే వాళ్ళు ఆనందంతో
ఉక్కిరిబిక్కిరయ్యేరు. కూతురి భవిష్యత్తు ఎలా వుంటుందో అన్న భయం
చాలా వరకూ తొలగిపోయింది. చదువుకొని, ఏదో ఒక ఉద్యోగం చేస్తూంటే
పాత జ్ఞాపకారేమీ ఆమెని బాదించవో! మామూలు మనిషవడానికి అంతకంటే
మంచి మార్గం మరోటి లేదు. నాలుగయిదు రోజులు అక్కడ గడిపి తిరిగి
హైద్రాబాద్ చేరుకొందామె.

అనుకొన్నట్లుగానే ఫార్మశీలో సీటు దొరికిందామెకి.

చేరిన రెండో రోజే సాయంత్రం క్లాసులు ముగిశాక నాంపల్లి వేపు
నడుస్తోంటే శ్రీపతి ఎదురయ్యాడామెకి.

“నమస్తే!” అన్నాడు నవ్వుతూ.

“నమస్తే!” అంది శాంతి బిడియంగా. రోడ్డుమీద అతనో మాట్లాడా
లంటే చాలా సిగ్గుగా ఉంది. అంతా తమనే చూస్తున్నారేమోనని అనుమానం.

“నాకు చాలా సంతోషంగా ఉంది, మీరు పాలిటెక్నిక్ లో చేరడం!”
అన్నాడు అభినందిస్తూ.

“ఇదంతా మీ చలవే....” అంది శాంతి చిరునవ్వుతో.

“పదండి! ఆ హోటల్లో కొంచెం కాఫీ - ఫలహారాలేమయినా
నేవిద్దాం!” అన్నాడు.

“ఊహ, వద్దండీ. నాకిప్పుడేమీ తీసుకోవాలని లేదు....” బెరుకుగా
అందామె.

“మరేం ఫరవాలేదు! కనీసం కాఫీ అయినా తాగవచ్చు! పదండి!”
ఆమె జవాబుకోసం ఎదుర్కూడకుండా హోటల్ వేపు నడుస్తూ అన్నాడతను!

అతన్ని అనుసరించక తప్పలేదు శాంతికి.

ఇద్దరూ ఫామిలీ రూమ్ లో కూర్చున్నారు.

ఆమె వద్దంటున్నా వినకుండా స్వీటూ, హాటూ, ఆర్డర్ చేశాడతను.

“మీరు నా సలహా పాటించినందుకు నాకు చాలా సంతోషంగా ఉండండి. మన దేశంలో ‘శ్రీ’ సమస్యలన్నిటికీ కారణం శ్రీలు చదువుకోక పోవడమే. చదువు లేకపోవడం మూలాన ఒకరిమీద ఆధారపడటం జరుగుతోంది. ఆధారపడత కాలం ఆ స్థితిగతులు మారవు. కట్నం సమస్యకు కూడా ప్రధాన కారణం అదే!” కొద్ది ఆవేశంతో అన్నాడతను.

అతను చెప్పిందంతా నిజమే అనిపించింది శాంతికి.

శ్రీల గురించి ఇంత తెలివిగా-ఇంత విపులంగా ఎవ్వరూ చెప్పలేదంత వరకూ! శ్రీలు ముందుకొస్తూంటే హేళన చేసే చాలామంది శ్రీ పురుషుల్ని తను ఊళ్ళోనే చూసింది. భర్తపోయిన మొదట్లో తన దుఃఖంలో తనుంటే-తన మనసు మరింత వికలమయిపోయే మాటలు మాట్లాడే వాళ్ళు అందరూ! వాళ్ళ అభిప్రాయం-శ్రీ జీవితం అక్కడితో ముగిసి పోయినట్లే అని! తనూ వాళ్ళ ప్రభావానికి లొంగిపోతున్న సమయంలో సృజన్ అన్నయ్య వచ్చి రక్షించాడు. తనని ఆ ఊరు నుంచి ఇక్కడికి తీసుకొచ్చి మళ్ళీ మామూలు మనిషిని చేశాడు.

ఇక్కడ తోటివారిని హేళన చేయడంగానీ-వాళ్ళ గురించి పట్టించుకొనే వారుగానీ లేరు. ఎవరి త్రోవ వారిదే!

ఆమె భర్త గురించిన స్మృతులు మదిలో కదిలేసరికి శాంతి చలించి పోయింది. కళ్ళవెంబడి నీళ్ళు తిరిగినయ్యే! ఆయన తననెంత ప్రేమగా చూసుకొనేవారు! ఆ రోజులెంత మధురంగా ఉండేవి!

తనేదో ఉత్సాహంగా మాట్లాడుకుపోతున్న వాడల్లా శాంతి అదోలా ఉండటం చూసి తక్కున అగిపోయాడు శ్రీపతి.

“శాంతిగారూ!” అన్నాడు నెమ్మదిగా.

శాంతి చటుక్కున తేరుకుని అతనివంక తెచ్చిపెట్టుకొన్న చిరు నవ్వుతో చూసింది.

విషాదంగా ఉన్నా, చిరునవ్వుతో ఉన్నా చెదరని ఆమె అందం చూసి చలించి పోయాడతను.

ఇంత అందమైన అమ్మాయి తనకింత వరకూ తటస్థపడలేదా? లేక ఈ క్షణంలో శాంతి అందం అలా అనిపిస్తోందా?

“మీరేదో ఆలోచిస్తున్నట్లున్నారు. కదూ?” అడిగాడామెని.

“అవును!” అబద్ధమాడలేకపోయింది శాంతి. ఎందుకో అబద్ధం చెప్ప బుద్ధికాలేదు.

“దేన్ని గురించి ఆలోచిస్తున్నారో చెప్పడానికి అభ్యంతరమా?”

“పోనీండి! ఇప్పుడాగొడవంతా ఎందుకు!” నవ్వేస్తూ అందామె.

శ్రీపతి మనోహరంగా నవ్వుతోన్న శాంతిని చూసి పరవశించి పోయాడు. కొద్దిక్షణాలపాటు తదేకంగా ఆమెవంకే చూస్తూండి పోయాడు.

“ఇంక వెళ్దామా?” వాచి చూసుకొంటూ అంది శాంతి.

ఇద్దరూ బయటికొచ్చారు.

“మరి....నేనిక ఉంటాను!” బస్ స్టాప్ వరకూ వచ్చి అగిపోతూ అన్నాడతను.

తలూసింది శాంతి.

“అప్పుడప్పుడు కలుస్తుండండి! మీతో మాట్లాడటం చాలా ఇష్టం నాకు!” అన్నాడు నెమ్మదిగా.

నవ్వి ఊరుకొంది శాంతి.

అతను వెళ్ళిపోయాడు.

ఆమె ఇంటికి చేరుకొనేసరికి అయిదున్నర దాటిపోయింది.

అప్పుడే సృజన్ బాబు కూడా ఆఫీస్ నుంచి ఇంటికొచ్చాడు.

“ఇవాళ ఆలస్యమయినట్లుంది నీకు?” అన్నాడు శాంతితో.

“అవును....” అంది క్లుప్తంగా.

ఎందుకాలస్యం అయిందో, చెప్పాలా, వద్దా అన్న సందిగ్ధంలో పడిపోయింది. ఎంచేతో తనూ, శ్రీపతి కలుసుకోవటం-హోటల్లో కాఫీ తీసుకోవటం-రహస్యంగానే ఉండిపోతే బావుండు ననిపించింది.

శ్రీపతి మాటలు ఆమె చెవుల్లో ఇంకా వినబడుతూనే ఉన్నాయ్!

“మీతో మాట్లాడడం చాలా ఇష్టం నాకు!” అనడంలో ఆర్థం ఏమిటో? ఒక వేళ....ఒక వేళ అతనికి తనమీద ఏమయినా....అభిప్రాయం ఉందా?

భయం వేసింది శాంతికి! ఏమిటి ఏచ్చి ఆలోచనలు? అతనికి తనకి ఏమిటి సంబంధం? తను తన భవిష్యత్తుని మలచుకోడానికి ప్రయత్నం చేస్తోంది. మధ్యలో ఈ అపశృతులెందుకు?

బలవంతంగా ఆలోచనలు ఆవి సృజన్ బాబుతో ఏవేవో విషయాలు మాట్లాడుతూ కూర్చుందామె.

మరో వారం రోజులవరకూ ఆమెకు శ్రీపతి కనిపించనే లేదు. ఓరోజు సాయంత్రం కాలేజీ నుంచి ఇంటికొచ్చేసరికి సృజన్ బాబుతో మాట్లాడుతూ హోల్లో కూర్చుని కనిపించాడు. తనని చూడగానే ‘నమస్తే’ అన్నాడు వినయంగా. అయితే అతని కంఠంలో అదివరకటి గౌరవభావం లేదు. చనువుగా పలుకరించినట్లుంది.

ప్రతినమస్కారం చేసి రోపలకు వెళ్ళిపోయింది శాంతి. ఆమె గుండెలు వేగంగా కొట్టుకో సాగినయ్యే! శ్రీపతి ఒక వేళ ఆరోజు శామిద్దరూ కలుసుకొని హోటల్ కెళ్ళిన సంగతి సృజన్ బాబుకి చెబుతాడేమో! చెప్తే తను చాలా ఇబ్బందికరమైన పరిస్థితుల్లో పడిపోతుంది. సృజన్ బాబు దగ్గర తనకు ఎంత చిన్నతనంగా ఉంటుంది!

కొద్దినేపు కూర్చుని అతను వెళ్ళిపోయాడు. అతను వెళ్ళాక గుండెల మీదనుంచి బరువు దించినట్లు అనిపించిందామెకి.

వారం రోజులు గడిచిపోయినయ్యే.

రోజూ కాలేజీ నుంచి ఇంటికొచ్చేప్పుడు అతని కోసం వెతుకుతూ నడవడం అలవాటయిపోయింది శాంతికి.

ఒక రోజు దూరంగా వస్తూన్న ఓ వ్యక్తిని చూసి అతనే అనుకొని సంబర పడిపోయింది. తీరా దగ్గరకొచ్చాక అతను శ్రీపతి కాదని తెలుసుకొని నిరాశ పడిపోయింది. అయినా అతని కోసం తనెందుకు ఎదురు చూస్తూందో ఆమెకే ఆర్థం కాలేదు.

అరోజు కాలేజ్ వదలి బయటికొస్తుంటే రోడ్డు పక్కనే నుంచుని కనిపించాడతను. ఎంతో అతన్ని చూడగానే సంతోషంతో గుండెలు వేగంగా కొట్టుకున్నాయి.

“మీకోసమే ఎదుర్చుస్తున్నాను....” అన్నాడు నవ్వుతూ.

“ఎందుకు?” ఆశ్చర్యంగా అడిగింది శాంతి.

“కాసేపు సర్దిగా మీతో మాట్లాడొచ్చని....”

శాంతి మాట్లాడలేదు. నవ్వి ఊరుకొంది.

“పదండి : అలా వెళ్దాం!”

ఇద్దరూ పక్కపక్కనే నడువసాగేరు. ఇప్పుడతనితో కలిసి నడవాలంటే అదివరకలా సిగ్గునిపించడం లేదు.

సరాసరి పబ్లిక్ గార్డెన్ లోకి దారి తీశాడతను. ఇద్దరూ ఓమూలగా కూర్చున్నారు.

“నాలుగయిదు రోజులుగా ఇంట్లో మనశ్శాంతి లేకుండా పోయింది శాంతిగారూ!” అన్నాడు కొద్దినిమిషాలాగి.

ప్రశ్నార్థకంగా అతనివంక చూసింది శాంతి “ఎందుకిది?”

“కడుపుతో ఉన్నమ్మ కనక మానదు” అన్నది సామెత. “కడుపుతో ఉన్న ‘అవ్వ’ కనకమానదు” అని దాదాపు 20 ఏళ్ళ ముందు రూత్ కిస్ట్లెర్ అన్న అమెరికా మహిళ నిరూపించింది. 1956 లో తన యాభై ఏడవ యేట ఆమె కాలిఫోర్నియాకు చెందిన గ్లెండేల్ లో ఒక అమ్మాయిని ప్రసవించింది! అంత ‘లేటు’ వయసులో పిల్లలను కనడంలో ఆమెదే ప్రపంచ రికార్డు!

“మా అక్కయ్యతో గొడవాచ్చి పడింది. ఆమె బాంబే లో ఉందోంది. మా బావగారు అక్కడ నెంట్రల్ గవర్నమెంట్ లో ఉద్యోగం చేస్తారు. వాళ్ళకి వివాహమయి రెండేళ్ళవుతుంది. ఈ రెండేళ్ళల్లోనూ ఇద్దరూ పోట్లాడుకొని ఇది అయిదోసారి ఆమె మా యింటికొచ్చేయడం! ఈసారి ఏకంగా తెగతెంపులు చేసుకొని వచ్చేసిందట! విడాకులు తీసుకొంటానని వట్టుపట్టింది. అమ్మా, నాన్నగారూ, నేనూ, మా చెల్లాయిలూ ఎంత సచ్చ చెప్పినా వినడం లేదు. ఏం చేయడానికి తోచక సతమతమయి పోతున్నా మనుకోండి!” అన్నాడతను కారంగా.

శాంతి ఆశ్చర్యపోయింది. అతనింటి విషయాలు తనకెందుకు చెప్తున్నాడో ఆమెకు అర్థం కాలేదు.

“ఇవన్నీ మీకెందుకు చెప్తున్నానని ఆశ్చర్యపోతున్నారా?” ఆమె వంక చూస్తూ అడిగాడతను.

జవాబుగా శాంతి నవ్వి ఊరుకొంది.

“నాకెందుకో—మీరు ఎంతో ఆత్మీయురాలిలా కనిపించారు. అందుకే

మీతో ఇంత చనువుగా ఉండేంత ధైర్యం కూడా కలిగింది. ఒక్కసారి చూడండి! ముక్కుమొగం తెలీకపోయినా ఒక్కో మనిషిని చూస్తే చిరపరిచితునిలా కనిపిస్తారు!”

శాంతి వేలితో గడ్డిమీద గళ్ళు గీయసాగింది. అతని మాటలు వింటూంటే తమాషాగా ఉంది.

“నా విషయాలన్నీ మీతో చెప్పుకుంటేగాని మనశ్శాంతి ఉండదని అనిపించింది శాంతిగారూ!”

కొద్దిక్షణాల తర్వాత తిరిగి అన్నాడతను.

“అందుకే మిమ్మల్ని వెదుక్కొంటూ వచ్చేను! మీరేమీ అన్యధా భావించడం లేదు గదా?”

“అలాంటిదేం లేదులెండి” నవ్వుతూ అందామె.

“మనం అరోజు కలుసుకొన్న విషయం మీరు సృజన్ తో చెప్పారా?” అడిగాడతను ఆశ్చర్యంగా.

“అవును!” అబద్ధమాడింది శాంతి నవ్వాపుకొంటూ.

“అరే! ఎంతపని చేశారు? మీరు చెప్పరనుకొని నేనూ చెప్పలేదు! ఇప్పుడు నా గురించి వాడేమనుకొంటాడు?” కలవరంతో అన్నాడు శ్రీపతి.

“ఏమనుకొంటాడు?” అడిగింది శాంతి.

“భలేవారే మీరు! ‘మా చెల్లాయితో షికార్లు కొట్టి ఆ సంగతి నా దగ్గర దాస్తాడా?’ అననుకోడూ?”

“నిజమేకదా అది!” నవ్వేస్తూ అందామె.

“ఇది మరీ బావుంది!” చిరుకోపంతో అన్నాడతను.

“మరేం భయపడకండి! నేనూ చెప్పలేదు....”

“అంటే అప్పుడే నన్ను వేళాకోళం పట్టించేస్తున్నారన్నమాట!” ఆ మాటకు శాంతి సిగ్గుపడిపోయింది. ఏదో తీయని అనుభూతి ఆమెకు చక్కలిగిలి కలిగించింది.

ఇంతకూ తను ఇతనికెందుకింత చనువిస్తోంది? ఎందుకు ఇతనితో ఈ గార్డెన్ కి వచ్చింది? పరిచయం ఎందుకు పెంచుకొందోంది? ఒకవేళ తనకు తెలీకుండానే అతను తనని ఆకర్షించాడా?

గుండెలు ఝల్లుమన్నాయి శాంతికి.

తనది ముగిసిన జీవితం! అతనిది ప్రారంభం కాని జీవితం. ఈ రెంటికి ఎలా సాపత్యం కుదురుతుంది?

“నేనిక వెళ్తాను!” చటుక్కున లేచి నిలబడింది శాంతి.

శ్రీపతి ఆశ్చర్యపోయాడు.

“ఉండండి! నేనూ వస్తానంతవరకూ!” అన్నాడు తనూలేస్తూ.

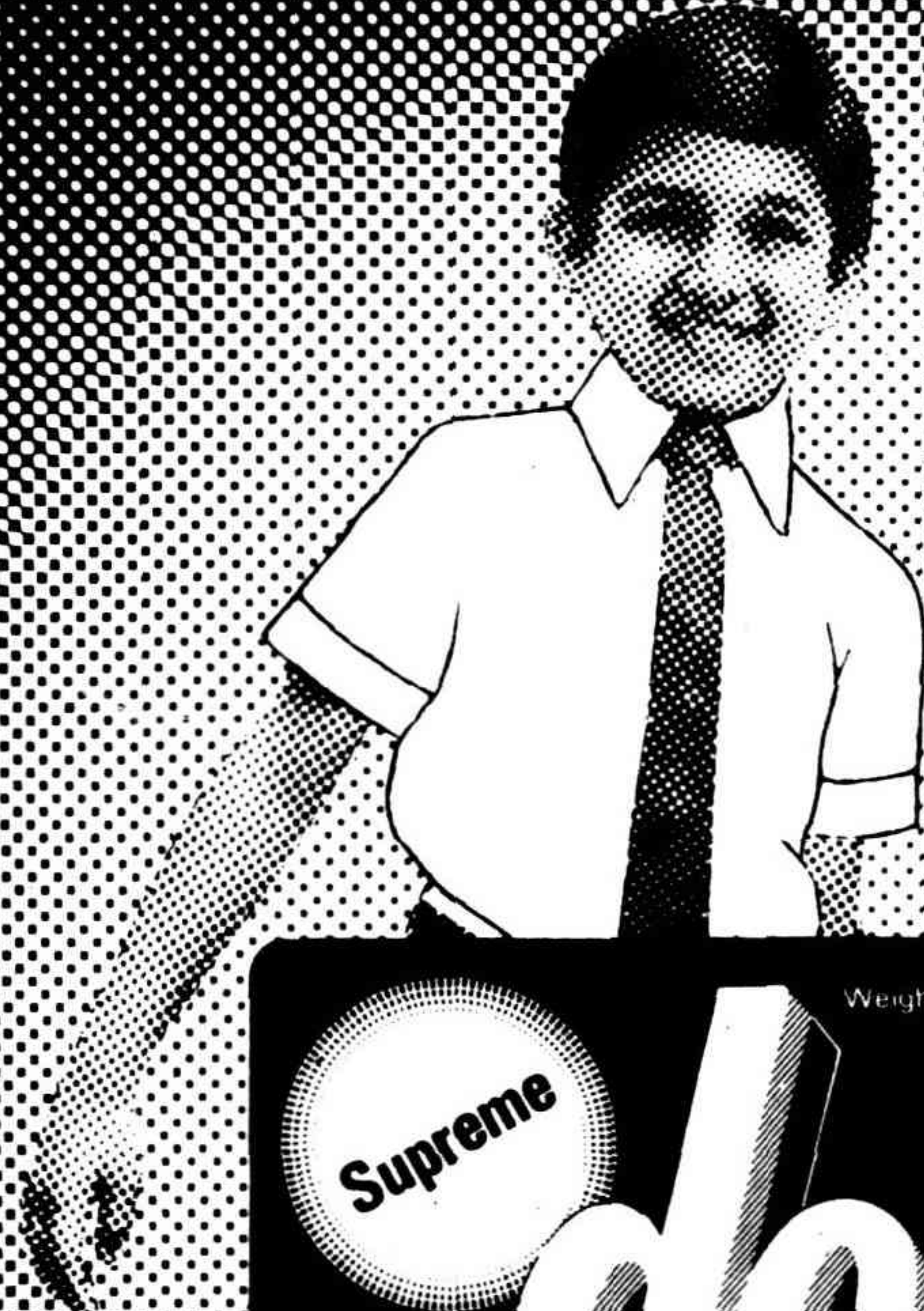
“ఊహ! వద్దు! ఇప్పటికే బోలెడలాస్యం అయింది....” అక్కడి నుంచి త్వరత్వరగా నడవసాగింది.

“శాంతిగారూ! మాట!” వెనుకనుంచి అతనంటున్న మాటలు వినిపించుకోకుండానే వడివడిగా నడిచిందామె.

శ్రీపతి నివ్వెరపోయి అక్కడే నుంచుండి పోయాడు.

[నశేషం]

'తళతళలాడే' తెలుపు కోసం

సుప్రీమ్ డెట్ డెటర్జెంట్ ఉత్తీక బిళ్ల

కొత్తగా మెరుగు పర్చబడిన డెట్ బిళ్ళ, బజార్లో దొరికే డెటర్జెంట్ ఉత్తీకే బిళ్ళల కంటే ఎంతో మేలైనది.

మరికిని వదిలే శక్తికి, నురుగు నివ్వడంలోనూ, సువాసనలు చిందించడంలోనూ దీనికి మరేదీ సాటికాలేదు.

వాడి చూడండి! తేడా ఏమిటో మీరే తెలుసుకోండి! నిజమే, సుప్రీమ్ డెట్ బిళ్ళే 'తళతళలాడే' తెలుపు యిచ్చేది!

దివ్యమైన తెలుపు, డెట్ యొక్క తెలుపు

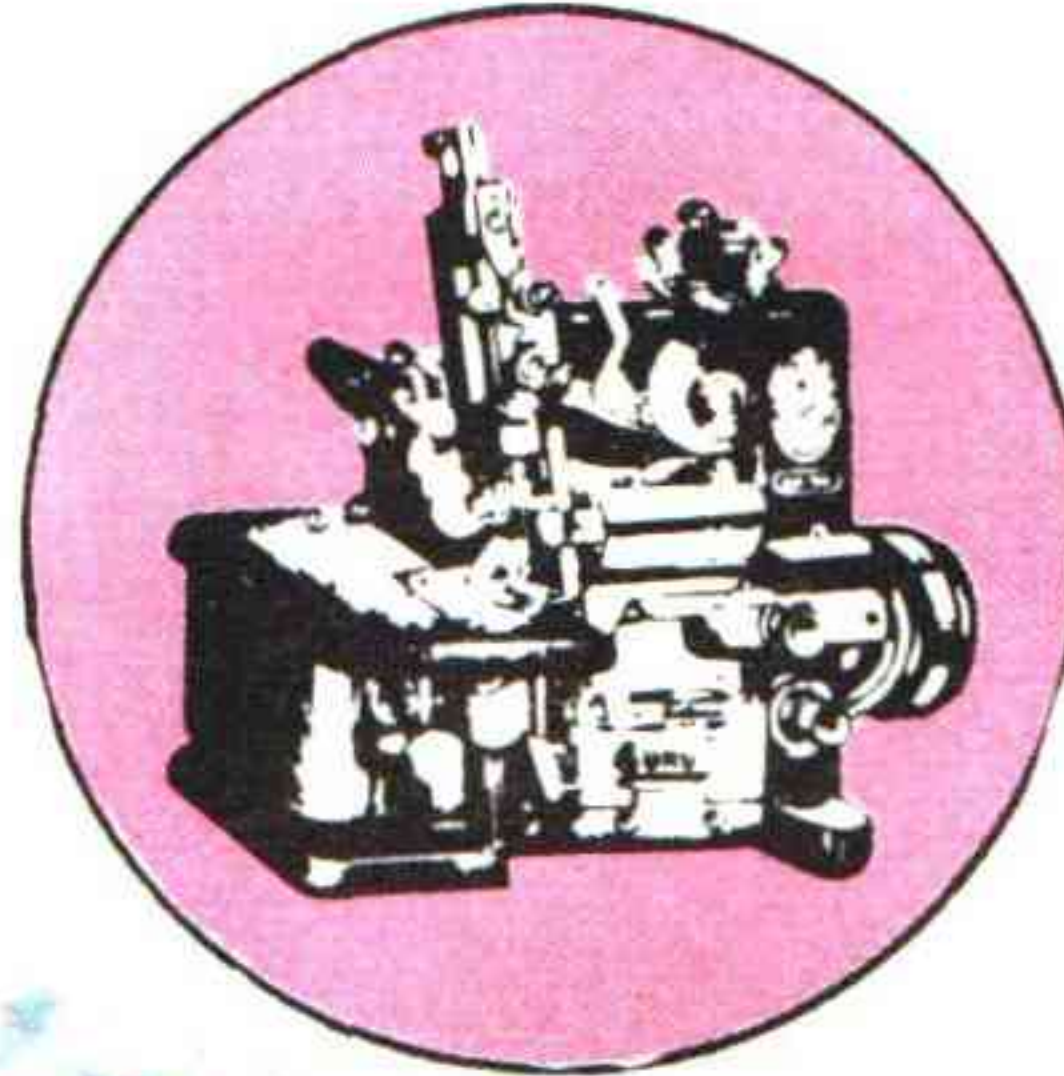
విజయ సాధనకు మార్గదర్శి 999 అనే తొరక మంత్రిమే!

జయగజలక్ష్మి మెషిన్‌కోస్

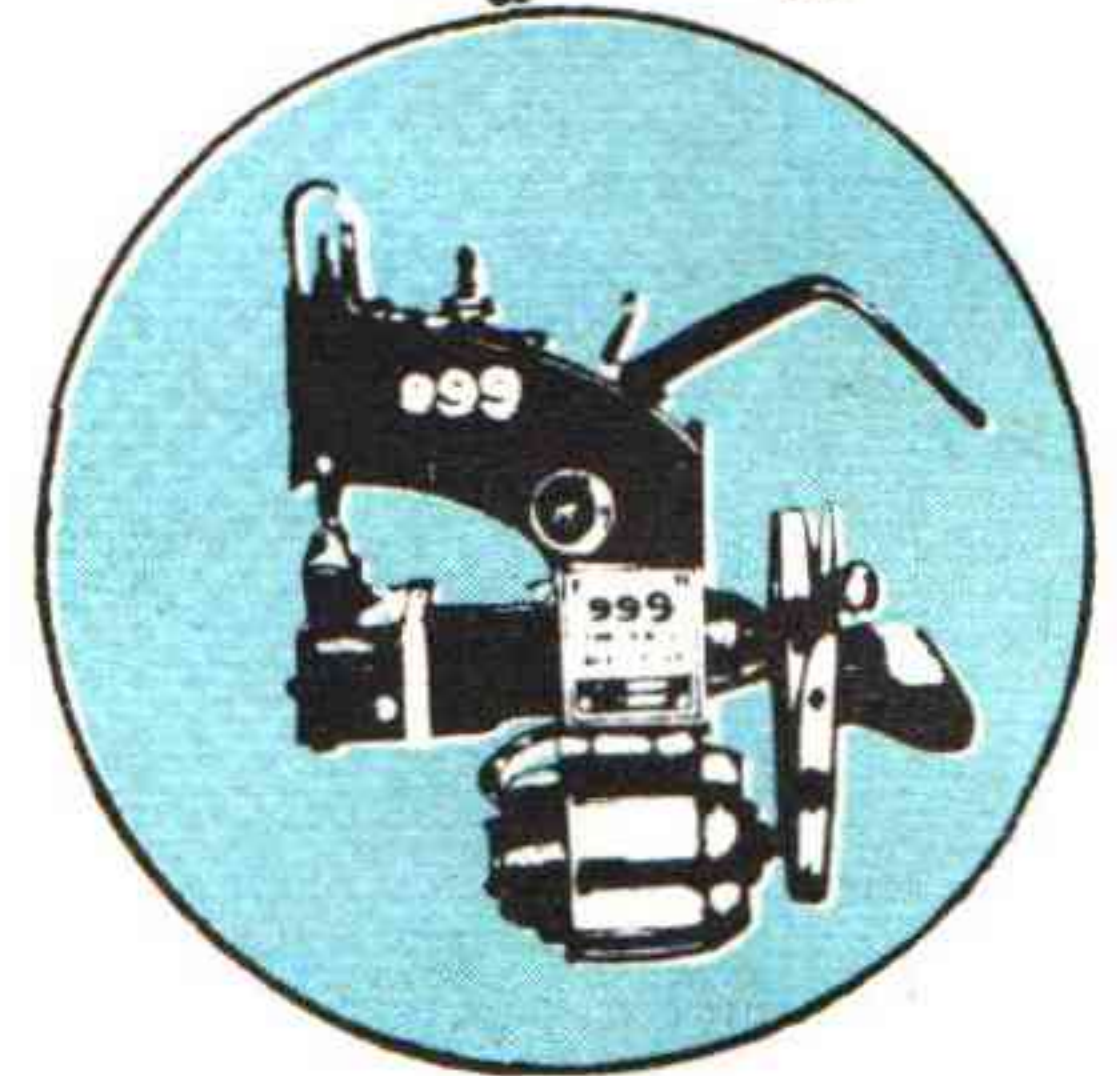
2/156, బ్రాడ్వే ప్రైవేటు మార్కెట్
చుద్రాపాడు-600001.

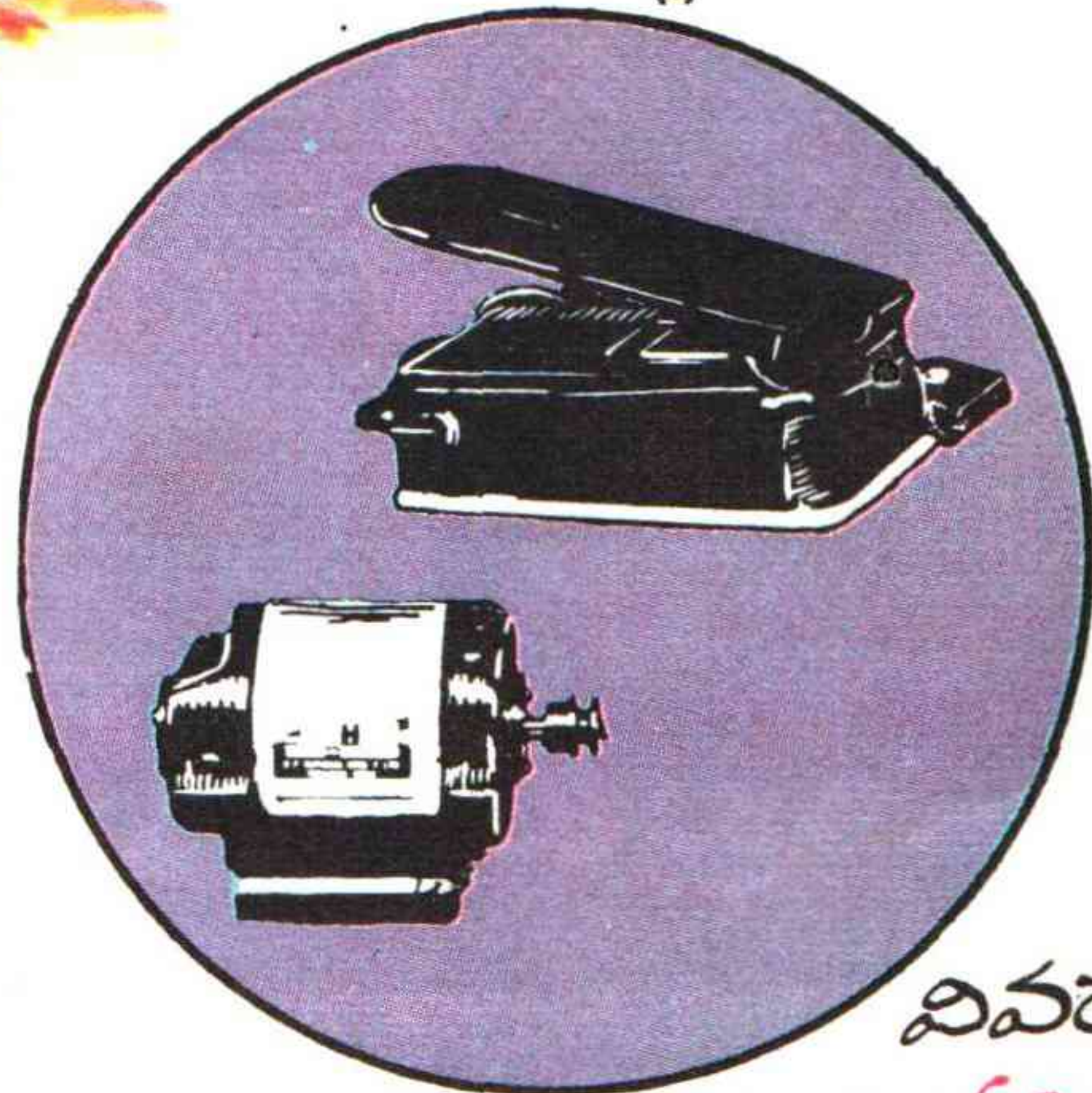
గురు ఓవర్‌లాక్
మిషన్

ఎరువుల మాటలు
కుట్ట మిషన్

శివా కుట్ట మిషన్
మోటార్

వివరాలకు

ఫోన్ { 22698
27876

సంప్రదించండి

